

Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums
Madonas novada teritorijas plānojumam 2013.-
2025.gadam

Vides pārskats

Madona
2013

SATURS

Ievads.....	6
1. Plānošanas dokumenta mērķis un struktūra.....	7
2. Vides pārskata sagatavošanas procedūra un iesaistītās institūcijas, sabiedrības līdzdalība un rezultāti.....	9
3. Novada vispārīgs raksturojums.....	12
3.1. Esošais vides stāvoklis novadā.....	12
3.1.1. Reljefs un ģeoloģiskā uzbūve.....	12
3.1.2. Zemes izmantošana.....	13
3.2. Mūsdienu eksodinamiskie procesi.....	15
3.3. Derīgie izrakteņi.....	16
3.4. Klimats.....	17
3.5. Virszemes ūdeņi.....	18
3.6. Pazemes ūdeņi.....	20
3.7. Purvi.....	21
3.8. Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas.....	21
3.9. Kultūrvēstures objekti.....	31
3.10. Ainava un rekreācijas vide.....	31
3.11. Vides kvalitāte.....	32
3.11.1. Gaisa kvalitāte.....	32
3.11.2. Ūdens kvalitāte.....	34
3.11.3. Atkritumu apsaimniekošana.....	37
3.11.4. Riska teritorijas.....	38
4. Aizsargjoslas un darbības ierobežojumi tajās.....	40
4.1. Virszemes ūdens objektiem.....	40
4.2. Purviem.....	41
4.3. Kultūras pieminekļiem.....	41
4.4. Ūdens ņemšanas vietām.....	41
4.5. Atkritumu izgāztuvēm un notekūdeņu attīrīšanas iekārtām.....	42
4.6. Aizsargājamām dabas teritorijām un objektiem.....	42
5. Iespējamās izmaiņas, ja plānošanas dokuments netiktu īstenots.....	43
6. Vides stāvoklis teritorijās, kuras var ietekmēt plānošanas dokuments.....	44
7. Ar plānošanas dokumentu saistītās vides problēmas.....	46
8. Starptautiskie un nacionālie vides aizsardzības un ilgtspējīgas attīstības mērķi.....	48
9. Plānošanas dokumenta īstenošanas būtiskās ietekmes uz vidi novērtējums....	53
10. Risinājumi būtiskāko ietekmju novēršanai un samazināšanai.....	56
11. Alternatīvās izvēles pamatojums un izvērtējums.....	59
12. Iespējamie kompensēšanas mehānismi.....	60
13. Iespējamās būtiskās pārrobežu ietekmes novērtējums.....	61
14. Pasākumi monitoringa nodrošināšanai.....	62
Kopsavilkums.....	63
Izmantotie informācijas un literatūras avoti.....	67
Sabiedrības līdzdalība un institūciju atzinumi.....	69

Pielikumi:

1. VPVB 22.05.2012. vēstule Nr.7-02/680 un lēmums Nr.41 par stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu.
2. Paziņojums par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma Vides pārskata projekta sabiedrisko apspriešanu.
3. Vides pārskata projekta sabiedriskās apspriešanas sanāksmju protokoli.
4. Sabiedriskās apspriešanas laikā saņemtie rakstiski iedzīvotāju komentāri.
5. Sabiedriskās apspriešanas laikā saņemto institūciju atzinumi.

Lietotie saīsinājumi

AAA – aizsargājamo ainavu apvidus.

BSP₅ – bioloģiskais skābekļa patēriņš (ūdens kvalitātes rādītājs).

DAP – Dabas aizsardzības pārvalde.

DL – dabas liegums.

DUS – degvielas uzpildes stacija.

ES – Eiropas Savienība.

GUS – gāzes uzpildes stacija.

ĪADT – īpaši aizsargājamas dabas teritorijas.

KM – LR Kultūras ministrija.

LIZ – lauksaimniecībā izmantojamās zemes.

LR – Latvijas Republika.

LVM – valsts akciju sabiedrība “Latvijas valsts meži”.

ĶSP - ķīmiskais skābekļa patēriņš (ūdens kvalitātes rādītājs).

MK – Ministru kabinets.

NAI – notekūdeņu attīrīšanas iekārtas.

Natura2000 - Eiropas nozīmes aizsargājama dabas teritorija

RVP – Valsts vides dienesta Reģionālā vides pārvalde.

SIA – sabiedrība ar ierobežotu atbildību.

SIVN – stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums.

SVID - Stipro un vājo pušu, iespēju un draudu analīze.

TP – Teritorijas plānojums.

TIAN – Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi.

VES – vēja elektrostacija.

VARAM – Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija.

VĢMC – Valsts vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs.

VMD – Valsts meža dienests.

VP – stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma Vides pārskats.

VPVB – Vides pārraudzības valsts birojs.

VVD – Valsts vides dienests.

VZD – Valsts zemes dienests.

Terminu skaidrojums

Ietekme uz vidi – paredzētās darbības vai plānošanas dokumenta īstenošanas izraisītas tiešas vai netiešas pārmaiņas vidē, kuras ietekmē vai var ietekmēt cilvēku, viņa veselību un drošību, kā arī bioloģisko daudzveidību, augsni, gaisu, ūdeni, klimatu, ainavu, materiālās vērtības, kultūras un dabas mantojumu un visu minēto jomu mijiedarbību (LR likums “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 1.pants) [14].

Īpaši aizsargājamā dabas teritorija (ĪADT) – īpaši aizsargājamās dabas teritorijas ir ģeogrāfiski noteiktas platības, kas atrodas īpašā valsts aizsardzībā, lai aizsargātu un saglabātu dabas daudzveidību – retas un tipiskas dabas ekosistēmas, aizsargājamo sugu dzīves vidi, savdabīgas, skaistas un Latvijai raksturīgas ainavas, ģeoloģiskos un ģeomorfoloģiskos veidojumus, dendroloģiskos stādījumus un dižkokus, kā arī sabiedrības atpūtai, izglītošanai un audzināšanai nozīmīgas teritorijas (LR likums “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” 2.pants) [15].

Natura2000 teritorija – ir Eiropas Savienības valstu kopīgi radīts aizsargājamo dabas teritoriju tīkls jeb sistēma. Tajā ietilpst īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, kuras ir Eiropas Savienībā nozīmīgas un attiecīgajā bioģeogrāfiskajā rajonā vai rajonos būtiski sekmē īpaši aizsargājamiem biotopu veidiem vai īpaši aizsargājamām sugām labvēlīga aizsardzības statusa saglabāšanu vai atjaunošanu, var būtiski veicināt Natura2000 tīkla vienotību, kā arī būtiski sekmē bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu attiecīgajā bioģeogrāfiskajā rajonā vai rajonos (LR likums “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” 43.pants) [15]. Latvijā izveidotajā Natura2000 teritoriju tīklā ietvertas 333 ĪADT .

Paredzētā darbība – aprīkojuma, iekārtas un tehnoloģijas ieviešana, papildināšana vai maiņa, projekta īstenošana, būvniecība, dabas resursu ieguve vai izmantošana, cilvēka darbības neskartu vai maz pārveidotu teritoriju un ainavu ietekmēšana, kā arī citas darbības, kuru veikšana vai galarezultāts var būtiski ietekmēt vidi (LR likums “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 1.pants) [14].

Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums (SIVN) – procedūra, kas veicama likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” noteiktajā kārtībā, lai novērtētu plānošanas dokumenta īstenošanas iespējamo ietekmi uz vidi un izstrādātu priekšlikumus nelabvēlīgas ietekmes samazināšanai un novēršanai, kā arī lai nodrošinātu sabiedrības informēšanu un iesaistīšanu plānošanas dokumenta izstrādāšanas procesā (LR likums “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 1.pants) [14].

Vides pārskats – atsevišķa sadaļa stratēģijā, plānā, programmā, koncepcijā vai cita veida plānošanas dokumentā (turpmāk – plānošanas dokumenti), vai atsevišķs dokuments, kas nosaka, apraksta un novērtē attiecīgā dokumenta, kā arī iespējamo alternatīvu īstenošanas ietekmi uz vidi, ņemot vērā plānošanas dokumenta mērķus, paredzēto realizācijas vietu un darbības jomu (LR likums “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 1.pants) [14].

Ievads

Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra (turpmāk SIVN) veikta saskaņā ar Vides pārraudzības valsts biroja (VPVB) 2012. gada 22.maija lēmumu Nr.41 „Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma piemērošanu” (1.pielikums). Vides pārskats ir sagatavots stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros „Madonas novada Teritorijas plānojums 2013.–2025.gadam” (turpmāk tekstā Teritorijas plānojums) 1.redakcijas izstrādes laikā ar mērķi novērtēt plānošanas dokumentā noteikto teritorijas izmantošanas un apbūves nosacījumu iespējamo ietekmi uz vidi.

Madonas novada Teritorijas plānojums 2013.–2025.gadam ir ilgtermiņa plānošanas dokuments, kurā noteikti teritorijas apbūves un izmantošanas noteikumi. Novada Teritorijas plānojums, vērtējot to kopējā politikas plānošanas kontekstā, ir vietēja līmeņa politikas un attīstības plānošanas dokuments, kam ir nozīmīga loma kopējā Madonas novada attīstībā.

Vides pārskatā ir analizēts esošais vides stāvoklis Madonas novadā, uz šī VP izstrādes laiku aktuālākās problēmas, kā arī Teritorijas plānojuma nozīme esošo vides problēmu risināšanā un kopējā vides kvalitātes paaugstināšanas veicināšanā.

Teritorijas plānojumā piedāvātie risinājumi nākotnē dos pozitīvu ieguldījumu kopējā novada attīstībā, vienlaikus pamazām novēršot esošās vides problēmas, uzlabojot tehnisko infrastruktūru, sociālekonomisko situāciju un veicinot vispārējā dzīves līmeņa celšanu. Plānošanas dokumentā ticis meklēts kompromiss starp novada ekonomisko izaugsmi, vides kvalitātes saglabāšanas un aizsardzības prasībām un iedzīvotāju vispārējā dzīves līmeņa paaugstināšanu.

Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums ietver vides pārskata projekta sagatavošanu, apspriešanu, sabiedrības iesaistīšanu vides pārskata apspriešanā, vides pārskata gala redakcijas sagatavošanu un konsultāciju veikšanu, rekomendāciju sniegšanu plānošanas dokumenta sagatavošanai. Vides pārskatā ir analizēts esošais vides stāvoklis Madonas novadā, esošās vides problēmas, kā arī Teritorijas plānojuma īstenošanas iespējamās ietekmes uz vidi.

Madonas novada teritorijas plānojuma 2013.-2038.gadam Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums tiek izstrādāts Eiropas Sociālā fonda līdzfinansētā projekta „Madonas novada pašvaldības attīstības plānošanas kapacitātes paaugstināšana” ietvaros (Darbības programma 2007. – 2013.gadam: Cilvēkresursi un nodarbinātība; Prioritāte: 1.5. Administratīvās kapacitātes stiprināšana; Pasākums: 1.5.3. Plānošanas reģionu un vietējo pašvaldību administratīvās un attīstības plānošanas kapacitātes stiprināšana. Aktivitāte: 1.5.3.2. Plānošanas reģionu un vietējo pašvaldību attīstības plānošanas kapacitātes paaugstināšana).

Madonas novada teritorijas plānojuma 2013.-2025.gadam stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu veica un Vides pārskatu izstrādāja vides eksperte Līga Lieplapa (IK „55 mārītes”).

1. Plānošanas dokumenta mērķis un struktūra

Madonas novadam ir samērā plaša līdzšinējā attīstības plānošanas pieredze vietēja līmeņa plānošanas dokumentu sagatavošanā. Svarīgākie no tiem ir Madonas rajona Attīstības programma un Madonas rajona teritorijas plānojums līdz 2014.gadam, Madonas pilsētas sociāli-ekonomiskās attīstības programma 2008-2014.gadam, novada pagastu teritoriju plānojumi. Madonas novads ietilpst Vidzemes plānošanas reģionā, tādēļ ir saistoši arī reģiona līmeņa plānošanas dokumenti.

Novada teritorijas plānojuma 2013.-2025.gadam 1.redakcija ir izstrādāta saskaņā ar LR normatīvajiem aktiem, tai skaitā ar LR MK 16.10.2012. noteikumiem Nr.711 "Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem" [33]. Plānošanas dokumenta izstrādi nosaka likuma „Par pašvaldībām” 14.panta 2.daļas 1.punkts un Reģionālās attīstības likuma 6. un 13.pants, bet tās izstrādes pamatprincipus, struktūru, sagatavošanas un ieviešanas procedūru nosaka RAPLM (Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrijas) izstrādātās Vadlīnijas pašvaldību integrēto teritorijas plānojumu izstrādei. Novada attīstības plānojuma dokumentu izstrādē ievērotas 2009.gada 25.augusta Ministru kabineta noteikumu Nr.970 „Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā” [36], 2004.gada 23.marta Ministru kabineta noteikumiem Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” prasības [25].

Teritorijas plānojuma struktūra

Madonas novada Teritorijas plānojums 2013.–2025.gadam ir Madonas novada pašvaldības izstrādāts dokuments, kurā ir noteikti teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi.

Plānošanas dokuments sastāv no 3 daļām:

I. Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumiem:

1. Pamatnostādnes un skaidrojumi.
2. Vispārīgie noteikumi teritoriju izmantošanai un apbūvei.
3. Noteikumi atļautajai izmantošanai un apbūvei.
4. Prasības atsevišķu teritoriju plānošanai un izmantošanai.
5. Prasības transporta infrastruktūras plānošanai.
6. Vispārīgās prasības apbūvei.
7. Prasības inženierkomunikāciju būvniecībai, rekonstrukcijai, ekspluatācijai.
8. Prasības publiskās ārtelpas plānošanai.
9. Prasības automašīnu un velosipēdu novietošanai.
10. Riska teritorijas un piesārņotās teritorijas.
11. Ainavu saglabāšana, aizsardzība un plānošana.
12. Kultūras pieminekļi un to aizsardzība.
13. Prasības īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izmantošanai.
14. Aizsargjoslas un ierobežojumi tajās.
15. Turpmākās izpētes un plānošanas teritorijas.
16. Būvtiesību īstenošanas kārtība.

II. Paskaidrojumu raksta.

1. Spēkā esošo teritorijas plānojumu un detālplānojumu izvērtējums.
2. Teritorijas plānojuma risinājumu pamatojums.
3. Novada teritorijas plānojuma atbilstība ilgtspējīgas attīstības stratēģijai.

4. Novada pagastu, ciemu un Madonas pilsētas robežu maiņa

III. Grafiskās daļas.

Vides pārskats ir Teritorijas plānojuma neatņemama sastāvdaļa. Šajā dokumentā tiek izvērtēta novada teritorijas plānojumā ietvertu nosacījumu un prasību teritoriju attīstības plānošanai, apbūvei un izmantošanai atbilstība vides un dabas aizsardzības mērķiem un risinājumi slodzes uz vidi mazināšanai.

2. Vides pārskata sagatavošanas procedūra un iesaistītās institūcijas, sabiedrības līdzdalība un rezultāti

Vides pārskata projekts ir sagatavots saskaņā ar LR likumu “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” (13.11.1998., ar grozījumiem līdz 28.12.2011) [14] un LR MK noteikumiem Nr.157 “Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” (23.03.2004., ar grozījumiem līdz 18.11.2009) [25].

Darba gaitā ir:

- a) veikta informācijas un datu vākšana un apkopošana par:
 - iepriekš veiktajiem plānojumiem novada teritorijai un to vides pārskatiem,
 - novada vides kvalitāti, resursiem un dabas vērtībām.
- b) veiktas konsultācijas ar attiecīgām valsts institūcijām par plānošanas dokumenta iespējamo ietekmi uz vidi un cilvēku veselību un SIVN nepieciešamību.

Vides pārskata projekta sagatavošanai ir izmantota informācija no šādiem avotiem:

- a) Madonas novada domes un pašvaldības iestāžu rīcībā esošā informācija;
- b) Madonas novada Teritorijas plānojums 2013.-2025. gadam (1. redakcija);
- c) Publiski pieejamā informācija un pētījumu rezultāti par vides stāvokli novadā;
- d) Pieejamie informāciju avoti un datu bāzes, t.sk., VA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” dati;
- e) Dabas aizsardzības pārvaldes dati.

Lielākās problēmas Vides pārskata sagatavošanā radīja apgrūtināta vides datu pieejamība (atsevišķos gadījumos – nepieejamība) par novadu kopumā, teritoriālām vienībām (pagastiem, pilsētu) un uzņēmumiem.

Esošās situācijas sadaļas sagatavošanā ir apskatīti un analizēti līdz šim Madonas novada teritorijā spēkā esošo plānošanas dokumentu Vides pārskati un pieejamie atzinumi par tiem. Apskatīto dokumentu apkopojums sniegts 1.tabulā.

1.tabula. Izmantotās informācijas avoti

Madonas novada teritoriālā vienība	Dokuments
Bērzaunes pagasts	VPVB atzinums Nr.27. Par Bērzaunes pagasta teritorijas plānojuma 2009.-2021.gadam Vides pārskatu.
Madonas pilsēta	Madonas pilsētas sociāli ekonomiskās Teritorijas plānojuma 2008.-2014.gadam stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums. Vides pārskats.
Praulienas pagasts	Praulienas pagasta teritorijas plānojuma 2007.-2020.gadam stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums. Vides pārskats.
Ošupes pagasts	Vides pārskats Madonas rajona Ošupes pagasta teritorijas plānojumam 2008.-2020.
Mētrienas pagasts	Vides pārskats Madonas rajona Mētrienas pagasta teritorijas plānojumam 2007.-2019.
Madonas rajons	Madonas rajona teritorijas plānojums -2014.gadam.
Aronas pagasts	teritorijas plānojums 2007-2019 gadiem
Barkavas pagasts	teritorijas plānojums 2007.-2019 gadiem
Bērzaunes pagasts	teritorijas plānojums 2009.-2021 gadiem
Dzelzavas pagasts	teritorijas plānojums 2008.-2020. gadiem

Kalsnavas pagasts	teritorijas plānojums 2006-2018. gadiem
Lazdonas pagasts	teritorijas plānojums 2006.-2018. gadiem
Liezēres pagasts	teritorijas plānojums 2008.-2020. gadiem
Ļaudonas pagasts	teritorijas plānojums 2008.-2020.gadiem
Madonas pilsēta	teritorijas plānojums 1999.-2012.gadiem
Mārcienas pagasts	teritorijas plānojums 2008.-2012. gadiem
Mētrienas pagasts	teritorijas plānojums 2007.-2019. gadiem
Ošupes pagasts	teritorijas plānojums 2008.-2020.gadiem
Praulienas pagasts	teritorijas plānojums 2007.-2019. gadiem
Sarkaņu pagasts	teritorijas plānojums 2007.-2019.gadiem
Vestienas pagasts	teritorijas plānojums 2006.-2018.gadiem

Visi apskatītie dokumenti sagatavoti pirms Madonas novada izveidošanas – līdz 2009.gada 1.jūnijam, izņemot Bērzaunes pagasta teritorijas plānojumu un tā Vides pārskatu.

Madonas rajona teritorijas plānojumā ir akcentētas galvenās rajona pamatvērtības, kas pilnībā attiecināmas arī uz Madonas novadu, un tās ir [5]:

- savdabīgs, bagāts kultūrvēsturiskais mantojums;
- daudzveidīgi tautas daiļamatu meistari un amatnieku darinājumi;
- ziemas sporta aktivitātes Gaiziņkalna un Madonas apkārtnē;
- attīstīta netradicionālā, bioloģiskā lauksaimniecība - kazas siera un truško piēšanas produkcijas ražošana, šķirnes aitkopība, fazānu audzēšana medībām u.c.;
- galvenās pamatnozares – lauksaimniecība un mežizstrāde, kokmateriālu pārstrāde;
- atpūtas iespējas ekoloģiski tīrā un sakoptā vidē;
- vietējam klimatam un atbilstošu produktīvo koku, augļu koku un dekoratīvo stādu audzēšana;
- ĪADT un dabas un kultūrvēsturiskie objekti.

Par Vides pārskata izstrādi ir notikušas konsultācijas ar valsts iestādēm par plānošanas dokumenta īstenošanas iespējamo ietekmi uz vidi un cilvēku veselību. Vides pārskata projekta izstrādē ir izmantoti šādi vides politikas veidošanas un ieviešanas pamatprincipi:

Alternatīvu izvērtēšanas princips – nepieciešams izvērtēt, kā Teritorijas plānojumā ietvertie nosacījumi, to iespējamās alternatīvas, kā arī teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi ietekmēs vidi, vides resursus un to kvalitāti novadā;

Atklātības princips – SIVN ir atklāts process, kas paredz interešu grupu un institūciju iesaisti, iedzīvotāju informēšanu, organizējot sabiedrisko apspriešanu un publicējot iegūtos rezultātus, secinājumus, kā arī izvērtējot un iekļaujot iedzīvotāju un citu interesentu priekšlikumus Vides pārskata dokumentā vai rekomendējot Teritorijas plānojuma izstrādātājiem kvalitatīvākas izmaiņas vai precizējumus Teritorijas plānojumā.

Ilgspējības princips – esošajām un nākamajām paaudzēm nodrošina kvalitatīvu vidi, līdzsvarotu ekonomisko attīstību, racionālu dabas, cilvēku un materiālo resursu izmantošanu, kā arī dabas kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu, kas jāņem vērā, plānojot novada teritorijas turpmāko attīstību un realizējot attīstības projektus.

Integrācijas princips – SIVN procedūra tika uzsākta paralēli ar Teritorijas plānojuma 1.redakcijas izstrādi. Šis princips nodrošina vides prioritāšu integrēšanu plānošanas dokumentā un

ļauj izvairīties no konceptuālām kļūdām. Šādā gadījumā SIVN palīdz veikt piedāvāto rīcības virzienu analīzi un identificēt tās rīcības, kurām no vides viedokļa nepieciešama papildus izpēte par to ietekmi.

Piesardzības princips – ir pieļaujams ierobežot vai aizliegt darbību vai pasākumu, kas var ietekmēt vidi vai cilvēku veselību, bet kura ietekme nav pietiekami izvērtēta vai zinātniski pierādīta, ja aizliegums ir samērīgs līdzeklis, lai nodrošinātu vides vai cilvēku veselības aizsardzību.

Starppaaudžu taisnīgums – pašreizējai paaudzei ir jā saglabā vai jā vairo sociālais, dabas un cilvēku radītais kapitāls un jādod nākamajām paaudzēm iespējas attīstīties.

Grūtības stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma veikšanā un Vides pārskata sagatavošanā radīja informācijas trūkums un nepieejamība par vides kvalitāti un piesārņojuma avotiem novada teritorijas ietvaros.

Atbilstoši VPVB prasībām, Vides pārskata projekts komentāru un priekšlikumu sniegšanai tika nosūtīts šādām institūcijām:

- a) Valsts vides dienesta Madonas reģionālajai vides pārvaldei,
- b) Dabas aizsardzības pārvaldei,
- c) Veselības inspekcijas Vidzemes kontroles daļai,
- d) Vidzemes plānošanas reģiona administrācijai.

Vides pārskata sabiedriskās apspriešanas sanāksmes tika organizētas līdztekus ar Madonas novada teritorijas plānojuma 2013.-2025.gadam 1.redakcijas sabiedriskās (publiskās) apspriešanas sanāksmēm, bet pats sabiedriskās apspriešanas process notiek kā atsevišķa procedūra. Paziņojums par Teritorijas plānojuma 1.redakcijas un Vides pārskata projekta sabiedrisko apspriešanu, t.sk., sabiedriskās apspriešanas sanāksmēm Madonas novadā tika publicēts vietējā laikrakstā “Stars”, Madonas novada domes laikrakstā „Madonas Vēstnesis” un ievietots Madonas novada mājas lapā www.madona.lv, kā arī VPVB mājas lapā www.vpvp.gov.lv.

Ar izstrādāto Teritorijas plānojuma 1.redakciju un Vides pārskata projektu bija iespējams iepazīties Madonas novada mājas lapā www.madona.lv, Madonas novada domē un visās 14 novada pagastu pārvaldēs.

Sabiedriskās apspriešanas laikā saņemtie komentāri, kā arī priekšlikumi un/vai iebildumi ir iestrādāti Vides pārskata gala redakcijā, kas iesniegta Vides pārraudzības valsts birojam atzinuma saņemšanai. Pēc Teritorijas plānojuma gala redakcijas apstiprināšanas jā sagatavo un jā publicē informatīvs ziņojums par to, kā plānošanas dokumentā ņemti vērā Vides pārskatā iestrādātie ieteikumi. Minētais ziņojums tiks publicēts pašvaldības mājas lapā www.madona.lv

3. Novada vispārīgs raksturojums

Madonas novads atrodas Ziemeļaustrumu Latvijā starp Vidzemi un Latgali un ir trešais lielākais Latvijā. Kopējā novada platība ir 2160 km². Novadā iekļaujas 14 pagasti (Aronas, Barkavas, Bērzaunes, Dzelzavas, Kalsnavas, Lazdonas, Liezēres, Ļaudonas, Mārcienas, Mētrienas, Ošupes, Praulienas, Sarkaņu, Vestienas) un 1 pilsētā – Madona. Madonas pilsēta ir novada administratīvais centrs. Tā atrodas novada teritorijas centrā, 148 km attālumā no Rīgas (caur Ērgļiem).

Novads robežojas ar 11 kaimiņu novadiem: Pļaviņu, Krustpils, Varakļānu, Rēzeknes, Balvu, Lubānas, Gulbenes, Cescvaines, Jaunpiebalgas, Vecpiebalgas un Ērgļu novadiem.

Madonas novadu šķērso dzelzceļa līnija Rīga–Pļaviņas–Madona–Gulbene, valsts galvenie autoceļi: Pļaviņas–Madona–Gulbene (P37), Madona–Varakļāni (P84), Madona–Vecpiebalga (P30), Sauleskalns–Ērgļi (P81), Jaunkalsnava–Lubāna (P82); Dzelzava–Lubāna (P83). Valsts galveno ceļu tīkls krustojas novada centrā tā, ka ir sasniedzami visi kaimiņu novadu centri

Uz 2013. gada 1.janvāri kopējais iedzīvotāju skaits novadā bija 26 953. Iedzīvotāju blīvums bija 12,8 cilvēki uz 1km². Madonas novads ir lielākais Vidzemes reģionā un 2.lielākais starp kaimiņu novadiem, kā arī tas ir viens no lielākajām pēc iedzīvotāju skaita [4].

Novadam raksturīga lauksaimnieciskā ražošana un mežizstrāde, nav lielu rūpniecisku objektu.

3.1. Esošais vides stāvoklis novadā

3.1.1. Reljefs un ģeoloģiskā uzbūve

Madonas novada rietumu daļa atrodas Vidzemes centrālajā augstienē, bet austrumu daļa - Lubāna līdzenumā. Novada teritorijas zemes virsmas augstums vidēji ir robežās no 95 m līdz 100 m virs jūras līmeņa. Zemākās reljefa vietas atrodas līdzenuma zemienes daļā (90 m vjl.), bet augstākās - augstienē (311,6 m). Galveno zemes virsmas saposmījumu Lubāna zemienē veido Aiviekste ar 6 – 7 m dziļu ieleju, bet Vidzemes centrālajai augstienei raksturīgs paugurains reljefs.

Vidzemes Centrālā augstiene raksturīgs stipri saposmots paugurains reljefs, no kuras vairākos virzienos atzarojas pauguraines grēdas jeb vaļņi: Gulbenes valnis, Madonas - Trepes valnis u.c. Madonas novada teritorijā atrodas arī Vestienas pauguraine, kas ir Vidzemes augstienes dienvidaustrumu grēda, un Augšogres pazeminājums.

Vestienas pauguraine raksturojas ar morēnu lielpauguriem, kurus saposmo daudzās upju un ezeru ielejas. Šeit atrodas Latvijas augstākā vieta Gaiziņkalns (311,6 m v.j.l.), Sirds kalns (296,8 m), Abrienas kalns (287,3 m), Mazais Gaiziņkalns (283,6 m), Nesaules kalns (284,2 m), Ķelēnu kalns (283,4 m), Dravēnu kalns (282,7 m), Bolēnu kalns (282,5 m). Augstienē šajā apvidū ir izveidojušies daudz gleznainu ezeru - Kaķīša (Viešura), Kāla, L.Līdēres, Talejas, Liezēres u.c.

Augstākie pauguri ir lieli, līdz 40 m augsti (relat.augst.) un līdz 1 km diametrā, ar atšķirīga slīpuma nogāzēm (10°-35°) un noapaļotām virsotnēm. Paugurus pārsvarā veido akmeņains smilšmāls, nereti, ar bezakmeņu smilšmāla segu virspusē, vai arī grants un smilts, ko pārklāj akmeņains smilšmāls.

Gaiziņkalns ir konusveida paugurs ar plakanu virsotni un stāvām nogāzēm. Tas paceļas 60 m pār apkārtni, atrodas gleznainā lielpauguru ieplaku apvidū, novietojoties ZA - DR virzienā 1 km garumā. Sastāv no smilts, grants un morēnas smilšmāla ar bezakmeņu māla segu. Kalns apaudzis ar egļu un bērzu mežu [5].

Liezēres pagasta DR daļa atrodas *Augšogres* pazeminājumā ar ezeriem un purviem vai smiltāju viļņotiem līdzenumiem, kurus veidojušas ledāju kušanas ūdeņu sanestās smiltis.

Madonas novada D daļu ZD virzienā caur Madonu šķērso Madonas-Trepes valnis, kas ir iegarena paugurgrēdu josla, kas sastāv no limnoglaciālās grants un oļiem. Vaļņa augstums sasniedz

60 m, bet platums 1 - 5 km. Grēda izstiepta vairāku desmitu kilometru garumā, arī aiz novada robežām. Krustkalnu rezervāts ir izveidots uz šī vaļņa tā unikālās ģeomorfoloģijas un pirmatnības dēļ.

Austrumlatvijas zemienē ietilpst 3 līdzenumi, kas skar novada teritoriju. Lubāna līdzenums atrodas Austrumlatvijas zemienē un tā robežās iekļaujas Barkavas, Ošupes un Praulienas pagasti. Jersikas līdzenums atrodas novada DA malā un tajā izvietojas Mētrienas pagasts, bet Aronas paugurlīdzenumā - Kalsnavas, Mārcienas, Ļaudonas, Lazdonas, Sarkaņu, Praulienas pagasti.

Lubāna līdzenums aizņem novada austrumu daļu. Līdzenumam raksturīgs ļoti līdzens reljefs, jo te ir bijis ledāju kušanas ūdeņu baseina dibens 93 - 115 m v.j.l. Ap Lubāna ezeru līdzenumu veido limnoglaciālā mālsmilts un smilts, bet R un Z daļā - morēna ar smilšu plankumiem un lieliem laukakmeņiem. Līdzenums aizņem ~1000 km² ap ezeru, tā tikai nedaudz paceļas virs ezera līmeņa. Atsevišķās vietās ir lēzeni pacēlumi. Apgrūtināta ir ūdeņu notecē. Upes, kas ietek ezerā, savāc ūdeņus no 7000 km² liela baseina. Ezera apkārtnē vājās ūdeņu noteces dēļ izplatīta pārpurvošanās.

Lubāna līdzenuma veidošanās tieši saistīta ar Lubāna ezera ūdenstilpes attīstību. Ģeoloģiskā griezumā augšējo daļu veido Kvartāra nogulumu segas, kuru biezums pagasta teritorijā ir neliels – ap 10 m, bet vietām līdz 20 m. Tos veido glaciģēnie nogulumu (*gQ_{3ltv}*) - morēnas smilšmāls un mālsmilts slānis, kurus nevienmērīgi pārklāj limnoglaciālie nogulumu (*lgQ_{3ltv}*) - smilts, aleirīti, māls. Kvartāra segas virskārtu veido holocēna ezeru nogulumu (*lQ₄*) un kūdra (*bQ₄*).

Jersikas līdzenuma, kas skar novada dienvidaustrumu malu, reljefu galvenokārt veidojusi Austrumlatvijas ledus mēle, tās kušanas ūdeņi, kā arī vēlākie upju un purvu veidošanās procesi. Pamatiežu iepaklās līdzenā reljefa un lēnās noteces rezultātā izveidojušies purvi. Jersikas līdzenuma D daļā sastopami Aiviekstes flūtingu lauka lēzeni, 3 – 12 m augsti, dažus desmitus metru līdz 2 km plati, dažus simtus metru līdz 17 km gari vaļņveida pacēlumi, kas stiepjas ZA – DR virzienā, un šķērsojot ūdensšķirtņu purvus, veido iegarenas salas un pussalas – Raksala, Siksala, Mindaugas sala, Apšusala u.c. Apkārtnes purvos novērojama visintensīvākā kūdras uzkrāšanās. Kvartāra segu Madonas novada teritorijā veido purvu *bQ₄* nogulumu (kūdra) un glaciģēnie *gQ_{3ltv}* morēnas nogulumu (smilšmāls, mālsmilts).

Novada teritorijā zem kvartāra nogulumu segas iegul augšdevona Ogres *D_{3og}* svītas smilšakmeņi un māli (novada Z daļā) un Daugavas *D_{3dg}* svītas dolomīti un dolomītmerģeļi (pārējā teritorijā, kur iztrūkst *D_{3og}* nogulumu).

3.1.2. Zemes izmantošana

Lauksaimniecība

Madonas novada teritorijas kopplatība ir 216 000 ha. Lauksaimniecībā izmantojamā zeme (LIZ) aizņem (82 924 ha) 38,5% no novada teritorijas (1.att.). Lielāko īpatsvaru aizņem aramzeme (~63%), nedaudz mazāk – pļavas un ganības (~36%). Graudaugu platības aizņem 53,8% no visas novada aramzemes. Pēdējos gados novadā strauji palielinās gaļas lopu skaits, kā arī palielinās slaucamo govju skaits kopumā [4].

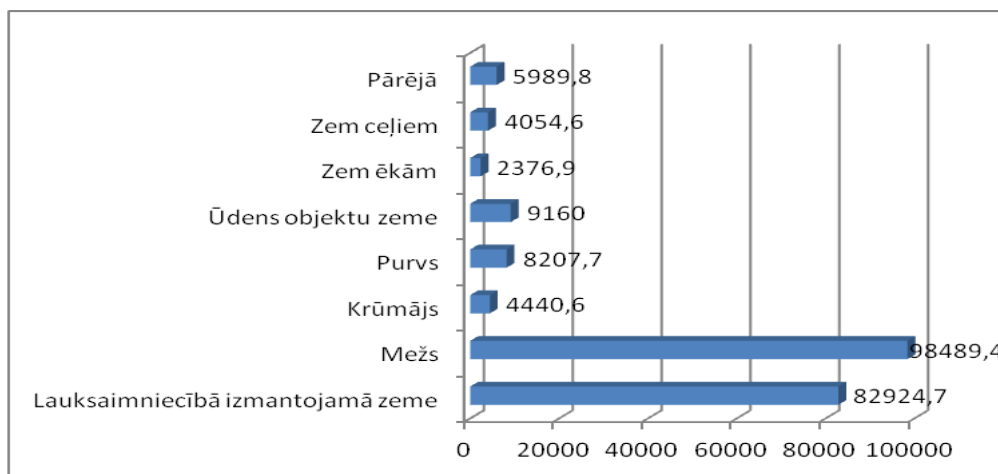
Novadā ir reģistrēta 401 zemnieku saimniecība [4]. Tā rietumu daļā-Vidzemes centrālajā daļā attīstītāka ir lopkopība, savukārt novada austrumu daļā-graudkopība. Populārāka kļūst bioloģiskā lauksaimniecība - uz 2012.gada martu novadā reģistrētas 204 bioloģiskās saimniecības. To darbības spektrs ir ļoti dažāds, bet lielākā daļa darbojas augkopības nozarē. Saimniecībās parasti ir apvienotas vairākas darbības sfēras.

Lauksaimniecībā izmantojamās zemes kvalitāte ir dažāda. Augsnes un veģetācijas raksturu nosaka salīdzinoši vājā ūdens notecē un cilmieži. Aiviekstes ielejā augsne ir smilšaina, bet virzienā uz dienvidiem no Aiviekstes smilšaino cilmieži nomaina māls un smilšains morēnmāls. Šīs augsnes ir smagas, bet visumā auglīgas, par ko liecina arī lielais mazdārziņu skaits. Lubāna un mazo upju ielejās, kā arī citos pazeminājumos pārmitru apstākļu rezultātā ir izveidojušās arī kūdrainas augsnes. Raksturīgākie augšņu tipi pagastā ir velēnu podzolētās augsnes, arī erodētās, velēnu gleja, smilšmāla

un mālsmilts augsnes. Lauksaimniecībā izmantojamās zemes (LIZ) pārsvarā ir mālsmilts augsnes, kas vietām pāriet smilšu augsnēs.

Lauksaimniecībā izmantojamā zeme aizņem gandrīz pusi no novada kopplatības. Lauksaimniecības zemes aizņem daļēji iekultivētas vidēja un smaga smilšmāla augsnes. Teritorijā sastopamas arī vāji un vidēji podzolētas podzolaugsnes uz mālsmilts un smilšmāla cilmiežiem. Zemes vidējais novērtējums ir 43,6 balles [5].

Lielākā daļa LIZ (68%) ir meliorētas, kas ir viens no augstākajiem rādītājiem Latvijā. Lubāna zemiene ir viena no pirmajām teritorijām Latvijā, kur jau 20.gs. 20. gados uzsākti meliorācijas darbi.

1.att. Madonas novada zemes sadalījumus pēc lietošanas veida 2012.gada 1.janvārī, ha [informācijas avots: LR Valsts zemes dienests]

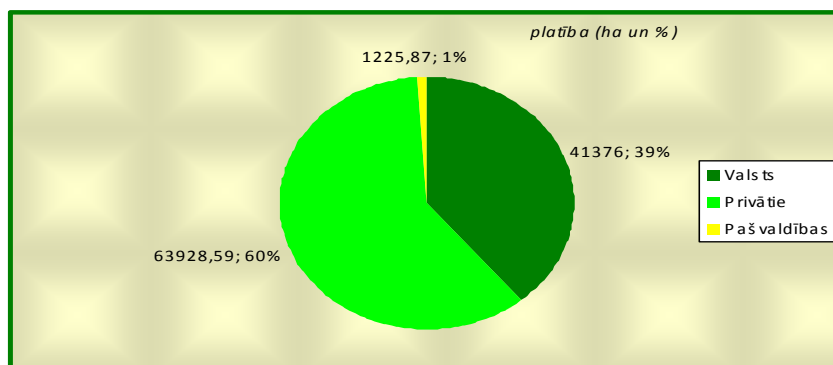
Mežsaimniecība

Meži ir viens no nozīmīgākajiem dabas resursiem novadā. Tie aizņem 88 247 ha, jeb 45,7% novada platības. Jaunaudzes veido 17529 ha jeb 20 % no meža kopplatības, skrajmeži 20149 ha jeb 23 %, bet izcirtumi – 5158 ha jeb 5,9%. Kopējā meža zemju platība novadā veido ~60,7 % no novada teritorijas [4].

92% no meža zemēm aizņem mežs, 6% - purvi (sūnu, zāļu un pārejas) un 2% kopā aizņem lauces, pārplūstošie klājumi un meža zeme ar infrastruktūras projektiem (pārsvarā LVM ceļi, kvartālstigas, novadgrāvji, sēklu plantācijas, ūdens ņemšanas un atpūtas vietas).

Saskaņā ar Valsts meža dienesta datiem uz 02.03.2012. pēc apsaimniekošanas veida 93,3 % meža veido mežaudzes, 6,6% - izcirtumi un 0,1% kopā veido vējgāzes un iznīkušie meži. Ja valsts mežos izcirtumi ir vien 2,2% no kopējās meža platības, tad privātajos mežos izcirtumi ir 8,8%, kas liecina par intensīvāku mežizstrādi privātajos mežos.

Lielākais īpatsvars (60%) ir privātā īpašumā esošie meži, valsts īpašumā ir 38,85% mežu platību, pašvaldībai pieder 1,15% meža zemju (skat.2.att.).

2.att. Meža zemes sadalījums pēc īpašuma formas Madonas novadā uz 2012. gada 2.martu
[Informācijas avots: Valsts meža dienests]

Madonas novada mežainums ~45,7% ir nedaudz zem vidējā valstī (46,6%), bet, pateicoties lielajai kopplatībai, meža resursu ziņā tas ir viens no vadošajiem valstī. Koku pamatsugas mežos ir priede, egle, bērzs.

Liela daļa mežu ir uz nosusinātām augsnēm ar diezgan blīvu grāvju tīklu, kas ietekmē lielo bebru skaitu mūsu mežos. Meža zemes kvalitāti ballēs novērtē un mežaudzes vērtību latos pēc meža inventarizācijas materiāliem nosaka Valsts meža dienests un iekļauj meža zemes novērtējuma kopsavilkumā. Meža zemes novietojuma koeficients 1,1, vidējais novērtējums 38 balles/ha .

Meža zemes kvalitāti novērtē, ņemot vērā meža augšanas apstākļu tipu un saimnieciskās darbības ierobežojumus. Meža zemes vērtības ir augstākas Bērzaunes pagastā (45 balles), Vestienas (44 balles), Sausnējas (43 balles) un Sarkanu (42 balles) pagastos, bet viszemākais novērtējums ir Ošupes pagastā (34 balles).

Pagastos tiek pievērsta uzmanības tam, lai nepieļautu augsnes auglības samazināšanos un zemes aizaugšanu ar krūmiem, kā arī tiek sekots tam, lai tiktu saglabāta un sakopta esošā meliorācijas sistēma. Viena no problēmām ir teritorijas, kurās ir izplatījusies latvāņu audzes lielās platībās. Īpaši pasākumi tiek vērsti to apkarošanai. Barkavas pagastā dažādas iznīcināšanas metodes ir pārbaudītas praksē. Kā ietekmīgākais iznīcināšanas pasākums tiek uzskatīts mehāniskās (pļaušana, aršana) un ķīmiskās (apsmidzināšana ar pesticīdiem) metodes apvienošana. akmeņu krāvumi, pamestie grausti, grāvmalas ir tehniski grūti pieejamas, savukārt ūdenstilpņu, ūdensteču tuvumā ķīmikāliju pielietošana ir aizliegta. Pie patreizējās auga izplatības to ierobežot ir ļoti grūti, tāpēc būtu jāizstrādā visu teritoriju aptverošs rīcības plāns. Patlaban no Barkavas pagastā sastopamajiem ainavu tipiem, latvāņi nav sastopami tikai purvu un kūdras ieguves lauku ainavā. Vislielākā šī auga izplatība ir novērojama viļņoto līdzenumu atklātu lauksaimniecības zemju ainavu un ciema apbūves ainavu tipā. To pamatā nosaka teritorijas atklātais raksturs un lielā antropogēnā ietekme. Latvāņa skartās teritorijas ir konstatētas praktiski visos pagastos.

3.2. Mūsdienu eksodinamiskie procesi

Novada teritorijā eksodinamisko procesu raksturu, intensitāti un attīstības tendences nosaka dabisko hidrometeoroloģisko, hidro- un litodinamisko, ģeotektonisko, ģeoloģisko un daļēji arī antropogēno faktoru kopums. Līdzena reljefs un vāji ūdeni caurlaidīgi ieži reljefa pazeminājumos ir labvēlīgs faktors pārpurvošanās procesiem. To ietekmē arī meliorācijas sistēmu stāvoklis. Pārpurvošanos var izraisīt aizsērējušas caurtekas, kā arī to neierīkošana, veicot saimniecisko darbību.

Karsta procesi attīstīti tajos apvidos, kur notiek intensīva dolomīta iežu šķīdināšana (Saikava, Liezere).

Erozijas procesi ir novērojami fragmentāri upju ieleju posmos ar stāviem krastiem, piemēram, Aiviekstei u.c.

3.3. Derīgie izrakteņi

Madonas novads ir bagāts ar derīgajiem izrakteņiem - zemes dzīlēs atrodas smilts, grants, māla kūdras, sapropeļa, saldūdens kaļķa, dolomīta un minerālo krāsziemes krājumi, kā arī laukakmeņi (izturīgi ieži – gneisi, granīti un kvarcītiem, kas izmantojami būvniecībai, tēlniecībai, bruģakmeņu izgatavošanai vai drupināšanai šķembās). Novadā galvenie cietie derīgie izrakteņi ir dolomīts, smilts, grants un kūdra.

Smilts-grants un smilts materiāls sastopams lielākoties Vidzemes augstienes pagastos. Šim derīgam izraktenim novadā ir izpētīti un noteikti lieli krājumi. Īpaši bagāti ar smilts-grants resursiem ir Aronas, Sarkaņu un Mārcienas pagasti, tāpat ievērojami krājumi izpētīti arī Kalsnavas un Ļaudonas pagastā.

Savukārt Lubāna līdzenums nav bagāts ar smilts-grants krājumiem, tādēļ šajā novada teritorijas daļā nozīmīgs ir smilts-grants karjers „Purmalas” (9,5 km attālumā no Barkavas), no kura tiek izmantots materiāls, lai labotu un uzturētu kārtībā pašvaldības pārziņā esošos autoceļus. Derīgā izrakteņa slāņa dziļums ir līdz 6,0 m, noteiktie smilts – grants krājumi ir 6600 m³. Mētrienas un Ošupes pagastā smilts un smilts-grants krājumi atrasti ļoti nelieli.

2010.un 2011.gadā kopā novadā smilts-grants materiāla izstrāde tika veikta 2 karjeros (smilts-grants atradnes *Biksēre III. iecirknis* un *Biksēre-2*), iegūstot 4,396 tūkst.m³ no A kateg. krājumiem un 69,874 tūkst.m³ no N kateg.krājumiem (Madonas RVP informācija).

Smilts krājumi ir nelieli un galvenokārt izpētīti Praulienas un Bērzaunes pagastu teritorijās. Lielākoties smilts sastopama atradnēs kopā ar smilts-grants krājumiem. 2010./2011.gadā smilts un/vai smilts-grants ieguve tika veikta šādos karjeros (Madonas RVP dati):

- „*Vēverkalns*” Liezēres pagastā (0,183 tūkst.m³),
- „*Jaunkalsnava*” Kalsnavas pagastā (25,726 tūkst.m³ smilts),
- „*Ceļinieki*” (39,399 tūkst.m³ smilts un 41,43 tūkst.m³ smilts-grants) un „*Mežiņi*” (3,981 tūkst.m³ smilts un 44,524 tūkst.m³ smilts-grants) Lazdonas pagastā,
- „*Vidus Zemturi*” (tūkst.m³ smilts un 2,902 tūkst.m³ smilts-grants) un „*Līči*” (jeb „*Kalnieši*” 1,629 tūkst. m³ smilts-grants) Ļaudonas pagastā,
- „*Kļaviņi*” Mārcienas pagastā (29,239 tūkst.m³ smilts un 153,316 tūkst.m³ smilts-grants),
- „*Sūņi*” Bērzaunes pagastā (0,136 tūkst.m³ smilts-grants),
- „*Biksēre*” Sarkaņu pagastā (28,319 tūkst.m³ smilts-grants),
- „*Sili*” Praulienas pagastā (27,487 tūkst.m³ smilts).

Iegūtie derīgie izrakteņi tiek izmantoti ceļu remontam un būvniecībai, asfalta un betona ražošanai.

Derīgo izrakteņu ieguve notiek arī dīķu ierīkošanas gadījumā. Novada teritorijā 2010./2011.gadā (Mārcienas un Mētrienas pagastā) dīķu ierīkošanas rezultātā tika iegūti 4,5 tūkst.m³ smilts un 2 tūkst.m³ smilts-grants materiāla (Madonas RVP dati).

Kūdra. Purva nogulumu (kūdra) novadā ir plaši sastopami - Novada teritorijā atrodas vairāk nekā 16 kūdras atradnes. Īpaši lieli kūdras krājumi ir Dzelzavas (Olgas purvs, Skuķu purvs) un Barkavas pagastā (Saukas purvs), kur atrodas arī lielākie purvi. Arī Ošupes pagastā atrodas lieli purvu masīvi, tomēr to kūdras krājumi nav detāli pētīti un ieguve tajos nenotiek. Vislielākais novada purvs atrodas Mētrienas un Barkavas pagastos – Teiču purvs, kas ir Dabas rezervāts un NATURA2000 teritorija, tādēļ tajā esošie kūdras krājumi nav iegūstami.

Novada teritorijā visbiežāk sastopami zemie un pārejas tipa purvi, kur ir mazāki kūdras krājumi un kūdra ir mazāk sadalījusies. Zemā tipa kūdras veido grīšļu, koku-grīšļu kūdra ar sadalīšanās pakāpi no 17% līdz 60%, pelnainību 1,2-32,5% un dabisko mitrumu 81,0-93,5 %.

Lielākie kūdras krājumi ir augstā tipa purvos (Skuķu, Zosu, Saukas u.c.). Augsto purvu kūdrai raksturīga sadalīšanās pakāpe 5-45%, pelnainība 0,7-15,6%, dabiskais mitrums 82,1-97,2%,

un to veido sfagnu, spilvju-sfagnu, spilvu-grīšļu kūdra.

Novada teritorijā zināmas trīs kūdras atradnes, kurās notiek izstrāde – *Saukas purvs* (Barkavas pagasts), *Zosu* un *Skuku purvs* (Dzelzavas pagasts). 2010./2011.gadā Saukas purvā tika izstrādāti kopumā 42,871 tūkst.m³ kūdras (Madonas RVP informācija). Par Dzelzavas pagasta teritorijā iegūtajiem kūdras resursiem dati nebija pieejami.

Dolomīta krājumi ir izpētīti novada centrālajā-dienvidaustrumu daļā. Ar dolomīta atradnēm bagāts ir Praulienas pagasts Aiviekstes upes apkārtnē (Saikavā), kur dolomīta slāņi ieguļ samērā tuvu zemes virsmai un tādēļ ir salīdzinoši labvēlīgi apstākļi derīgā izrakteņa ieguvei. Tā kā derīgā izrakteņa aprēķinātie krājumi atrodas apūdeņotos slāņos, ieguves karjeros nepieciešama pazemes ūdens atsūkšanās. Dolomīta ieguve notiek vairākos karjeros Saikavas apkārtnē. 2010.un 2011.gadā ieguve tika veikta 2 dolomīta atradnēs – „Saikava” un „Līcīši”. Abos gados kopā izstrādāti 124,366 tūkst.m³ no A kateg .dolomīta krājumiem (Madonas RVP informācija). Iegūtais derīgais izraktenis tiek izmantots galvenokārt ceļu būvniecībai.

Māla iegulas konstatētas vairākās atradnēs – Sarkaņu pagastā atradnē “Dravnieki”, Praulienas pagastā “Lūza”, Aronas pagastā “Vējaļa”, Vestienas pagastā “Stirnas” un ir noteikts perspektīvs laukums māla iegulām, Mētrienas pagastā “Jurjāņi”, kā arī Barkavas pagastā māla atradnes “Barkava” un “Mauriņkalns”. Māla ieguve nenotiek nevienā no novadā esošajām atradnēm.

Saldūdens kaļķu atradnes izpētītas Sarkaņu pagastā (“Upmaļi”), Praulienas pagastā (“Ķieriņi”), Dzelzavas pagastā (“Dzelzava”), Ļaudonas pagastā [pēc Latvijas ģeoloģijas fonda materiāliem]. Ieguve šajās atradnēs nenotiek.

Pēdējos gados pastiprināti pieaug interese par sapropela iegulām. Novadā ir zināmas vairākas šī derīgā izrakteņa atradnes. Visvairāk tās izpētītas Liezēres pagastā (Govenes, Gulbēres, Uberes, Actirbes u.c.), Mārcienas pagastā (Dūkas, Svētes u.c.), Ļaudonas pagastā (Plencīši, Drīksnas u.c.), Ošupes pagastā “Zvidzes” atradne, kā arī citos pagastos. Šobrīd sapropela ieguve rūpnieciskos apjomos novada teritorijā nenotiek.

Minerālo krāszejū iegulas ir konstatētas Ļaudonas (atradne “Talickas” [Kuršs V., Stinkule A., Latvijas derīgie izrakteņi. Rīga, LU, 1997,162-163.lpp.]) un Praulienas pagastos (atradne “Ļuļkas”), bet to ieguve nenotiek jau daudzus gadus desmitus.

Kopējie derīgo izrakteņu izpētītie krājumi pa derīgo izrakteņu veidiem un kategorijām novadā nav zināmi pilnīgas informācijas trūkuma dēļ.

3.4. Klimats

Novadam raksturīgas nelielas klimatiskās atšķirības, ko nosaka reljefs un virszemes ūdenstilpju tuvums. Lubāna zemienes teritorijai raksturīgs relatīvi kontinentāls klimats ar noturīgām aukstām ziemām un karstām vasarām. Vidzemes augstiene norobežo teritoriju no valdošajiem rietumu vējiem. Gada nokrišņu daudzums sasniedz 500-600 mm. Gaisa temperatūra gada vissiltākajā mēnesī jūlijā vidēji ir +17°C un gada visaukstākajā mēnesī janvārī -7°C. Sniega segas pastāvēšanas ilgums ir 115 – 120 dienas, augsnes sasaluma ilgums vidēji ir 121 diena. Veģetācijas periods ilgst vidēji no 22. aprīļa līdz 13. oktobrim, tas ir, 173 dienas.

Nokrišņu daudzums Lubāna zemienē 550 - 700 mm gadā, kas ir viena no nokrišņiem nabadzīgākajām vietām Latvijā. Vidzemes Centrālajā augstienē ap Vestienu un Ērgļiem, kas ir vēsākā un mitrākā vieta Latvijā, nokrišņi sasniedz 820 - 850 mm gadā, var sasniegt pat 900 -1000 mm gadā.

Vidzemes centrālās augstienes nogāzes sekmē atmosfēras fronšu attīstību. Mākoņainība augstienē ir lielāka nekā pieguļošajos līdzenumos, gadā vidēji 171 apmākusies diena, kamēr pārējā novada teritorijā to daudzums sasniedz 155 - 160 dienas. Gaisa vidējā temperatūra paaugstinās virzienā no ZR uz DA no 4°C līdz 5°C. Aukstākais mēnesis ir janvāris, kad vidējā gaisa temperatūra ir -7°C, bet zemākā reģistrētā -39°C. Atlantijas gaisa masu ietekmē ziemā ir raksturīgi atkušņi, taču atsevišķās aukstās ziemās tie var arī nebūt.

Siltākais mēnesis ir jūlijs, kad vidējā gaisa temperatūra ir no +16,5°C līdz +17°C. Vasarā reljefs jūtami ietekmē gaisa temperatūru. Augstienē jūlijs ir nedaudz vēsāks nekā līdzenumā. Arī vasarā, tāpat kā ziemās, ciklonu darbības ietekmē gaisa temperatūras var ievērojami svārstīties. Augstākā reģistrētā temperatūra +33°C. Bez sala periods Vidzemes augstienē 120 dienas, pārējā novada teritorijā tas ir 130 - 135 dienas. Veģetācija atjaunojas 15. - 20. aprīlī, bet beidzas oktobra vidū.

Nokrišņiem bagātos gados, ja nav atkušņu, sniega segas biežums Vidzemes centrālajā augstienē var pārsniegt 1m (126 cm). Augstienē 20% nokrišņu nokrīt cietā veidā, 67% - šķidrā un 13% ir jauktie nokrišņi (slapjš sniegs, lietus ar sniegu). Līdzenumā lietus nokrišņu daudzums ir 70 - 75%, cieto 11 - 16%.

Klimatiskie apstākļi ļauj attīstīt ziemas sporta un tūrisma industriju novadā, īpaši Vidzemes augstienes daļā.

3.5. Virszemes ūdeņi

Virszemes un pazemes ūdeņu hidroloģiskā sistēma nav noslēgta vienas administratīvās teritorijas (novada) robežās. Novadā esošās ūdensteces un ūdenstilpes ir nozīmīgas ne tikai kā ūdens resursi un hidroenergoresursi, bet tām ir arī izcila nozīme kā ainavas komponentei.

Madonas novads atrodas Daugavas lielbaseinā Aiviekstes upes sateces baseina teritorijā. Hidrogrāfiskais tīkls ir samērā blīvs, un to veido gan ezeri, gan upes, kā arī mākslīgi veidotas hidrobūves (dīķi, kanāli, grāvji). Izņēmums ir Barkavas pagasts, kur hidrogrāfiskais tīkls ir vāji attīstīts. Novada teritorijā lielākās upes ir Aiviekste, Arona, Kuja ar pietekām. Novada teritorijā savu tecējumu rod daudzās mazās upītes un strautiņi: Vaibiņa, Isliene, Kaķene, Madava, Kāršupīte, Lisiņa, Dirīte, Sula, Svētupe u.c. Daļa mazo upīšu ir meliorētas, pēc ūdens objekta tipa tās ir karpveidīgo zivju ūdeņi.

Lielākie ezeri, kas atrodas Madonas novada teritorijā, ir Kāla ezers – 407,1 ha, Viešūra jeb Kaķīša ezers – 176,0 ha, Lielais Līdēris – 125,2 ha, Liezēris – 105,9 ha, Lubāns - 8210 ha. Lazdonas un Praulienas pagastos, nelielā teritorijā, atrodas Latvijā unikāla ezeru sistēma: Lazdonas ezeri, kas atrodas Aronas paugurlīdzenumā, uz D no Madonas - Lazdonas, Mārcienas un Praulienas pagastos. Tie izvietojas vairākās grupās 17,5 km garā teritorijā no Salu ezera Z daļas (uz Madonas pilsētas un Praulienas pagasta robežas) līdz Svētes ezeram (Mārcienas pag.). Pavisam sistēma apvieno ap 10 vidēja lieluma un daudz sīku ezeru, kuru kopplatība ir virs 1,5 km².

Upju režīmam ir raksturīgi pavasara pali un mazūdēns periodi, kā arī periodiski vasaras, rudens un ziemas uzplūdi. Pavasara palu laikā pa upēm aizplūst līdz 55% no gada kopējā ūdens daudzuma. Novadā ir arī samērā liels skaits mākslīgo ūdenstilpju (dīķu), kanālu un meliorācijas grāvju.

Lielākās upes novadā

Aiviekstes upe – lielākā upe novadā. Iztek no Lubāna ezera un ir Daugavas upes labā krasta pieteka. Upes ielejas dziļums ir no 6 m līdz 7 m, platums mainīgs - no 100 m līdz vairākiem simtiem metru. Upes garums ir 144 km, sateces baseins 9160 km². Tai ir 4 labā krasta pietekas: Kuja, Arona, Bērzaune un Taleja. Tā kā upe tek pa Lubāna līdzenumu un Aronas paugurlīdzenumu, tās pietekas ir gan izteiktas potamāla, gan ritrāla tipa upes. Upes baseinā 25% teritorijas aizņem meži, 15% -purvi un pārpurvotas pļavas, kuras lielās platībās ir meliorētas. Paliēnē sastopamas bioloģiski vērtīgas, periodiski applūstošas pļavas, atsevišķās vietās arī meži. Aiviekstes upe uzņem lielāko daļu Barkavas, Ošupes, Ļaudonas un daļēji arī Praulienas pagasta zemju meliorācijas ūdeņu. Aiviekstei ir noteikts prioritāro zivju ūdeņu statuss kā lašveidīgo zivju ūdeņi, ar no tā izrietošajām ūdens kvalitātes prasībām [22].

Aiviekstei ir izteikta 1 terase, atsevišķos posmos arī paliene. Upes ieleja ir izveidojusies fluvioglaciālajos nogulumos un morēnā, kas atsedzas upes gultnē un ielejas nogāzēs un terasu

cokolos. Tāpēc erozijas tipa terasi sedz galvenokārt smilšainas grants un oļaina alūvijs nogulumi, bet upes gultnē daudz laukakmeņu un rupju oļu, kas veido krāčainus un straujtes posmus. Terasi un palienu bieži vien klāj meži un krūmāji. Kailas, līdz 2 m augstas pamatkrasta kraujas ar upes erozijas un nobiru pazīmēm mijas ar apaugušām nogāzēm (Ošupes terit.plānojums).

Mazo upju ielejas Lubāna līdzenumā ir seklas un lēzenas, nereti meliorētas, kā rezultātā ir stipri pārveidotas, dažviet savu dabisko gultni garākos posmos ir saglabājuši tikai Lisiņa un Isliena. Meliorācijas sistēmas ir savienotas ar mazajām upītēm, kuras savukārt ieplūst Aiviekstē vai Lubāna ezera kanālos. Patlaban meliorācijas sistēmu stāvoklis ir apmierinošs, bet daudzviet tās ir aizaugušas vai aizsērējušas. Vietās, kur hidroloģiskais režīms netiek regulēts ar novadgrāvjiem, notiek augsnes glejošanās un pārpurvošanās procesi, jo teritorijas līdzenā reljefa ietekmē dabīgā virszemes notece ir apgrūtināta (Barkavas terit.plānojums).

Aronas upes sateces apakšbaseins pieder pie Aiviekstes baseina un ir otrs lielākais novadā. Tas atrodas Vidzemes augstienes dienvidaustrumu nogāzē un aizņem 315 km² lielu platību. Visas upes Aronas baseinā ir straujas - atbilst tipiskām ritrāla tipa upēm. No pietekām lielākā ir Bērzaunes upe – 29 km, pārējās nepārsniedz 10 km. Augštecē tām ir lieli kritumi, lejtecē - regulētas, lēnākas. Baseina lielāko daļu aizņem meži, un intensīvā lauksaimniecībā ir maz izmantojamo platību. Aronas garums ir 44 km. Upe iztek no Skujiešu ezera, kurš atrodas 197,8 m virs jūras līmeņa. Aronas upe ir novērota 18 km garumā, šajā posmā upe ir vāji piesārņota – atbilst β – mezosaprobītaitei.

Kujas upe - upe Madonas un Cēsaines novados. Iztek no Liezēra ezera. Tek caur Liezēres pagastam, Cēsaines novadam, Sarkaņu un Praulienas pagastiem. Ietek Aiviekstē lejpus Saikavas. Upe ir 77 km gara, kritums — 133 m (1,75 m/km). Purvainākās vietās tā kalpoja kā meliorācijas notece, tādēļ tajās vietās iztaisnota. Daudzviet ātra straume, kritums 133 m, gada notece 0,19 km². Pietekas –Sūla, Libe, Rieba, Ilga, Upsts, Tēce, Urdava, Apiņupīte.

Madonas novadā uz 01.01.2013. darbojas 4 mazās HES (VVD Madonas RVP dati):

- akciju sabiedrības “Latvenergo” Aiviekstes HES Aiviekstē, Kalsnavas pagastā, darbības nodrošināšanai izmanto Aiviekstes upes ūdeni, uzstādītā ģeneratoru jauda 800 kW (Ūdens resursu lietošanas atļauja Nr.MA 10 DU 0027).
- Zemnieku saimniecības “Stiebriņi” Ļaudonas vilnas fabrikas HES, Ļaudonā, Ļaudonas pagastā, darbības nodrošināšanai izmanto Svētupes upes ūdeni, uzstādītā ģeneratoru jauda 22 un 5,5 kW (Ūdens resursu lietošanas atļauja Nr. MA 10 DU 0026).
- Zemnieku saimniecības “Kalna Rusuļi” Kalna dzirnavu HES, Ļaudonas pagastā, darbības nodrošināšanai izmanto Svētupes upes ūdeni, uzstādītā ģeneratoru jauda 55 kW un 7,5 kW (Ūdens resursu lietošanas atļauja Nr.MA11DU0030).
- Zemnieku saimniecības “Kalna Rusuļi” Lejas dzirnavu HES, Ļaudonas pagastā, darbības nodrošināšanai izmanto Svētupes upes ūdeni, uzstādītā ģeneratoru jauda 30 kW (Ūdens resursu lietošanas atļauja Nr.MA11DU0029).

Galvenās mazo HES radītās vides problēmas ir sekojošas:

- daļā mazo hidroelektrostaciju netiek izmantotas videi draudzīgas tehnoloģijas,
- hidroelektrostacijas veido tādu ūdens līmeņa režīmu, kas nesakrīt ar to dabiskajām sezonālajām svārstībām un veidojas jauna ekosistēma, kas ir atšķirīga no iepriekšējās,
- tiek apgrūtināta zivju migrācija,
- zivju traumēšanu turbīnās,
- piesārņojuma uzkrāšanās ūdenskrātuvē,
- ledus sastrēgumu veidošanās,
- ainavas degradācija u.c.

Lielākie ezeri novadā

Madonas novads ir bagāts ar ezeriem – aptuveni 300 dažāda lieluma ezeri.

Lubāna ezers daļēji ietilpst Madonas novada teritorijā - Barkavas un Ošupes pagastu ziemeļaustrumdaļā ar applūstošu zemienes daļu, purvu un mitru mežu kompleksu. Ezers ir lielākais Latvijā, tā kopējā platība (pie līmeņa 92,5 m v.j.l.) ir 8270 ha. Šai teritorijai ir augsta bioloģiskā vērtība. Tā iekļauta starptautiski nozīmīgu putnu dzīvesvietu sarakstā. Ievērojami palielinās niedrāju platības. Ezera piekraste aizaug ar krūmiem un latvāņiem, kas mazina teritorijas ainavisko vērtību.

Palu laikā Lubāna ezera ūdenstilpes virsmas platība palielinājās septiņas reizes, salīdzinot ar mazūdens periodu. Barkavas un Ošupes pagastu teritorijā palos applūst nelielas platības, pali skar arī Ļaudonu, jo Aiviekste nes Lubāna ūdeņus. Lai novērstu Lubāna ezera palus un regulētu daļu Lubāna līdzenuma zemju hidroloģisko režīmu, ir izveidota Lubāna hidrotehniskā sistēma. Pirmā no 4 darbu posmiem – Meirānu kanāla izbūve pabeigta 1959.gadā. Tad laika posmā no 1960.gada līdz 1967.gadam izbūvēja Zvidzienes kanālu, dambi un Īdeņu kanālu ar slūžām, DA aizsargdambi, Rēzeknes-Maltas upes pārrakumu. Bet 80-to gadu sākumā pabeidza Z dambja ar slūžām Aiviekstes upes iztekā un Pededzes upes lejteces pārrakuma izveidošanu [37]. Rezultātā Lubāna ezers ir izveidots par ūdenskrātuvi – ūdenstilpni, kurā ar slūžu palīdzību tiek uzturēts noteikts ūdens līmenis. Pēc Lubāna ezera hidrotehniskās sistēmas izveidošanas ir būtiski mainījušies ezeram pieguļošo zemju dabiskie apstākļi un izmantošana.

Kāla ezera platība 407,1 ha, bet kopā ar salām - 436 ha. Vidējais dziļums 5,3 m, lielākais dziļums 14,8 m. Ezerā 5 aizsargājamas salas. Atrodas Vestienas pagastā aizsargājamo ainavu apvidū „Vestiena”.

Viešūra jeb Kaķīša ezera platība ir 176 ha, bet kopā ar salām - 176,4 ha. Tā vidējais dziļums 5,2 m, lielākais dziļums 21 m, lai gan ir uzrādīti arī dati 25 un pat 43 m. Ezera krastus izrobo līči un pussalas. Ezerā ir divas salas: Cepurīte un Kaķa sala. Ietek Kuršupīte un Jaunupīte, bet iztek Viešupe.

Lielais Līdēris – ezers atrodas Aronas pagasta teritorijā. Tā platība ir 125,2 ha, vidējais dziļums ir 3,7 m, maksimālais – 8,3 m. Ezers ir caurteces ezers- ietek Viešupe no Viešūra ezera, bet iztek strauts uz Ogres upi.

Liezēris – atrodas Liezeres pagasts administratīvajā teritorijā. Tā platība ir 105,9 ha, vidējais dziļums ir 4,6 metri, bet maksimālais dziļums – 13,0 metri. Ezeram ir 1 sala (Akmens jeb Stārķu sala), uz kuras 1915.gadā atrasta neolīta ezermītne (G.Krieviņš, 1982.). Tas ir caurteces ezers - no ezera iztek Kujas upe, bet ietek – Sebricas strauts un 10 grāvji.

Kurtavas ezers ir lielākais ezers Mētrienas pagastā 74, ha, dziļākā vieta 1,2 m. Atrodas Teiču dabas rezervāta teritorijā. Odzienes ezers - 47,6 ha, lielākais dziļums 3,3 m. Eitrofs ezers, notiek ūdens apmaiņa - iztek Odze un ietek divi strauti. Ezera dibens līdzens, pie krastiem smilšains ar zemu piekrasti.

Talejas ezera platība 79,7 ha, vidējais dziļums 6,5 m, lielākais dziļums 15,6 m. Vietām ezerā izveidojies līdz 4 m biezs sapropeļa slānis. Talejas ezers atrodas 235,7 m vjl. un ir viens no augstākajiem ezeriem Latvijā. Ezerā ietek divi strauti, bet iztek Taleja. Ezera krasti dienvidu un rietumu pusē apauguši ar mežu, bet ziemeļpusē atrodas lauksaimniecības zemes un mājas.

Saskaņā ar VVD statistiskajām atskaitēm, 2011.gadā novadā par zvejas un maksšķerēšanas noteikumu pārkāpumiem administratīvi sodītas 39 personas, 2010.gadā 22 personas, 2009.gadā – 47 personas. Iekasētās kopējās soda naudas lielums ar katru gadu ir būtiski samazinājies [38].

3.6. Pazemes ūdeņi

Novada teritoriju raksturo visumā vienkārši hidroģeoloģiskie apstākļi. Aktīvās ūdens apmaiņas (saldūdens) zona iever kvartāra un pirmskvartāra ūdens kompleksus līdz vidusdevona Narvas svītas sprostslnāim. Barkavas pagasta lielākā daļā saldūdens zonas biezums ir apmēram 150 - 170 m.

Kvartāra nogulumi izplatīti visā pagasta teritorijā, Teritorijas hidroģeoloģiskā griezuma augšējo daļu veido smiltis, morēnas mālsmilts un smilšmāls. Ar gruntsūdeņiem saistīto smilts slāņu biezums sasniedz tikai dažus metrus. Gruntsūdeņi nodrošina individuālā sektora ūdensapgādi, tos plaši izmanto viensētās (grodu akas). Ūdensapgādei ierīkoti ekspluatācijas urbumi izmanto augšdevona Daugavas (*D_{3dg}*) pazemes ūdens horizontu. Šī horizonta pazemes ūdeņi ir saldūdeņi un spiedienūdeņi. Kopumā tie ir samērā aizsargāti no virszemes piesārņojuma, jo tos pārklājošo mālaino ūdeni vāji caurlaidīgo nogulumu biezums ir virs 10 m un artēziskā ūdens statistiskais līmenis ir augstāks par gruntsūdens līmeni (parasti virs zemes virsmas).

Pazemes ūdeņus no piesārņošanas neaizsargātajiem gruntsūdeņiem atdala kvartāra nogulumi – smilšmāli un grants, kuru kopējais biezums ir 23 – 26 m, no tiem 19 m ir ūdens vāji caurlaidīgie smilšmāli, Daugavas horizonta augšējās daļas 2 – 3 m biezie māla un dolomītmerģeļa slāņi.

Daugavas ūdens horizonta statistiskais līmenis ir 5 – 12 m virs zemes virsmas, atkarībā no reljefa, un gruntsūdeņu statistiskais līmenis – 2-5 m no zemes virsmas. Horizontu līmeņu starpība ir 3 – 7 m Austrumlatvijas zemienē.

Kopumā novada teritorijā tiek izmantoti pazemes ūdeņi no sekojošiem pazemes ūdens horizontiem: kvartāra (Q, pārsvarā gruntsūdeņi), augšdevona Ogres (*D_{3og}*, artēziskie ūdeņi; ūdeņi nesošais slānis ir dolomīts; izmanto reti un Vidzemes augstienes daļā), augšdevona Daugavas (*D_{3dg}*, artēziskie ūdeņi; ūdeņi nesošais slānis ir dolomīts), augšdevona Pļaviņu (*D_{3pl}*; artēziskais ūdens; ūdeņi nesošais slānis ir dolomīts), augšdevona Gaujas-Amatas (*D_{3gj-am}*, artēziskais ūdens; ūdeņi nesošais slānis ir smilšakmens).

3.7. Purvi

Līdzēnais reljefs un vāji caurlaidīgie ieži pazeminājumu pamatnē ir veicinājuši purvu attīstību. Purvi, galvenokārt, ir veidojušies uz upju ūdensšķirtnēm un reljefa pazeminājumos, aizaugot ezeriem. Ar purviem bagātākie ir Murmastienes, Barkavas, Mētrienas, Ošupes pagasti. Lielākie purvi atrodas Lubāna ezera un stipri pārpurvotajā Aiviekstes krastu apkaimē. Teiču purvs – 18 670 ha, Baltie Klāni – 4064 ha, Salas purvs – 6225 ha, Lubānas purvs – 1966 ha.

Purvu ainavu veido Teiču, Mindaugas, Salenieku, Radžeļu, Lielsalas un Saukas purvi. Teiču purvā sastopami lielāki un mazāki ezeriņi. Šos ezerus apņem purva priedīšu joslas. Purvos kā laukumveida ainavas elements ir lielākas un mazākas salas. Salās sastopamas bioloģiski daudzveidīgas pļavas. Lielākai daļai purvu - Teiču, Mindaugas, Salenieku, Dūtsolas, Lielsalas ir piešķirts īpaši aizsargājamās dabas teritorijas statuss (Barkavas teritorijas plānojums).

3.8. Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas

Madonas novada teritorijā atrodas 15 īpaši aizsargājamās dabas teritorijas: 4 dabas parki, 2 dabas rezervāti, 1 aizsargājamo ainavu apvidus un 8 dabas liegumi (2.tab.). Kopš 2004. gada visas novadā esošās īpaši aizsargājamās dabas teritorijas ir iekļautas Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju tīklā “NATURA 2000”, kā arī ir pārskatītas to sākotnēji noteiktās platības.

2.tabula. Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas Madonas novadā [Avots:DAP]

Teritorijas nosaukums	Kategorija	Pagasti, kuros atrodas ĪADT	No kura gada aizsardzībā	Ar kādu lēmumu apstiprināts	ĪADT platība (ha)	Individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi	Dabas aizsardzības plāns [34]
Krustkalnu dabas rezervāts	Dabas rezervāts	Ļaudonas, Mārcienas	1977	Krustkalnu dabas rezervāta likums (LRSaeima, 2009.g.) [12]	2978,0	nav, FZ (likumā)	ir

Teiču dabas rezervāts	Dabas rezervāts	Mētrienas, Barkavas	1982	Teiču dabas rezervāta likums (LR Saeima, 2008.g.) [16]	19779,0	nav, FZ (likumā)	ir
*Gaiziņkalns	Dabas parks	Aronas, Bērzaunes, Vestienas	1957	Noteikumi Nr.83 par dabas parkiem (LR MK, 1999.g.) [21]	2026,0	nav	ir
Aiviekstes paliene	Dabas parks	Ļaudonas, Mētrienas, Praulienas	2004	Noteikumi Nr.83 par dabas parkiem (LR MK, 1999.g.)	1155,0	nav	nav
Kuja	Dabas parks	Praulienas, Sarkaņu	2004	Noteikumi Nr.83 par dabas parkiem (LR MK, 1999.g.)	10788,0	nav	ir
Driksnas sils	Dabas parks	Ļaudonas	2004	Noteikumi Nr.83 par dabas parkiem (LR MK, 1999.g.)	676,0	09.10.2007. MK noteik. Nr.687, FZ	ir
Barkavas ozolu audze	Dabas liegums	Barkavas	1957	Noteikumi Nr.212 par dabas liegumiem (LR MK, 1999.g.) [28]	62,0	nav	ir
Lielsalas purvs	Dabas liegums	Barkavas	1999	Noteikumi Nr.212 par dabas liegumiem (LR MK, 1999.g.)	204,0	nav	nav
*Ilziņa ezers	Dabas liegums	Vestienas	1957	Noteikumi Nr.212 par dabas liegumiem (LR MK, 1999.g.)	86,0	nav	ir
*Kāla ezera salas	Dabas liegums	Vestienas	1927	Noteikumi Nr.212 par dabas liegumiem (LR MK, 1999.g.)	37,0	nav	ir
Lubāna mitrājs	Dabas liegums	Barkavas, Ošupes	2009	Noteikumi Nr.212 par dabas liegumiem (LR MK, 1999.g.)	51 632,0	10.02.2009. MK noteik. Nr.135, FZ	
Nesaules kalns	Dabas liegums	Aronas	1957	Noteikumi Nr.212 par dabas liegumiem (LR MK, 1999.g.)	66,0	nav	nav
Vesetas palienes purvs	Dabas liegums	Kalsnavas (lieguma ZA gals)	1999	Noteikumi Nr.212 par dabas liegumiem (LR MK, 1999.g.)	424,0	nav	ir
Eiduku purvs	Dabas liegums	Mētrienas (lieguma ZR mala)	1999	Noteikumi Nr.212 par dabas liegumiem (LR MK, 1999.g.)	588,0	nav	nav
Vestiēna	Aizsargājamo ainavu apvidus	Aronas, Bērzaunes, Vestienas	1977	Noteikumi Nr. 69 par aizsargājamo ainavu apvidiem (LR MK, 1999.g.) [20]	27117,0	nav	ir

**īpaši aizsargājamā teritorija atrodas Aizsargājamo ainavu apvidū "Vestiēna"
FZ – ĪADT ir noteikts funkcionālais zonējums.*

Teiču dabas rezervāts

Nozīmīgākā no īpaši aizsargājamām dabas teritorijām ir Teiču dabas rezervāts, kas Madonas novada teritorijā atrodas Barkavas pagasta dienvidrietumu daļā un Mētrienas pagasta austrumu un dienvidaustrumu daļā. Tas ir dibināts 1982. gadā, un tā platība ir 19 779 ha. Teiču dabas rezervāts ir valsts nozīmes īpaši aizsargājama dabas teritorija, kas iekļauta 1971.gada 2.februāra Konvencijas par starptautiskas nozīmes mitrājiem (Ramsāres konvencija), īpaši kā ūdensputnu dzīves vidi, starptautiskas nozīmes mitrāju sarakstā. Rezervāts izveidots, lai saglabātu Teiču purvu un ar to ekoloģiski saistīto mitro mežu kompleksu un nodrošinātu ekosistēmu dabisku attīstību un tām raksturīgo bioloģisko daudzveidību.

Lielāko aizsargājamās teritorijas daļu aizņem sūnu purvs, ar tam raksturīgu, savdabīgu augu un dzīvnieku valsti, kā arī mikroklimatu un mikroreljefu. Sūnu purvi ir ciņaini, ar vai bez lāmām. Uz ciņiem dominējošas sugas ir sila virsis, makstainā spilve, brūnais sfagns, Magelāna sfagns, iesarkanais sfagns. Lāmās dominē purva šeihcērija, dūkstu grīslis, parastais baltmeldrs, garsmailes sfagns. Purvu ietver dabisku mežu josla. Šāds cilvēku nepārveidots un no tā darbībām pasargāts mitro biotopu komplekss ir unikāla dzīves vide vairākām retām un apdraudētām augu un putnu, kā arī reliktm tauriņu sugām. Teiču purva masīvu ieskauj mitrie meži (niedrājs, purvājs, dumbbrājs), kas aizsargā purvu no piesārņojuma un pastiprinātas ūdens noteces, kā arī nodrošina dzīves vidi daudzām dzīvnieku sugām. Purvā ir vairākas minerālaugsnes pussalas un salas, uz kurām ir gan pļavas, gan sausieņu meži. Rezervātā ir 18 ezeri, kas kopā aizņem 450 ha lielu platību. Rezervāta teritorijai ir izstrādāts dabas aizsardzības plāns un 15.05.2008. ir pieņemts LR likums "Teiču dabas rezervāta likums" (ar grozījumiem līdz 01.01.2011.), kurā noteikts funkcionālais zonējums [16]. Teiču dabas rezervātam ir noteiktas sekojošas funkcionālās zonas:

- 1) stingrā režīma zona;
- 2) regulējamā režīma zona,
- 3) dabas parka zona (neskar Madonas novada teritoriju).

Stingrā režīma zona izveidota, lai nodrošinātu rezervātam tipisko ekosistēmu dabisku attīstību. Stingrā režīma zonā nav pieļaujama nekāda saimnieciskā darbība, kā arī ēku un būvju celtniecība.

Regulējamā režīma zona izveidota, lai nodrošinātu sugu un biotopu daudzveidību rezervātā, pētītu ekosistēmu attīstību un to elementus, kā arī minimālas antropogēnas slodzes apstākļos veicinātu sabiedrībā izpratni par vidi.

Regulējamā režīma zonā aizliegts:

- a) uzturēties bez Dabas aizsardzības pārvaldes rakstveida atļaujas. Izņēmums ir personas, kuras dzīvo rezervāta teritorijā;
- b) lietot jebkādas ķīmiskos augu aizsardzības līdzekļus;
- c) veikt mežsaimniecisko darbību, izņemot koku ciršanu meža infrastruktūras izveidošanai un uzturēšanai, ainavu veidošanai, bīstamo koku novākšanai, bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai;
- d) veikt citu saimniecisko darbību, kas ir pretrunā ar rezervāta izveidošanas mērķiem, sugu un biotopu aizsardzības prasībām;
- e) vākt meža nekoksnes materiālās vērtības, tai skaitā savvaļas ogas un sēnes, izņemot dzērvenes.

Teiču dabas rezervāta regulējamā režīma zonā ir atļautas sekojošas darbības:

- 1) īstenot nepieciešamos dabas aizsardzības pasākumus un darbības īpaši aizsargājamo augu un dzīvnieku sugu un biotopu saglabāšanai un atjaunošanai;
- 2) veikt valsts galveno un reģionālo autoceļu rekonstrukciju un tai nepieciešamo zemes lietošanas mērķa maiņu;

- 3) uzturēt un pilnveidot pārvaldes valdījumā esošo vides izziņas un izglītības infrastruktūru, meža kvartālu stigas un ūdens ņemšanas vietas ugunsgrēku dzēšanai;
- 4) īstenot meža ugunsdzēsības un ugunsdrošības pasākumus saskaņā ar meža ugunsdrošības profilaktisko pasākumu plānu.

Ar Dabas aizsardzības pārvaldes rakstveida atļauju šajā zonā drīkst uzturēt ceļus, rezervāta robežstīgas, elektrolīnijas un elektrosakaru infrastruktūru, kā arī rezervāta teritorijā esošo vietējo pašvaldību (t.sk., Madonas novada Barkavas un Mētrienas pagastu) iedzīvotāji lasīt dzērvenes.

Krustkalnu dabas rezervāts

Dibināts 1977. gada 15. aprīlī, tā platība ir 2978 ha (t.sk., ar mežiem apauguši 2659 ha, pļavas - 104 ha, ūdenstilpnes - 82 ha un purvainas vietas – 70 ha). Krustkalnu rezervāts atrodas Madonas novada Ļaudonas un Mārcienas pagastā. Rezervāts atrodas Austrumlatvijas zemienes ZR malā - Aronas paugurlīdzenumā. Krustkalnu rezervāta austrumu malu veido Madonas - Trepes valnis, kam raksturīgs saposmots reljefs - augstas pauguru virsotnes mijas ar dziļām ieplakām, kurās izveidojušies ezeriņi vai purviņi, kā arī vaļņu pakājēs izplūst daudzi karbonātiem bagāti avoti. Rietumu malu veido liela pārpurvota ieplaka (Dūku - Svētes ieplaka), kurā izgulsnējušies saldūdens kaļķieži. Šī ieplaka atdala Madonas - Trepes valni no Praulienas pauguraines, kas veido rezervāta ziemeļu galu. Šeit samērā zemu vaļņus ar lēzenām nogāzēm vienu no otra atdala plaši pārpurvoti pazeminājumi. Madonas - Trepes vaļņa labi izteiktajā pakājē gar visu Dūku - Svētes ieplaku sastopami virszemē izplūstoši avoti. Dreimaņu ezera R krastā ir lielākais šāda veida karbonātiem bagāts avots - Krāku avots. Dūku - Svētes ieplakā atrodas arī Ļaudonas saldūdens kaļķu iegula. Ūdenstilpes rezervātā aizņem 70 ha. Lielākie ezeri ir Dreimaņu (Svētes), Lielais Plencis, Mazais Plencītis. No Dreimaņu ezera iztek Svētupe, no avotiem veidojas Niedruška un Nirīte. Pateicoties ļoti atšķirīgajiem biotopiem, rezervātā sastopama bagātīga augu un dzīvnieku valsts. Rezervāta uzdevums ir ne tikai augu un dzīvnieku aizsardzība, bet arī no ģeoloģiskā viedokļa interesanta dabas kompleksa aizsardzība. Rezervāts izveidots, lai aizsargātu Latvijai raksturīgo mežu un ūdeņu ekosistēmu kompleksa bioloģisko daudzveidību, skujkoku mežus uz osveida reljefa formām, ar saldūdens kaļķiem saistītos biotopus un sugas, kā arī rezervāta ainavu un kultūrvēsturiskās vērtības. Teritorijai ir izstrādāts dabas aizsardzības plāns. 30.04.2009. ir pieņemts LR likums "Krustkalnu dabas rezervāta likums", kas nosaka Krustkalnu dabas rezervātam valsts nozīmes īpaši aizsargājamas dabas teritorijas statusu un teritorijas funkcionālo zonējumu [12]. Rezervāta teritorijā tiek noteiktas šādas funkcionālās zonas:

- 1) stingrā režīma zona;
- 2) regulējamā režīma zona;
- 3) dabas parka zona.

Darbību aizliegumi stingrā un regulējamā režīma zonās ir tādi pat kā tie, kas ir noteikti Teiču dabas rezervāta atbilstošā režīma zonās.

Dabas parka zona izveidota, lai saglabātu vēsturiskos ekstenzīvas saimniekošanas veidus un sabalansētu dabas aizsardzības, vides izglītības un vietējo iedzīvotāju intereses. Šajā zonā aizliegts:

- 1) mainīt zemes lietošanas kategoriju;
- 2) ierīkot kārklu, Sahalīnas sūrenes, lupīnas un lucernas sējumus un stādījumus;
- 3) ierīkot iežogotas platības savvaļas dzīvnieku turēšanai;
- 4) cirst kokus galvenajā cirtē;

5) mainīt virszemes un pazemes ūdeņu hidroloģisko režīmu, izņemot gadījumus, kad tas nepieciešams sugu un biotopu aizsardzībai, bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai vai palielināšanai;

6) ārpus pagalmiem un dārziem lietot minerālmēslus, ķīmiskos augu aizsardzības līdzekļus, kā arī citas bīstamas ķīmiskas vielas un produktus;

7) uzart un kultivēt, kā arī citādi bojāt vai iznīcināt bioloģiski vērtīgos zālājus;

8) mainīt dabisko zemes reljefu, bojāt vai iznīcināt ekoloģiski un estētiski nozīmīgus ainavas elementus;

9) iegūt derīgos izrakteņus, izņemot dzeramā ūdens ieguvi personīgām vajadzībām;

10) ārpus dārziem un pagalmiem dedzināt sauso zāli, lapas un niedres, izņemot gadījumus, kad tas nepieciešams biotopu aizsardzības pasākumu veikšanai un saņemta par ugunsdrošību un ugunsdzēsību atbildīgās iestādes rakstveida atļauja;

11) ieviest dabiskajos biotopos vietējiem apstākļiem svešas augu un dzīvnieku sugas.

Rezervāta teritorijā aizliegtas putnu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo zīdītāju medības. Citu zīdītāju sugu medības rezervāta teritorijā pieļaujamas saskaņā ar medību iecirkņa plānu.

Dabas parks „Kuja”

Dabas parks izveidots 2004.gadā putnu aizsardzībai. Tā teritorija aizņem 10 788 ha. Teritorija ir ar izcili augstu putnu faunas daudzveidību un starptautiski nozīmīgām Putnu direktīvas un Latvijas īpaši aizsargājamo sugu populācijām. Teritorijā konstatētas 32 aizsargājamās putnu sugas. Nozīmīgāks ir mazais ērglis (lielākais zināmais ligzdojošo pāru blīvums ne tikai Latvijā, bet visā sugas izplatības areālā), ķikuts, mazais ormanītis un purva pūce. Teritorijai ir izstrādāts dabas aizsardzības plāns [34].

Dabas parks „Aiviekstes palienes”

Dabas parks ir dibināts 2004.gadā un tā platība ir 1155 ha. Teritorija iekļauta Eiropas putniem nozīmīgo vietu sarakstā, tajā konstatētas nozīmīgas dabas vērtības – upju palieņu pļavas ar vairākām aizsargājamo augu atradnēm (mānīgā knīdija, jumstiņu gladiola, Sibīrijas skalbe, dzegužpirkstītes) un daudzām aizsargājamo putnu sugām. Nozīmīga ligzdojošo griežu un caurceļojošo ziemeļu gulbju, mazo gulbju, mazo gauru koncentrācijas vieta. Nozīmīga teritorija Biotopu direktīvas 1.pielikuma biotopu - upju palieņu pļavas, sugām bagātas atmatu pļavas un mēreni mitras pļavas saglabāšanā [34].

Dabas parks „Driksnas sils”

Dabas parks ir dibināts 2004.gadā un tā platība ir 676 ha. Teritorija izveidota, lai saglabātu 6 ES Biotopu direktīvas 1.pielikuma biotopus, 2 Latvijā aizsargājamus biotopus, 3 Eiropā aizsargājamās augu sugu atradnes un 10 Latvijā retas augu sugas, kas reprezentē Austrumlatvijas sauso priežu mežu floru. Teritorija ir viena no nedaudzajām vietām valstī, kur sastop sausieņu priežu mežus, kas izveidojušies uz osiem vai osveida vaļņiem. Te sastopama šim biotopam raksturīga augu suga - meža silpurene, kas aug kopā ar citām gaismas prasīgām mežu sugām un veido īpašas, osu mežiem raksturīgas augu sabiedrības ar garkāta ģipseni, zālīņu smiltenīti, Ruiša pūķgalvi, šaurlapu lakaci. Teritorijā ir bagātīga augu sugas pļavas linlapes atradne, kas ir viena no Latvijā zināmajām 5 atradnēm [34]. Teritorijai ir izstrādāti individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi [32], kuros noteikts arī dabas parka teritorijas funkcionālais zonējums. Dabas parkā ir noteiktas šādas funkcionālās zonas:

1. regulējamā režīma zona;
2. dabas parka zona;
3. ainavu aizsardzības zona.

Katrā zonā MK noteikumos Nr.687 noteikti saimnieciskās darbības aizliegumi, kā arī ir noteikti kopējie aizliegumi dabas parka teritorijā un tie ir [32]:

- ierīkot jaunus atkritumu poligonus, kā arī piesārņot un piegružot vidi ar atkritumiem un uzglabāt atkritumus tiem neparedzētās vietās;
- veikt darbības, kas izraisa pazemes ūdeņu, gruntsūdeņu vai virszemes ūdeņu līmeņa maiņu;
- ierīkot purvos dzērveņu plantācijas;
- nosusināt purvus;
- dedzināt sauso zāli, virsājus un niedres, kā arī meža zemsedzi (ar izņēmumiem);
- no 1.aprīļa līdz 31.jūlijam veikt mežsaimniecisko darbību, izņemot meža nekoksnes vērtību ieguvu, meža ugunsdrošības pasākumus, meža atjaunošanu ar rokas darbarīkiem un bīstamo koku ciršanu un novākšanu;
- atzarot augošus kokus mežaudzēs, izņemot koku atzarošanu skatu punktu ierīkošanai un uzturēšanai, elektrolīniju uzturēšanai, kā arī satiksmes drošībai uz ceļiem;
- mežaudzēs cirst nokaltušus kokus, kuru caurmērs 1,3 metru augstumā no sakņu kakla ir lielāks par 25 centimetriem, izņemot bīstamos kokus;
- pārvietoties pa ūdenstīpēm ar motorizēto ūdenstransportu;
- ierīkot nometnes, atpūtas vietas un celt teltis ārpus īpaši norādītām vietām;
- kurināt ugunsķurkus ārpus īpaši norādītām vai speciāli ierīkotām vietām;
- rīkot auto sacensības, moto sacensības, kā arī rallijus, treniņbraucienus un izmēģinājuma braucienus;
- uzstādīt vēja elektrostacijas;
- iegūt derīgos izrakteņus, izņemot pazemes ūdens ieguvu personiskajām vajadzībām;
- sadalīt zemes īpašumus zemes vienībās, kas mazākas par 10 hektāriem, tai skaitā dalot kopīpašumu, kā arī noteikt lietošanas tiesības kopīpašumam, ja jebkura kopīpašnieka lietošanā paliek mazāk par 10 hektāriem (ar izņēmumiem);
- veikt darbības, kas izraisa augsnes eroziju;
- ierīkot iežogotas platības savvaļas dzīvnieku turēšanai nebrīvē;
- ierīkot jaunus ceļus, kā arī mainīt esošo ceļu platumu un līkumainību.

Bez Dabas aizsardzības pārvaldes rakstiskas atļaujas ir aizliegtas sekojošas darbības:

- organizēt brīvā dabā publiskus pasākumus, kuros piedalās vairāk nekā 50 cilvēku;
- veikt ceļu, inženierkomunikāciju un citu inženierbūvju restaurāciju, renovāciju vai rekonstrukciju;
- ierīkot publiski pieejamus izziņas, atpūtas un tūrisma infrastruktūras objektus;
- veikt arheoloģiskās izpētes darbus.

Dabas liegums „Lielsalas purvs”

Lielsalas purvs atrodas pagasta dienvidu daļā. Dibināts 1999. gadā kā dabas liegums. Tā platība aizņem 204 ha, un to veido augstais purvs ar pārejas purva joslām. Nozīmīga purvaino mežu aizsardzības vieta. Austrumu tipa augstais purvs ar ārkauša kasandru. Piemērota barošanās un uzturēšanās vieta vilkiem, pārvietojoties starp Lubāna mitrājiem un Teiču purvu [34]. Lielsalas purvs ir ticis drenēts, taču jau daudzus gadus meliorācijas sistēmas nedarbojas. Purvs ir piemērota barošanās un uzturēšanās vieta vilkiem, tiem pārvietojoties starp Lubāna mitrājiem un Teiču purvu. Teritorijai ir nepieciešams izstrādāt dabas aizsardzības plānu un individuālos aizsardzības un izmantošanas noteikumus.

Dabas liegums „Lubāna mitrājs”

Dabas liegums „Lubāna mitrājs” ir izveidots 2009. gadā kā starptautiskās nozīmes mitrājs. ĪADT galvenā vērtība ir maz izmainītu mežu – purvu dabisko biotopu kompleksu, kas nozīmīgi reto un apdraudēto putnu ligzdošanai Lubāna ezera apkārtnē. Tajā ir salīdzinoši liela putnu sugu daudzveidība, bet neliels indivīdu skaits. No ES Biotopu direktīvas aizsargājamiem biotopiem sastopami neskarti augstie purvi, pārējas purvi un slīkšņas, ozolu meži un purvaini meži. Mitrājā ietilpstošajā Malmutes – Zamaru purvā ligzdo zivjērglis, ir novērots arī jūras ērglis. Lieguma dienvidrietumu daļā atrodas ozolu audze, kur ligzdo melnais stārķis un mazais ērglis. Liegums iekļauts Eiropas nozīmīgo putnu vietu sarakstā. Lielākie draudi ir nekontrolēta tūrisma plūsma, kura jo īpaši ir aktuāla dzērveņu lasīšanas laikā. Dabas liegumā nepieciešama izpēte, lai atjaunotu dabisko hidroloģisko režīmu purvos un kavētu zāļu un pārējas purvu aizaugšanu ar kokaugiem.

Dabas liegumā tiek apvienoti 12 jau esoši dabas liegumi (Bērzpils purvs, Īdiņu purvs, Īdeņas un Kvapānu dīķi, Lagažas- Šnitku purvs, Lubāna ieplakas, Lubānas un Sūlagala purvs, Pārabaine, Pededzes lejtece, Salas purvs, Tīrumnieku purvs, Seldžu ozolu audze un Audīles mežs), papildus iekļaujot Lubāna ezeru un bioloģiski vērtīgas ezeram pieguļošas teritorijas. Dabas liegumi „Lubāna ieplakas” un „Pārabaine” atrodas Madonas novada teritorijā. Abiem šiem liegumiem ir izstrādāti individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi un noteikts funkcionālais zonējums („Lubāna ieplakas” 31.10.2000. MK noteikumi Nr.379 ar grozījumiem līdz 15.05.2004. un „Pārabaine” 18.07.2000. MK noteikumi Nr.241 ar grozījumiem līdz 17.04.2004.).

Dabas liegums „Lubāna mitrājs” izveidots, lai nodrošinātu Latvijas lielākā iekšzemes mitrāju kompleksa vienotu aizsardzību. Tas ir unikāls Eiropas un pasaules nozīmes dabas komplekss ar izcilu nozīmi daudzu īpaši aizsargājamo sugu populāciju un biotopu saglabāšanai. Lubāns un zivju dīķi ir viena no svarīgākajām caurceļojošo ūdensputnu atpūtas un barošanās vietām valstī, kā arī viena no piecām labākajām ligzdošanas vietām 29 Eiropas īpaši aizsargājamām putnu sugām – mazajam ērglim, jūras ērglim, mazajam gulbim, ziemeļu gulbim, griezei, ķikutam u.c., tajā sastopamas vairākas pasaulē apdraudētas putnu sugas – ķikutis, grieze, jūras ērglis, zivju ērglis. Kopumā teritorijā novērotas 224 putnu sugas, no tām 185 šeit ligzdo.

Latvijas lielākais ezers – Lubāns ir biotopa dabīgi eitrofi ezeri ar iegrimušo ūdensaugu un peldaugu augāju atradne, kurā sastopami mazlēpe *Hydrocharis morsus-ranae*, skaujošā glīvene *Potamogeton perfoliatus*, spožā glīvene *Potamogeton lucens*, u.c. DL„Lubāna mitrājs” kompleksā ietilpst arī daudz aizsargājamo biotopu - upju palieņu pļavas, neskarti augstie purvi, purvaini meži, neskarti augstie purvi, boreālie (ziemeļu) meži, melnalkšņu staignāji un parkveida pļavas u.c.

Teritorijai ir izstrādāti individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi (10.02.2009. MK noteikumi Nr.135 "Dabas lieguma "Lubāna mitrājs" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi" ar grozījumiem līdz 30.05.2010.), kuros noteikts funkcionālais zonējums [24]. Dabas liegumā ir šādas funkcionālās zonas:

1. regulējamā režīma zona;
2. dabas lieguma zona;
3. dabas parka zona;
4. neitrālā zona.

Regulējamā režīma zona izveidota, lai nodrošinātu bioloģiski vērtīgu, pret mežsaimniecisko darbību un citiem antropogēniem traucējumiem jutīgu Latvijā un Eiropas Savienībā aizsargājamo mežu un purvu biotopu un sugu aizsardzību.

Dabas lieguma zona izveidota, lai nodrošinātu Latvijā un Eiropas Savienībā īpaši aizsargājamo biotopu un sugu dzīvotņu aizsardzību un apsaimniekošanu.

Dabas parka zona izveidota, lai mazinātu saimnieciskās darbības ietekmi uz aizsargājamām sugām un biotopiem, nodrošinot iespējas saudzīgi izmantot dabas resursus.

Neitrālā zona ir izveidota, lai nodrošinātu teritorijas ilgtspējīgu saimniecisko izmantošanu un attīstību. Neitrālajā zonā bez Dabas aizsardzības pārvaldes rakstiskas atļaujas aizliegts ierīkot izziņas, atpūtas un tūrisma infrastruktūras objektus.

Dabas lieguma teritorijā ir noteikti arī 3 sezonas liegumi (Gomelis, Bargais sēklis, Salas purvs), kas vērsti uz putnu aizsardzību un kuros aizliegta cilvēku uzturēšanās, izņemot zinātnisko pētījumu veikšanu un valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu pārvietošanos, pildot dienesta pienākumus.

MK noteikumi Nr.135 nosaka aizliegtās darbības katrā konkrētajā zonā. Visā dabas lieguma teritorijā ir aizliegts [24]:

- ierīkot jaunus atkritumu poligonus, kā arī piesārņot un piegružot vidi ar atkritumiem un uzglabāt atkritumus tiem neparedzētās vietās;
- bojāt un iznīcināt speciālās informatīvās zīmes, kā arī citus infrastruktūras objektus;
- ūdensputnu medībās lietot šāviņus, kas satur svīnu;
- uzstādīt vēja ģeneratorus;
- pļaut pļavas, ganības un tīrumus virzienā no malām uz centru;
- mainīt ezeru un upju krasta līniju, izņemot biotopu atjaunošanas pasākumus, kuru veikšanai saņemta Dabas aizsardzības pārvaldes rakstiska atļauja;
- veikt darbības, kas izraisa augsnes eroziju, izņemot augsnes sagatavošanu lauksaimniecības vajadzībām;
- ierīkot purvos dzērveņu plantācijas;
- nosusināt purvus;
- dedzināt sausās zāles un niedru platības, izņemot biotopu atjaunošanas pasākumus, kuru veikšanai saņemta Dabas aizsardzības pārvaldes un par ugunsdrošību un ugunsdzēsību atbildīgās institūcijas rakstiska atļauja;
- mežaudzēs atzarot augošus kokus, izņemot koku atzarošanu skatu punktu ierīkošanai un uzturēšanai, elektrolīniju uzturēšanai, satiksmes drošībai uz ceļiem, kā arī redzamības nodrošināšanai medībās;
- mežaudzēs cirst nokaltušus un dobumainus kokus un izvākt kritušus kokus, kritālas vai to daļas, kuru diametrs resnākajā vietā ir lielāks par 25 cm, izņemot bīstamo koku novākšanu, tos atstājot augšanas vietā. No mežaudzes drīkst izvākt svaigi vēja gāztos ošus un egles, ja to apjoms pārsniedz 5 kubikmetrus uz hektāra un to atstāšana mežaudzē var veicināt kaitēkļu savairošanos;
- mainīt Lubāna ezera un hidrotehnisko būvju ekspluatācijas noteikumos noteikto ūdens līmeņu regulēšanas režīmu (Lubāna ezera normālais ūdens līmenis 92,00–93,00 m).

Dabas lieguma teritorijā aizliegts ierīkot jaunas platības savvaļas dzīvnieku turēšanai nebrīvē, izņemot MK noteikumu Nr.135 1.pielikumā norādītās vietas, ja ir saņemta Dabas aizsardzības pārvaldes rakstiska atļauja. Dabas lieguma teritorijā arī aizliegts bojāt bebru dambjus un to mītnes, izņemot atsevišķus gadījumus, kas noteikti MK noteikumos Nr.135 [24].

Visā dabas lieguma teritorijā bez Dabas aizsardzības pārvaldes rakstiskas atļaujas aizliegts:

- veikt darbības, kas izraisa pazemes ūdeņu, gruntsūdeņu un virszemes ūdeņu līmeņa maiņu, izņemot zivju diķu apsaimniekošanu;
- veikt esošo hidrotehnisko būvju un meliorācijas sistēmu un to daļu renovāciju un rekonstrukciju;
- veikt arheoloģiskās izpētes darbus;
- izsniegt zemes dzīļu izmantošanas atļauju (licenci);
- veikt zinātniskos pētījumus;
- ierīkot jaunas un paplašināt esošās ūdenstransporta līdzekļu bāzes.

Dabas liegums „Barkavas ozolu audze”

Dibināts jau 1957. gadā kā botāniskais liegums, tā platība ir 62 ha. Liegums atrodas uz Barkavas pagasta dienvidu robežas (robeža pa Lisenes upi) ar Murmastienes pagastu Varakļānu novadā. Teritorija izveidota, lai aizsargātu Latvijā un Eiropā retu biotopu - jaukti ozolu, gobu, ošu meži upju palienēs [34]. Kādreiz likumainās upes krastos bija sastopamas pļavas ar bagātīgu floru un

ozolu mežs. Liegumā sastopama šultesa madara. Šobrīd lieguma bioloģiskās vērtības degradējas - mežā mainās augu sastāvs, pļavas aizaug. Teritorijai ir izstrādāts dabas aizsardzības plāns.

Aizsargājamo ainavu apvidus „Vestiena”

Teritorija dibināta 1977.gadā, lai saglabātu un aizsargātu Vidzemes augstienes raksturīgo ainavu un dabas kompleksu daudzveidību. ĪADT aizņem 27 117 ha un ietilpst 4 pagastos (3 no tiem - Madonas novada pagasti). Aizsargājamo ainavu apvidus „Vestiena” ietver Vidzemes augstienes centrālo daļu ar Latvijas augstāko virsotni - Gaiziņkalnu, kā arī citus apkārtējos lielpaugurus, kuru augstums pārsniedz 270 m vjl. (Sirdskalns, Abrienas kalns, Bolēnu kalns u.c.). Teritorijā ietilpst gan ainaviski, gan bioloģiski vērtīga Vestienas ezeru grupa - Kāla ezers, Talejas ezers, Ilziņas ezers u.c. Teritorijai ir izstrādāts dabas aizsardzības plāns. Šajā ĪADT ir noteikts derīgo izrakteņu ieguves aizliegums, izņemot sapropeļa ieguvi, kas veicama saskaņā ar normatīvo aktu noteiktā kārtībā pieņemtū ezeru rekultivācijas projektu.

Dabas parks „Gaiziņkalns”

Aizsargājamā teritorija Gaiziņkalna apkārtnē dibināta 1957.gadā. Sākotnēji, lai aizsargātu Gaiziņkalna virsotni no saimnieciskās darbības. 1977.gadā Gaiziņkalns 53 ha platībā tika apstiprināts par aizsargājamo teritoriju, kas ietilpa aizsargājamo ainavu apvidus „Vestiena” teritorijā. 1987.gadā dabas parku „Gaiziņkalns” paplašināja līdz 1500 ha. 1999.gadā dabas parka teritorija tiek paplašināta līdz 2026 ha. Teritorija dibināta, lai aizsargātu raksturīgo Vidzemes augstienes ainavu pauguraino reljefu un ezerus, to dabas un kultūras vērtības. Izcili ainaviska teritorija ar raksturīgo Vidzemes augstienes ainavu [34]. Parks atrodas Madonas novada Vestienas, Aronas un Bērzaunes pagastā. Tā ir teritorija, kas aptver Vidzemes augstieni ap Gaiziņkalnu, Talejas un Viešūra (Kaķīša, Tulderu, Vesenberga, Vēžu) ezeru, kā arī vairākus nelielus, sīkus ezeriņus. Te atrodas augstākā vieta Latvijā – Gaiziņkalns (311,6 m). Gaiziņkalns un apkārtējie pauguri ir ar stāvām nogāzēm, kas noaugušas ar mežu. Teritorijas mežainums - 70%. Tie, galvenokārt, ir eglāji vai nelielas ozolu vai bērzu birzis. Teritorijā un tās tuvumā atrodas puse no 25 Latvijas augstākajām virsotnēm, kas pārsniedz 270 m vjl. vai arī ir augstākas. Dabas parks „Gaiziņkalns” ietilpst aizsargājamo ainavu apvidū „Vestiena”. Dabas parkam ir izstrādāts Dabas aizsardzības plāns, bet nav individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumi [34].

Dabas liegums „Ilziņa ezers”

Sākotnēji, kā aizsargājamā teritorija, 1957.gadā izdalīts „Ilziņa ezers ar peldošajām salām” 29 ha platībā. 1977. gadā tika izveidots Ilziņa ezera ar apkārtējo ainavu kompleksais dabas liegums 75 ha platībā. Uz šo brīdi dabas lieguma platība ir paplašināta līdz 86 ha. Nozīmīga eitrofo ezeru aizsardzības teritorija. Ezers un tā apkārtnē ir izcila barošanās vieta daudzām retām sīkspārņu sugām. Konstatēti tādi reti un Eiropā aizsargājami biotopi kā nogāžu un gravu meži, boreālie meži un minerālvielām bagāti avoti [34]. Tas atrodas Madonas novada Vestienas pagastā un ietilpst aizsargājamo ainavu apvidū „Vestiena”. Ilziņa ezera platība 22,2 ha, tā vidējais dziļums 2,0 m, bet lielākais dziļums 5,3 m. Liegums raksturojas ar krāšņu paugurainu ainavu. Ezerā periodiski uzpeld kūdras salas. Dabas liegumam ir izstrādāts Dabas aizsardzības plāns, bet nav individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumi [34].

Dabas liegums „Kāla ezera salas”

Dabas liegums dibināts 1927.gadā un tā platība ir 37 ha. Teritorija dibināta botāniski vērtīgo Kāla ezera salu aizsardzībai. Nozīmīga boreālo mežu un nogāžu un gravu mežu, kas ir ES Biotopu direktīvas biotopi - aizsardzības vieta [34]. Kāla ezera platība 407 ha, bet kopā ar salām - 436 ha. Vidējais dziļums 5,3 m, lielākais dziļums 14,8 m. Ezerā 5 aizsargājamās salas. To lielums un tajās atrasto sugu skaits skatāms 3.tabulā.

3. tabula. Dabas liegums Kāla ezera salas [Avots: Madonas rajona teritorijas plānojums]

Salas nosaukums	Platība (ha)	Atrasto sugu skaits
Tolkas sala	18,6	157
Lielā Vestienas sala	9,6	121
Vistu sala	0,68	88
Mazā Vestienas sala	0,01	78
Mazā sala	0,007	48

Tolkas, Lielā Vestienas un Mazā Vestienas sala valsts aizsardzībā ņemtas jau 1927. gadā. Visas salas 27,2 ha platībā - valsts aizsardzībā kopš 1957. gada. Kopš 1977. gada valsts aizsardzībā - Kālu ezera salu botāniskais liegums 26 ha platībā. Pašreizējo dabas lieguma statusu nosaka Latvijas Republikas Ministru kabineta 1999. gada 15. jūnijā pieņemtie noteikumi Nr.212 „Noteikumi par dabas liegumiem” [28]. Tas atrodas Vestienas pagastā un līdz ar Kāla ezeru ietilpst aizsargājamo ainavu apvidū „Vestiena”. Tolkas un Lielajā Vestienas salā aug krāšņs egļu mežs ar ozoliem, liepām un ošiem. Citās salās sastopamas dažādas lapkoku audzes. Salās no retajām augu sugām sastopama lielziedu uzpirkstīte (*Digitalis grandiflora*). Dabas liegumam ir izstrādāts Dabas aizsardzības plāns, bet nav individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumi [34].

Dabas liegums „Nesaules kalns”

Dabas liegums ir dibināts 1957.gadā un atrodas Aronas pagastā netālu no robežas ar Cesvaines novadu. Tā platība ir 66 ha. Viena no augstākajām un ainaviskākajām Vidzemes augstienes virsotnēm. Kalna nogāzes klāj egļu meži. Sastopami 3 ES Biotopu direktīvas prioritārie biotopi: boreālie meži, purvaini meži, melnalkšņu staignāji. Dabas liegumam nav izstrādāts Dabas aizsardzības plāns un nav individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu [34].

Saskaņā ar Dabas aizsardzības pārvaldes Dabas datu pārvaldības sistēmā „Ozols” informāciju, Madonas novadā atrodas 28 dižkoki un vairāki kā 30 mikroliegumi [34]. Lielākā daļa mikroliegumu ir koncentrēti dabas parka „Kuja” teritorijā. Atsevišķi mikroliegumi ir noteikti AAA „Vestiena”, dabas parkā „Aiviekstes paliene”, kā arī ārpus ĪADT – Bērzaunes, Liezēres, Sarkaņu, Dzelzavas, Praulienas, Mētrienas, Ļaudonas, Barkavas un Ošupes pagastos. Lielākā daļa mikroliegumu atrodas VAS „Latvijas valsts meži” apsaimniekotajās teritorijās.

Madonas novadā atrodas vairāki dabas pieminekļi [15]:

a) 3 ģeoloģiskie un ģeomorfoloģiskie dabas pieminekļi [27]. To veidošanās, galvenokārt, saistīta ar kvartāra periodu un tajā notiekošiem ģeoloģiskiem procesiem.

- **Bolēnu acu avots** - atrodas Bērzaunes pagastā, Vestienas aizsargājamo ainavu apvidū 2,485 ha liela teritorija [35]. Dabas pieminekļis, kurš atrodas īpaši aizsargājamā meža biotopā – platlapju gravā (AAA „Vestiena” dabas aizsardzības plāns). Arī Dzīvības, Veselības, Laimas avots. Dziednieciskais avots, kura plūsma mainās atkarībā no nokrišņu daudzuma, viens no augstāk esošajiem avotiem virs j.l. Latvijā. Tuvumā citi interesanti avoti. Turklāt Bolēnu Acu avots ir iekļauts vietējās nozīmes arheoloģijas pieminekļu sarakstā kā kulta vieta (29.10.1998. KM rīkojums "Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu saraksts).
- **Krāku (Svētes Dreimaņu) avots** atrodas Mārcienas pagastā Krustkalnu rezervāta teritorijā, 2,312 ha liela teritorija;
- **Velna skroderis** - akmens atrodas Praulienas pagastā [35].

b) 2 aizsargājamas alejas [34]:

- **Dzelzavas muižas aleja** Dzelzavas pagastā (ozolu aleja),
- **Vestienas muižas aleja** Vestienas pagastā.

c) 2 aizsargājamie dendroloģiskie stādījumi [23]:

- **Kalsnavas dendrārijs** Kalsnavas pagastā un Pļaviņu novadā Aiviekstes pagastā. Tā kopējā platība ir 143,96 ha. Kopumā dendrārijā ir konstatēti 2268 kokaugu taksoni. Taksonu skaita ziņā Kalsnavas Dendrārijs ir otra lielākā kokaugu kolekcija Latvijā un nozīmīgākais šāda veida objekts Austrumlatvijā. Dendrārija teritoriju apsaimnieko LVM uzņēmums “LVM Sēklas un stādi”. Dendrārija izveide uzsākta 1975.gadā, lai veiktu zinātniskus pētījumus dendroloģijā un mežsaimniecībā, kā arī veidotu citzemju kokaugu stādījumus pavairojamā materiāla ieguvei. Kalsnavas dendrārijam ir izstrādāts dabas aizsardzības plāns [34].
- **Sāvienas baronu kapu dendroloģiskie stādījumi** - valsts nozīmes aizsargājamais dabas piemineklis atrodas Ļaudonas pagastā Sāvienas ezera rietumu krastā.

3.9. Kultūrvēstures objekti

Novadā ir uzskaitīti vairāk kā simts dažādi kultūras objekti, no kuriem lielākā daļa ir arheoloģijas pieminekļi, muižu kompleksi, pilis, baznīcas. Kultūras pieminekļu sadalījums pēc to veida ir sniegts 4.tabulā.

Visvairāk kultūras pieminekļi atrodami Liezēres, Aronas, Vestienas un Bērzaunes pagastos.

4.tabula. Kultūrvēsturiskie pieminekļi

	arheoloģijas	arhitektūras	Mākslas	Vēstures
Valsts	125	22	12	3
Vietējie	64	1	-	-

Saskaņā ar 29.10.1998. LR Kultūras ministrijas rīkojumu „Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu saraksts” Madonas novada pagastos, neskaitot valsts nozīmes mākslas pieminekļus, ir noteikti valsts nozīmes kultūras pieminekļi: Arona pagastā 13, Barkavas pagastā 3, Bērzaunes pagastā 10, Dzelzavas pagastā 8, Kalsnavas pagastā 5, Lazdonas – 2, Liezēres pagastā 15, Ļaudonas pagastā 8, Mārcienas pagastā 8, Mētrienas pagastā 2, Ošupes pagastā 5, Praulienas pagastā 12, Sarkaņu pagastā 7, Vestienas pagastā 12 valsts nozīmes kultūras pieminekļi. Pārējie 8 atrodas Madonas pilsētā. Valsts un vietējas nozīmes aizsargājamo kultūras pieminekļu saraksts ir publicēts laikrakstā "Latvijas Vēstnesis" (Nr.369/372 (1430/1433), 15.12.1998.).

3.10. Ainava un rekreācijas vide

Novada ģeogrāfiskais stāvoklis, īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, putnu migrācijas ceļu tuvums, ainavu daudzveidība un kultūras objekti ir galvenie nosacījumi tūrisma un rekreācijas attīstībai. Teritorijas pievilcību paaugstina ekoloģiski tīrā vide un bagātie meža resursi (ogas, dzīvnieki, putni). To saglabāšanai un aizsardzība ir jāpievērš liela uzmanība, jo ūdens objekti, purvi un mitraines ir īpaši jūtīgas dabas ekosistēmas. Novadā ir daudz ezeru un tā teritoriju šķērso Aiviekstes upe, kas ir piemērota ūdens tūrismam, ir iespējama ūdens tūristu laivu pieturas vietas ierīkošana gar upes krastu.

Madonas novadā ir samērā plašs lauku tūrisma piedāvājums. Atsevišķu pagastu teritorijas plānojumos mežsaimniecībā izmantojamām teritorijām atļauts izmantot īpašumus sporta un atpūtas objektu ierīkošanai atbilstoši likumdošanas prasībām.

Madonas novadā uz.01.01.2013. nav vēja elektrostaciju, kuras būtu nodotas ekspluatācijā (VVD Madonas RVP informācija). Madonas RVP ir saņemti iesniegumi par šādu iekārtu uzstādīšanu, piemēram, Kalsnavas pagastā. Madonas RVP uzskata, ka Madonas novads nav labvēlīga teritorija vēja elektrostaciju uzstādīšanai. Galvenās vides problēmas, kas varētu rasties vēja elektrostaciju izveides rezultātā, ir sekojošas:

- vēja enerģētisko iekārtu būvniecība ir iespējama tikai ārpus iezīmētajām teritorijām,
- nekustamo īpašumu īpašnieki un VES kaimiņi pret VES būvniecību cīnās, izmantojot vides aizsardzības normatīvos aktus,
- vēja enerģētiskās iekārtas maina ainavu, it īpaši vēja parku tuvumā,
- nepareizas novietošanas gadījumā rada trokšņa piesārņojumu,
- gaismēnas maiņas piesārņojums, kas rada veselības problēmas iedzīvotājiem, kas ilgstoši spiesti uzturēties iekārtu tiešā tuvumā,
- ietekme uz migrējošiem putniem.

Tomēr vēja enerģijas izmantošanai ir arī pozitīvi aspekti un novadā ir iespējama tās izmantošana ne tikai individuālo māju energoapgādei. No ainaviskā viedokļa vēja elektrostacijas nav iederīgas aizsargājamo ainavu apvidū „Vestiena”, t.i., novada Vidzemes augstienes daļā, kā arī novada teritorijas plānojumā noteiktajās īpašas nozīmes ainavu telpās. Ar mērķi saglabāt apvidus unikālo ainavu, novada teritorijas plānojumā tiek nedefinēta teritorija, kurai nav pieļaujama zemes lietošanas mērķa maiņa. Turklāt plānojumā tiek iezīmētas un saglabājamās bioloģiski vērtīgo pļavu teritorijas (visām teritorijām piešķirts lauksaimniecības izmantošanas veids).

3.11. Vides kvalitāte

Uz 01.06.2012. A kategorijas piesārņojošo darbību atļauja bija izsniegta 1 iekārtām (AS „Balticovo, B kategorijas atļaujas” bija 40 un C kategorijas atļaujas bija 115 – 24 kokzāģētavām, 36 katlumājām, 2 graudu kaltēm, 13 DUS, 1 GUS, 5 NAI, 111 dzīvnieku novietnēm, 4 zivjraudzētavām, 2 granulu ražotnēm, 1 kūdras ražotnei u.c. (Madonas RVP informācija).

3.11.1. Gaisa kvalitāte

Madonas novada teritorijā nav lielu ražojošu rūpniecisko uzņēmumu, salīdzinoši neliela autoceļu noslodze, nelielas lokālas, ar koksni kurināmās katlu mājas nerada būtiskus draudus gaisa kvalitātei. Madonas novadā gaisa piesārņojumu rada katlu mājas, autoremonta uzņēmumi, kokzāģētavas, degvielas (uz 01.2012.-15 DUS) un gāzes uzpildes stacijas (novadā uz 01.01.2012.-1 GUS, izņemot auto gāzes uzpildi), naftas bāzes (SIA „Ziemeļu nafta”, Madona). Autotransporta radīto emisiju uzskaitē netiek veikta, no ražošanas uzņēmumiem piesārņojošo vielu koncentrācijas netiek mērītas. Lielāko gaisa piesārņojumu novadā rada siltumapgādes uzņēmumu un ražošanas objektu katlu mājas. Madonas novadā ķīmisko un bīstamo vielu ražotāju nav. Importēto un neatjaunojamo sēru saturošo kurināmo – mazuta, kurināmās degvielas un gāzes patēriņa daudzumi ir būtiski samazinājušies.

Novada teritorijā visas centralizētās apkures katlumājas izmanto kā kurināmo atjaunojamos resursus (koksnes kurināmo). Videi labvēlīgākas ir lielās katlu mājas, kurās efektīgi tiek izmantots kurināmais, labāk noregulēts degšanas režīms un līdz ar to arī kaitīgo vielu izmete uz vienu kurināmā vienību ir mazāka. Ņemot vērā to, ka šādām katlu mājām ir augstāki dūmeņi, kā arī lielāks dūmgāzu apjoms, izmešiem tiek nodrošināta labāka izkliede. Lielākās katlumājas ir Madonas pilsētā (SIA „Madonas siltums”) un novada pagastu centros un atsevišķos ražošanas uzņēmumos (piem., SIA „Biodegviela”, SIA „Latvāņi”, AS „Balticovo”, SIA „Norte”, SIA „Friko”u.c.). Kopumā novada teritorijā piesārņojošas darbības atļaujas ir saņēmuši uzņēmumi 38 katlu māju darbībai.

Madonas novadā 2011.gadā par piesārņojošo vielu – gaistošo organisko savienojumu (GOS) emisiju gaisā statistikas pārskatus sniedza 12 uzņēmumi par 13 objektiem (DUS, GUS, auto krāsotavas/servisi, vistu ferma). Kopējais šo uzņēmumu emitēto vielu daudzums gaisā bija 12,5077 t [35].

Saskaņā ar statistikas pārskata „2-Gaiss” datiem 2011.gadā kopējais no uzņēmumiem, tai skaitā, katlumājām, emitēto PM (cieto daļiņu) daudzums bija 28,5 t, PM10 – 56,34 t, PM2,5 – 0,29 t,

slāpekļa dioksīda apjoms 80,2 t, oglekļa oksīdi – 547,95 t, etanols – 0,092 t (SIA „Madonas patērētāju biedrība”) [35].

Galvenie smaku emisiju avoti ir lauksaimniecības produkcijas ražošanas un pārstrādes uzņēmumi– putnu, dzīvnieku fermas, graudu pārstrādes uzņēmums (SIA „Biodegviela”). Dati par smaku emisijām par novadu nav pieejami.

Madonas novadā uz 01.01.2013. darbojas 3 koģenerācijas stacijas (VVD Madonas RVP informācija). SIA „*Bioenerģija-08*” biogāzes ražotne „Jaunlīcos”, Sarkaņu pagastā ar uzstādīto kopējo elektrisko jaudu 1 MW un ievadīto siltuma jaudu 1,08 MW (plānotā jauda 1,98 MW). Enerģijas ražošanas izejmateriāls- biomasas substrāts 57 600 t/gadā, t.sk. zaļmasas skābbarība 40 000 t, kūtsmēsli 9 600 t kūtsmēsli, kā arī papildus biežpiena suliņas vidēji 10 tonnas dienā, sūkalas vidēji 70 tonnas dienā un putnu mēsli vidēji 15 tonnas dienā. Kā ražošanas procesa atlikums rodas digestāts - 50 000 t/gadā. [39].

Otra koģenerācijas stacija SIA „*Biodegviela*” spirta rūpnīca, bioetnola un biogāzes ražotnes Rūpnīcas ielā 15, Jaunkalsnavā, Kalsnavas pagastā siltumenerģijas un elektroenerģijas ražošanai no biogāzes koģenerācijas iekārtā JGC 320 GS ar kopējo jaudu 3,092 MW. Biogāze tiek ražota no etnola ražošanas blakusproduktiem, kā izejvielu izmantojot šķiedeni līdz 126 000 t gadā, bet radušos atkritumproduktus - digestātu attīrot periodiskas darbības bioloģiskajās notekūdeņu attīrīšanas iekārtās ar jaudu 400 m³ diennaktī [39].

Trešā koģenerācijas stacija SIA „*Betula Premium*” darbojas Bērzaunes pagasta Sauleskalnā. Enerģijas ražošanas izejmateriāls ir koksnes pārstrādes atlikumi. Koģenerācijas stacija ar siltumenerģiju nodrošina ne tikai ražošanas uzņēmumu, bet sniedz arī ciematā centralizētās siltumapgādes pakalpojumu.

Galvenās vides problēmas saistībā ar koģenerācijas staciju darbību (VVD Madonas RVP informācija):

- tiek ražota elektroenerģija, bet netiek izmantots biogāzes sadedzināšanas rezultātā radītais siltums. Tas tiek novadīts atmosfērā, tādā veidā degradējot koģenerācijas principu kā tādu;
- nepareiza vietas izvēle;
- pārāk liela uzstādītā jauda;
- problēmas ar digestāta apsaimniekošanu;
- problēmas ar nepieciešamo izejvielu piegādi sakarā ar lielo pārstrādes jaudu;
- sarežģīts tehnoloģiskais process, kas prasa lielu precizitāti un kvalificētus darbiniekus;
- netieši biomasas izmantošanas straujš pieaugums siltuma un elektroenerģijas ražošanai var izraisīt pieprasījumu pēc biomasas īsā laikā, kas pārsniedz resursu atjaunošanās iespējas un laiku u.c.

Kopumā Madonā gaisa kvalitāte vērtējama kā apmierinoša un nav vērojamas tendences tai pasliktināties.

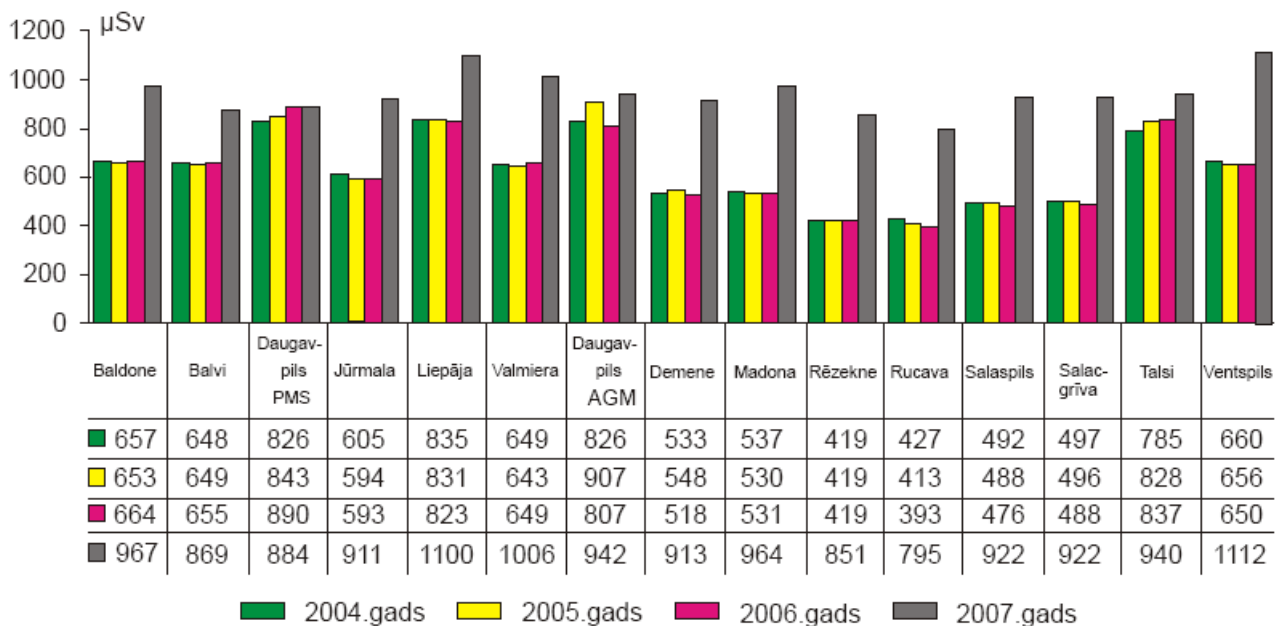
Saskaņā ar 2005. gada 4. augusta MK noteikumiem Nr.532 “Noteikumi par rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtību un riska samazināšanas pasākumiem” ir noteikta kārtība, kādā novērtējams risks, kas saistīts ar bīstamajām ķīmiskajām vielām un riska samazināšanas pasākumiem [31]. Madonas pilsētas administratīvajā teritorijā tas attiecas uz SIA “Ziemeļu nafta” Madonas naftas bāzi. Saskaņā ar minēto noteikumu prasībām uzņēmums izstrādājis “Rūpniecisko avāriju novēršanas programmu”, kurā ir informācija par uzņēmuma riska novērtējumu, avārijgatavību un citiem drošības pasākumiem.

Rūpniecisko avāriju riska teritorijas ir uzskatāmi sekojoši objekti: 110 kV augstsprieguma elektropārvades līnijas, šo līniju pārraušanas gadījumā, hidroelektrostaciju (HES) hidrotehniskās būves.

Tā kā Latvijā nav kodolobjektu, tad šeit galvenais uzdevums ir veikt radiācijas monitoringu. 300 km zonā no Latvijas robežas atrodas 5 atomelektrostacijas - Ignalinas (Lietuvā), Lovīsas

(Somijā), Oskaršammes (Zviedrijā), Sosnovij Bor un Smoļenskas (Krievijā). Potenciāli bīstamākais kodolobjekts Latvijai ir Ignalinas atomelektrostacija, jo tā ir vistuvākā (6 km no Latvijas robežas) un tā izmanto Černobiļas atomelektrostacijai analoga tipa reaktorus, kā arī tiek plānots veikt jaunas atomelektrostacijas būvniecību šajā teritorijā [7].

Radiācijas gamma fona mērījumi laika posmā no 2004. -2007. gadam uzrāda radioaktivitātes gamma fona pieaugumu, kam, domājams, nav bijusi mākslīga vai tehnogēna izcelsme. Madonā un citviet Latvijā veiktajos mērījumos radiācijas fona līmenis 2007.gadā bija gandrīz 2 reizes lielāks kā iepriekšējos gados (3.att.), tomēr kā norāda speciālisti, tas ir normāls dabīgās radiācijas fons Latvijas apstākļiem.

3.attēls. Gamma fona summārā gada doza (μSv) monitoringa novērojumu stacijās Latvijā (avots – Radiācijas drošības centrs (RDC)) [7].

Uz 2012.gada 30.jūniju Madonas monitoringa punktā nomērītā 10 diennakšu vidējā radiācijas līmeņa jeb fona vērtība bija 114 μSv [36].

3.11.2. Ūdens kvalitāte

Madonas novadā dzeramā ūdens apgādē tiek izmantoti pazemes ūdeņi, lauku viensētās pārsvarā no seklākiem slāņiem (grodu akas), bet ciemu un pilsētas centralizētā ūdensapgādē, kā arī uzņēmumu vajadzībām – artēziskos pazemes ūdeņus (ar artēziskiem urbumiem). Centralizētās ūdensapgādes un arī kanalizācijas sistēmas ierīkotas Madonas pilsētā un visu 14 padastu ciemos. Centralizētā ūdensapgādē kopumā tiek izmantoti 47 artēziskie urbumi (skat. 5.tab.). Ūdensapgādē visbiežāk izmanto augšdevona Daugavas (D_{3dg}) un Pļaviņu (D_{3pl}) pazemes ūdens horizontus, retāk augšdevona Katlešu-Ogres (D_{3kt-og}) un Gaujas-Amatas (D_{3gj-am}) horizontus.

5.tab. Centralizētā ūdensapgādes sistēma Madonas novadā [Informācijas avots: VAS LVĢMC, pagastu teritorijas plānojumi, pagastu pārvaldes]

Teritoriālā vienība	Centralizētā ūdensapgāde	Artēzisko aku skaits	Akas dziļums, m	Pazemes ūdens horizonts
Aronas pagasts	Kusa	2	165; 175	D ₃ pl
	Lautere	1	180	D ₃ pl-dg
Barkavas pagasts	Barkava	3	42; 27; 35	D ₃ dg
	Stalīdzāni	1	90	D ₃ am
Bērzaunes pagasts	Bērzaune	2	112; 150	D ₃ dg; D ₃ pl
	Sauleskalns	2	93; 120	D ₃ kt-og; D ₃ dg
	Iedzēni	1	81	D ₃ dg
	Bērzaunes skola	1	112	D ₃ dg
Dzelzavas pagasts	Dzelzava	2 (1 rezervē)	90; 92	D ₃ dg
	Aizpurve	1	110	D ₃ pl-dg
Lazdonas pagasts	Lazdona	2	100; 112	D ₃ pl-dg
Kalsnavas pagasts	Jaunkalsnava	2	26; 35	D ₃ pl
	Aiviekste	1	35	D ₃ pl
	Jāņukalns	1	80	D ₃ pl
Liezēres pagasts	Liezēre	2	154; 60	D ₃ dg
	Ozoli	3	190; 190; 166	D ₃ pl-dg; D ₃ dg
Ļaudonas pagasts	Ļaudona	3	37; 29,5; 25	D ₃ pl-dg; D ₃ dg
Mārcienas pagasts	Mārciena	2	86; 72	D ₃ pl-dg; D ₃ dg
Mētrienas pagasts	Mētriena	2	40; 140	D ₃ dg; D ₃ gj-am
Ošupes pagasts	Degumnieki	1	48	D ₃ pl-dg
	Ošupe	1	37	D ₃ dg
Praulienas pagasts	Prauliena	1	204	D ₃ gj
	Vecsaikava	1	50	D ₃ pl-slp
Sarkaņu pagasts	Biksēre	2	127; 124	D ₃ dg
Vestienas pagasts	Vestiena	2	150; 140	D ₃ dg
Madonas pilsēta	Madona	5	115; 116; 116; 117; 118	D ₃ dg

Kopējais pazemes ūdens patēriņš Madonas novadā 2011.gadā saskaņā ar statistikas pārskatu „2-Ūdens” bija 1 189 157 m³ (centralizētā ūdensapgādē un lielākajos ražošanas uzņēmumos) [35]. Lielākais ūdens patēriņš bija Madonas pilsētas centralizētajā ūdensapgādei (AS „Madonas ūdens”) – 353 075 m³ un Jaunkalsnavā rūpnīcai SIA „Biodegviela – 322 740 m³.

Novadā nav lielu rūpniecības uzņēmumu, kas var būtiski apdraudēt vides kvalitāti, turpretim ir liels aizsargājamo dabas teritoriju īpatsvars, tādēļ to var uzskatīt par “zaļu” novadu. Kā potenciālie virszemes un pazemes ūdens piesārņojuma avoti ir uzskatāmi tādi riska objekti kā NAI, degvielas stacijas, naftas bāzes, lopkopības kompleksu kūtsmēslu krātuves, rekultivētās atkritumu izgāztuves un vēsturiski piesārņotās vai potenciāli piesārņotās vietas.

Madonas novadā darbojas 18 degvielas uzpildes stacijas un 1 naftas bāze. Novada teritorijā darbojas 29 notekūdeņu novadīšanas un attīrīšanas iekārtas (NAI) (6.tab.).

6. tabula. Notekūdeņu attīrīšanas iekārtas Madonas novadā [Avots: Madonas rajona teritorijas plānojums*, pagasta pārvaldes, SIA "Madonas ūdens"]

Pagasts	NAI nosaukums	NAI adrese	Tips	Jauda
Aronas pagasts	Kusas NAI	Kusa, Aronas pagasts	BIO	(400*) 100
Aronas pagasts	Lauteres NAI	Kusa, Lautere	MEH	(60*) 50
Barkavas pagasts	Barkavas NAI	Barkavas pagasta NAI	BIO	100
Barkavas pagasts	Stalīdzānu NAI	Stalīdzāni, Barkavas pag.	BIO	40
Bērzaunes pagasts	Bērzaunes NAI	Bērzaune	BIO	(200*) 50
Bērzaunes pagasts	Iedzēnu NAI	Iedzēni, Bērzaunes pag.	MEH	5
Bērzaunes pagasts	Sauleskalna NAI	Bērzaunes pagasts	BIO	(400*) 120
Dzelzavas pagasts	Aizpurves NAI	Aizpurve, Dzelzava	BIO	90
Dzelzavas pagasts	Dzelzavas NAI	Dzelzavas pag.	BIO	200
Ļaudonas pagasts	Ļaudonas NAI	Ļaudona	BIO	(200*) 65, 45
Kalsnavas pagasts	Jaunkalsnavas NAI	Kalsnavas pag.	BIO	100
Kalsnavas pagasts	SIA "Biodegviela" NAI	Jaunkalsnava, Rūpnīcas 1	BIO	200*
Kalsnavas pagasts	ZAET NAI	Aiviekste, Kalsnavas pag.	BIO	90*
Lazdonas pagasts	A/S "Balticovo" NAI	Ruļļi, Lazdonas pag.	BIO	100*
Liezēres pagasts	Liezēres NAI	Liezēre, Liezēres pag.	BIO	45
Liezēres pagasts	Ozolu NAI	Ozoli, Liezēres pag.	BIO	75
Mārcienas pagasts	Mārcienas NAI	Mārcienas pag.	BIO	(300*) 400
Mārcienas pagasts	Mārcienas NAI	Mārcienas pag.	BIO	200
Mētrienas pagasts	Mētrienas NAI	Mētrienas pag.	BIO	50
Ošupes pagasts	Degumnieku NAI	Degumnieki, Ošupes pag.	BIO	200
Ošupes pagasts	Ošupes NAI	Ošupes pag.	BIO ¹	200
Lazdonas pagasts	Lazdonas NAI	Lazdona	BIO	700
Praulienas pagasts	Praulienas NAI	Prauliena, Praulienas pag.	BIO	200*
	Vecsaikavas NAI	Vecsaikava	BIO	23
Sarkaņu pagasts	Biksēres NAI	Biksēre, Sarkaņu pag.	BIO	60
	Sarkaņu NAI	Sarkaņi, Sarkaņu pag.	BIO	60
	Kalnagravu NAI	Kalnagravas	BIO	15
Vestienas pagasts	Vestienas NAI	Ezermaļi, Vestienas pag.	BIO	70
Madonas pilsēta	A/S "Madonas ūdens" NAI	Madona	BIO	4000
Madonas pilsēta	SIA "Ziemeļu nafta" NAI	Madona	MEH	864*

¹faktiski nedarbojas

Saskaņā ar statistikas pārskatiem "2-Ūdens", Madonas novadā 2011.gadā no notekūdeņu attīrīšanas iekārtām pēc attīrīšanas vidē novadīto piesārņojošo vielu kopējais apjoms bija 87,729 t (7.tab.) [35].

7. tabula. Notekūdeņu attīrīšanas iekārtas Madonas novadā [Avots: LVGMC]

Piesārņojošā viela	Pirms attīrīšanas NAI (neattīrītos notekūdeņos), t	Pēc attīrīšanas NAI (attīrītos notekūdeņos), t	Piesārņojuma samazinājums
BSP ₅	248,887	11,205	22,2 reizes
ĶSP	597,992	50,268	11,9 reizes
suspendētās vielas	271,855	12,348	22 reizes
N _{kop.}	57,339	11,59	5 reizes
NH ₄	38,872	9,095	4,3 reizes
NO ₃	34,076	1,94	17,6 reizes
P _{kop.}	9,552	1,283	7,45 reizes

Madonas novadā kopumā 2011.gadā sadzīves notekūdeņu attīrīšanas iekārtās radīto notekūdeņu dūņu daudzums bija 2,52 t, no tām 0,81 t apstrādātu dūņu. Galvenais dūņu ražotājs ir Madonas pilsētas NAI (SIA „Madonas ūdens”). Lauksaimniecībā izmantoto dūņu apjoms 2011.gadā

bija 1,53 t, kompostēšanā izmantotas 1,52 t dūņu, bet pagaidu uzglabātais (uzkrātais apjoms) bija 957,50 t [35].

Saskaņā ar VVD statistiskām atskaitēm par avāriju situācijām, kas saistītas ar vides piesārņošanu, Madonas novadā šādas situācijas nav reģistrētas laika periodā no 2009.līdz 2011.gadam [37].

3.11.3. Atkritumu apsaimniekošana

Madonas novadā tiek nodrošināta centralizēta sadzīves atkritumu savākšana. Kopš 2011.gada ir slēgta pēdējā novadā pastāvoša sadzīves atkritumu izgāztuve ("Lindes", Aronas pag.). Madonas novada lielākā daļa teritoriālo vienību ir iesaistītas Vidusdaugavas sadzīves atkritumu apsaimniekošanas reģionā un sadzīves atkritumus nogādā uz poligonu "Dziļā vāda" Mežāres pagastā. 4 pagasti (informācija uz 05.2012.) – Dzelzavas, Ošupes, Liezēres un Sarkanu pagasti iekļāvušies Malienas atkritumu apsaimniekošanas reģionā. Tādejādi atkritumu apsaimniekošanu novadā veica vairākas apsaimniekošanas organizācijas (SIA "Madonas Namsaimnieks", SIA „Bērzaunes komunālais uzņēmums” – nodrošina sadzīves atkritumu savākšanu un izvešanu uz poligonu „Dziļā vāda”, SIA "Alba" - nodrošina sadzīves atkritumu savākšanu un izvešanu uz Malienas AAR poligonu, SIA „L&T” – apsaimnieko sadzīves atkritumus Barkavas pagasta teritorijā) (pagastu pārvalžu informācija). Saskaņā ar LR likuma „Atkritumu apsaimniekošanas likums” 8. pantu atkritumu apsaimniekošanu savā teritorijā organizē pašvaldība [11]. 2013.gadā ir plānots visu novadu vienoti iekļaut Vidusdaugavas atkritumu apsaimniekošanas reģionā.

Sadzīves atkritumu šķirošana novada teritorijā tiek ieviesta pakāpeniski kopš 2012.gada rudens. Madonā, Augu ielā 29 ir izveidota Madonas atkritumu pārkraušanas-šķirošanas stacija un tās darbībai SIA „Vidusdaugavas SPAAO” ir saņēmusi B kategorijas piesārņojošas darbības atļauju. Ir izveidots arī bioloģisko atkritumu kompostēšanas laukums „Lindes”, Aronas pagastā.

Madonas novadā uz 2010.gadā bija 60 organizācijas, kas atskaitījās valstij par bīstamajiem atkritumiem, no tām 52 organizācijas bija bīstamo atkritumu radītājas, bet 8 – savācējas (pārstrādātāju nav). Kopumā 2010.gadā tika radītas 29,0214 t bīstamo atkritumu [35].

SIA „Madonas namsaimnieks” 2013.g. 28.februārī ir izsniegta B kategorijas piesārņojošas darbības atļauja Nr.MA13IB0004 bīstamo atkritumu uzglabāšanas vietai Augu ielā 29, Madonā sekojošiem bīstamo atkritumu veidiem [39]:

a) elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumi (klase 200123, 200133, 200134, 200135, 200136) - 20 tonnas gadā,

b) luminiscentās dzīvsudraba spuldzes (kods 200121) – 2 tonnas gadā un

c) azbestu saturoši būvmateriāli (kods 170505) – 30 tonnas gadā.

Savāktie bīstamie atkritumi tiek īslaicīgi uzglabāti un nodoti tālāk pārstrādes uzņēmumiem. SIA „Madonas mnamsaimnieks ir noslēgti līgumi par bīstamo atkritumu nodošanu tālākai pārstrādei ar SIA „Ekogaisma”, SIA „Zaļais punkts” un SIA „Latvijas zaļais elektrons”.

Slēgtās, rekultivētās sadzīves atkritumu izgāztuves ir potenciāls gruntsūdens piesārņotājs. 2002. gada 3. janvāra MK noteikumi Nr.15 “Noteikumi par prasībām atkritumu poligonu ierīkošanai, kā arī atkritumu poligonu un izgāztuvju apsaimniekošanai, slēgšanai un rekultivācijai” paredz slēgto izgāztuvju rekultivāciju saskaņā ar izstrādātu rekultivācijas projektu [18]. Noteikumi nosaka, ka 30 gadus pēc izgāztuves slēgšanas ir jāveic gruntsūdens monitorings. 5 gadus pēc izgāztuvju rekultivācijas šajās teritorijās nav atļauts veikt nekādu saimniecisko darbību, pēc tam ir noteikta plānotā izmantošana – mežsaimniecība. Madonas novada teritorijā atrodas 16 slēgtas sadzīves atkritumu izgāztuves:

- Aronas pagasta teritorijā izgāztuve „Lindes” (3,74 ha, rekultivēta 2013.g.) un izgāztuve „Cīruļi” (0,74 ha, privāts īpašums);
- Barkavas pagastā – „Mālsalas (0,38 ha, 2011.g.) un „Dubītes” (0,19 ha, 2012.g.);
- Dzelzavas pagastā – „Skuķupurvs” (1,87 ha, 2008.g.);
- Kalsnavas pagastā – „Siliņi” (0,68 ha, 2012.g., apglabāto atkritumu daudzums uz 2011.gadu bija 128,75 t);
- Ļaudonas pagastā – „Kalnieši” (0,66, 2012.g.);
- Liezēres pagastā – „Vālēni” (0,48 ha, 2012.g.);
- Mārcienas pagastā – „Sūņi” (0,8 ha, 2011.g.);
- Mētrienas pagastā – „Pērles” (0,22 ha, 2012.g.);
- Ošupes pagastā – „Grāvmalas” (1,35 ha, 2007.g.)
- Praulienas pagastā – „Ienāškalniņš” (1,07 ha, 2011.g.) un „Silnieki” (0,34 ha, 2011.);
- Sarkaņu pagastā – „Torņkalns” (2,84 ha, 2008.)
- Vestienas pagastā – „Lauski” (0,31 ha, 2012.g.).

Novada teritorijā uz 2012.gada 1.decembri bija reģistrēta 1 piesārņota teritorija (Kalsnavas bijusī sadzīves atkritumu izgāztuve “Siliņi”) un 40 potenciāli piesārņotas teritorijas [35]. Katrā pagastā ir vismaz 1 potenciāli piesārņota vieta, bet tādu visvairāk ir Madonas pilsētā un Barkavas pagastā (katrā 6).

3.11.4. Riska teritorijas

Lubāna zemiene ir paaugstinātas bīstamības teritorija, kuru apdraud iespējamie plūdi. Apdraudētā teritorijā Madonas novadā ietilpst meži, purvi, lauksaimniecībā izmantojamā zeme un apdzīvotās vietas. Pēdējie katastrofālie plūdi Lubāna zemienē bija 1956.gadā, kuru rezultātā applūda 77 – 100 tūkst. ha liela platība. Ūdens līmenis zemienē sasniedza augstuma atzīmi 95 m v.j.l un plūdi beidzās tikai jūnija beigās (augstuma atzīme 92.5 m v.j.l).

Iepriekš veiktie hidromelioratīvās būvniecības pasākumi Lubāna zemieni nevar pilnīgi pasargāt no plūdu ietekmes. Daļa zemienes teritorijas applūst katru gadu (atkarībā no ūdens līmeņa) un plūdu norisi iepriekš noteikt var tikai atsevišķos gados, izanalizējot reālo situāciju zemienē. Plūdu iemesli var būt sekojoši:

- nelabvēlīgu meteoroloģisko apstākļu sakritība (ilgstošas lietavas, bieža sniega sega ziemā un strauja sniega kušana pavasarī u tt.) un mazā Aiviekstes upes caurplūdes spēja;
- avārija Lubāna ezera (ūdenskrātuves) aizsargbūvēs, kad ūdenslīmenis ezerā ir virs 94 m v.j.l.
- Izvērtējot iespējamās plūdu radītās sekas, var izdalīt atsevišķas nozares un sfērās, kuru darbība tiktu ierobežota un radīti materiālie zaudējumi:

a) ekonomiskās darbības sfērā:

- appludinātajos mežos ir ļoti zems koksnes dabīgais pieaugums;
- lauksaimniecībā izmantojamās platības nav iespējams apstrādāt un iegūt ražu;
- kokapstrādes uzņēmumiem nav iespējams sagatavot un izveidot kokmateriālus;
- appludinātajās platībās apgrūtināta vai pat neiespējama mājlopu uzturēšana.

b) sociālajā sfērā:

- appludinot ceļus un apdzīvotas vietas, tiek pārtraukta satiksme uz skolām un neatliekamās medicīniskās palīdzības dienestam, apgrūtināta vai neiespējama pārtikas apgāde;

- Lubānas pilsētā var tikt paralizēts komunālo dienestu darbs.

c) vides aizsardzības sfērā:

- appludinātajās platībās var iet bojā daļa kukaiņu un citu mikroorganismu, kuru dzīves vide ir augsne;
- tiek apdraudēta atsevišķu augu sugu eksistence;
- zemienē ligzdojošiem putniem zūd barības bāze un ligzdošanas apstākļi.

Lubāna ezera piegulošā platība (polderis Ošupes pagastā, posmā, kur krasti nav aizsargāti ar dambjiem), kā arī apkārtējās teritorijas (dambja/u pārrāvuma gadījumā) ir noteiktas kā nacionālas nozīmes plūdu riska teritorijas. Plūdu riska teritorijas ir arī Aiviekstes upei piegulošas teritorijas.

Uguns apdraudētās teritorijas ir meži un purvi. Ugunsbīstamības teritorijas, kas saistītas ar cilvēku uzturēšanos un saimniecisko darbību, kūdras ieguves purvi (Skuķu, Zosu, Saukas purvs).

Daļa no Lubāna zemienes ir vēja erozijas apdraudēta. Noslīdeņu un nogrūvumu apdraudētu teritoriju novadā nav, izņemot cieto derīgo izrakteņu karjeru nogāzes.

Madonas novada teritorijā ir degvielas uzpildes stacijas un 1 naftas bāze, kuras var izraisīt rūpnieciskās avārijas – sprādzienbīstamas un ugunsgrēka riska teritorijas. Pie rūpniecisko avāriju riska teritorijām attiecināmas hidroelektrostaciju (HES) hidrotehniskās būves un 110 kV elektrolīnijas to pārrāvuma gadījumā.

4. Aizsargjoslas un darbības ierobežojumi tajās

Aizsargjoslu veidus, funkcijas, izveidošanas principus, uzturēšanas un stāvokļa kontroles kārtību, kā arī saimnieciskās darbības aprobežojumus aizsargjoslās nosaka Aizsargjoslu likums (pieņemts 1997.gada 5.februārī) un Meža likums (pieņemts 2000.gada 16.martā.), kā arī saistītie MK noteikumi. Vispārīgos aprobežojumus aizsargjoslās nosaka minētie likumi un Ministru kabineta noteikumi, tos var noteikt arī ar pašvaldības saistošajiem noteikumiem.

4.1.Virszemes ūdens objektiem

Saskaņā ar LR Aizsargjoslu likumu un pagastu teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumiem novadā esošajiem virszemes ūdens objektiem noteiktas šādas aizsargjoslas lauku apvidos (neatkarīgi no zemes kategorijas un īpašuma) [10]:

- 300 m plata josla katrā krastā – Aiviekste, Ogre, Pededze – 159 km;
- 100 m plata josla katrā krastā - Arona - 44 km, Odze - 29 km, Malmuta - 25 km, Isliena - 25 km, Kuja - 77 km, Bērzaune - 29 km, Veseta - 56 km, Savīte - 25 km, Liede - 60 km, Meirānu kanāls – 25 km, Tirza -80 km, Pērse - 50 km, Teicija -25km, Īdeņa kanāls – 20 km;
- 50 m plata josla katrā krastā - Zvidze – 11 km, Niedrīte- 18 km, Mandauga – 17 km, Moroza grāvis – 10 km, Kažauka - 15 km, Komorsta strauts – 10 km, Lisiņa – 18 km, Dirīte – 14 km, Īdeņu kanāls – 10 km, Zvidzes kanāls – 15 km, Vaibiņa – 12 km, Joša – 13 km, Cilmija – 10 km, Urdava (Līcīte) – 15 km, Apiņupe – 14 km, Sūla – 20 km, Libe – 18 km, Rieba – 21 km, Lisa – 10 km, Tēce – 11 km, Upsts – 16 km, Ilga – 12 km, Svētupe – 15 km, Niedruška – 12 km, Taleja – 20 km, Antonīca – 14 km, Alūksnīte – 7 km, Viešupe – 9 km, Gravas str. – 12 km, Ilzīte – 12 km, Alainīte – 12 km, Meltne – 13 km, Valola – 17 km, Andrupīte – 11 km, Nāruža – 12 km, Sumulda – 12 km, Aiša – 13 km, Egļupe – 10 km, Vilaune – 18 km. Padauklis-11km, Ārupīte-10km, Lāčupīte-15km, Abaine-10km, Āriņa-10km, Melīne-13km.

Pārējām mazākām ūdenstecēm aizsargjoslas platums ir ne mazāks par 10 m.

Ūdenstilpju un ūdensteču aizsargjoslas tiek noteiktas, lai samazinātu piesārņojuma negatīvo ietekmi uz ūdens ekosistēmām, novērstu erozijas procesu attīstību, ierobežotu saimniecisko darbību applūdināmajās zonās, kā arī saglabātu apvidum raksturīgo ainavu.

50 m plata josla ir noteikta ap novada ezeriem ar platību 10 – 25 ha:

- Aronas pagasts - Pelšu ezers – 10,6 ha,
- Bērzaunes pagastā - Lipielu ezers – 10,6 ha,
- Liezēres pagasts - Atstirves ezers – 20,7 ha, Govenis – 10,5 ha, Siežu ezers – 16,6 ha,
- Ļaudonas pagasts - L.Plencis - 11 ha,
- Kalsnavas pagasts- Kalsnavas ezers – 23,4 ha,
- Mācienas pagastā - Diņķēnu ezers – 11,3 ha, Puduļu ezers – 20,4 ha,
- Praulienas pagasts - Baltiņš – 16 ha, Dibenezers – 14,2 ha,
- Sarkaņu pagasts - Bedres ezers – 10,7 ha,
- Vestienas pagastā - Asmenītis 16,8 ha, Garmuižas ezers – 10,1 ha, Ilziņš – 22,2 ha, Laipītis – 10,2 ha, Laišķēnu ezers – 18,5 ha, Sudārdiņš – 12,9 ha, Vidus ezers – 17 ha.

100 m plata josla ir noteikta ap ezeriem ar platību 25 – 100 ha:

- Bērzaunes pagasts – Kaņepēnu ezers – 60,4 ha,
- Lazdonas pagasts – Lazdonas ezers – 30,2 ha,
- Lazdonas pagasts – Rāceņu ezers – 34,9 ha,
- Liezēres pagasts – Dziļūkses ezers – 28,3 ha, Gulbēris - 87,2 ha, Siezēris – 29 ha, Ūbēris – 30,6 ha,
- Ļaudonas pagasts – Driksnis – 40,5 ha, Sāvienas ezers – 57,9 ha,

- Madonas pilsēta- Salas (Salu) ezers – 31,8 ha,
 - Mācienas pagastā – Dreimanis (Svētezers) – 49 ha, Dūku ezers – 39,7 ha, Labones ezers – 26 ha,
 - Mētrienas pagasts – Kurtavas ezers – 74 ha, Odzinas ezers – 47,6 ha,
 - Vestienas pagasts – Salājs – 44,4 ha, Sietnieku ezers – 26,5 ha, Talejas ezers – 79,7 ha.
- 300 m plata josla ezeriem ar platību 101 – 1000 ha:
- Aronas pagasts – L.Līdēris – 125,2 ha,
 - Liezēres pagasts – Liezēris – 105,9 ha,
 - Vestienas pagasts – Kāla ezers – 407,1 ha,
 - Lubāns – 8200 ha (Barkavas pagasta teritorijā; Ošupes pagasta teritorijā – 500 m),
 - Viešūrs (Kaķīšezers) – 176 ha, (Aronas un Vestienas pagasts).

Valsts un koplietošanas meliorācijas būvēm noteiktas sekojošas aizsargjoslas:

- gar ūdensnotekām lauksaimniecībā izmantojamās zemēs – abās pusēs 10,0 m attālumā no ūdensnotekas krotas;
- gar ūdensnotekām meža zemēs – atbērtnes pusē 8,0-10,0 m attālumā no ūdensnotekas krotas;
- aizsargdambjiem – 5,0 m.

4.2. Purviem

Saskaņā ar Aizsargjoslu likumu aizsargjoslas ap purviem tiek noteiktas, lai saglabātu bioloģisko daudzveidību un stabilizētu mitruma režīmu meža un purvu saskares (pārejas) zonā. Plānojumā tiek noteikts aizsargjoslas platums ap purviem 20-100m atkarībā no purva platības (10-100 ha 20 m; >100 ha 50 m; 100 m josla meža augšanas apstākļu tipos uz slapjām kūdras augsnēm.

Aprobežojumus aizsargjoslās ap purviem kā mitrzemēm nosaka Meža likums [13], Aizsargjoslu likums [] un MK noteikumi nr.935 „Noteikumi par koku ciršanu mežā” [35], kuros noteikts, ka aizsargājamās zonās gar mitrzemēm, tai skaitā, par 10 ha lielāku purvu aizsargzonās, aizliegta kailcirte, aizliegta jauna meliorācija un noteikts sezonāls koku ciršanas aizliegums no 01.aprīļa līdz 30.jūnijam.

4.3. Kultūras pieminekļiem

Aizsargjoslas ap kultūras pieminekļiem noteiktas, lai nodrošinātu kultūras pieminekļu aizsardzību un saglabāšanu, kā arī samazinātu dažāda veida negatīvo ietekmi uz kultūras pieminekļiem [30].

Pagastu teritorijas plānojumos aizsargjoslas minimālais platums ap kultūras pieminekļiem noteikts 500 m, bet pilsētās 100 m. Atsevišķiem objektiem teritorijas plānojuma ietvaros individuāli var tikt noteikts cits aizsargjoslas platums, piemēram, Barkavas Romas katoļu draudzes baznīcai noteikta 50 m aizsargjosla.

4.4. Ūdens ņemšanas vietām

Aizsargjoslu platumu ap pazemes ūdens ņemšanas vietām nosaka 2004.gada 20.janvāra MK noteikumi Nr. 43 “Aizsargjoslu ap ūdens ņemšanas vietām noteikšanas metodika” [19]. Stingrā režīma aizsargjoslu platums ir 10 – 50 metru atkarībā no ūdens horizonta aizsargātības pakāpes. Turklāt ap ūdensapgādes urbumiem tiek noteikta bakterioloģiskā aizsargjosla un ķīmiskā aizsargjosla.

Teritorijas plānojumos norādīts, ka aizsargjoslās ap ūdens ņemšanas vietām aizliegts plānot un īstenot jaunu individuālo un sabiedrisko dzīvojamo apbūvi.

4.5. Atkritumu izgāztuvēm un notekūdeņu attīrīšanas iekārtām

Aizsargjoslu ap atkritumu apglabāšanas poligoniem, atkritumu izgāztuvēm un notekūdeņu attīrīšanas iekārtām nosaka, lai nodrošinātu tām pieguļošo teritoriju aizsardzību no iespējamās vai esošās negatīvās ietekmes. Novadā nav atkritumu apglabāšanas poligonu, bet ir jāievēro nosacījumi saimnieciskās darbības ierobežošanai rekultivēto sadzīves atkritumu 100 m aizsargjoslā un NAI aizsargjoslās.

Aprobežojumi noteikti Aizsargjoslu likuma 55. pantā “Aprobežojumi aizsargjoslās ap atkritumu apglabāšanas poligoniem, atkritumu izgāztuvēm un notekūdeņu attīrīšanas iekārtām”.

4.6. Aizsargājamām dabas teritorijām un objektiem

Teiču dabas rezervātam ir noteiktas funkcionālās zonas un ārējā aizsargjosla [16]. Ārējā aizsargjosla ap rezervātu tiek noteikta, lai mazinātu saimniecisko un sociālo ietekmi uz rezervāta ekosistēmām. Ārējā aizsargjoslā iekļaujas teritorijas starp rezervāta ārējo robežu un tuvākajiem valsts autoceļiem, neiekļaujot ciemus: Madonas novada teritorijā P62 Krāslava– Madona, P82 Jaunkalsnava–Lubāna un P84 Madona–Varakļāni.

Ārējā aizsargjoslā aizliegts:

- a) medīt medņus, rubeņus un zosis;
- b) mainīt virszemes un pazemes ūdeņu hidroloģisko režīmu;
- c) bojāt vai iznīcināt ekoloģiski un estētiski nozīmīgus ainavas elementus;
- d) lietot toksiskas, mutagēnas ķīmiskās vielas un produktus;
- e) veikt darbības, kas var būtiski negatīvi ietekmēt īpaši aizsargājamo sugu un biotopu stāvokli un ekosistēmu dabisko attīstību.

Ar Dabas aizsardzības pārvaldes rakstveida atļauju ārējā aizsargjoslā drīkst:

- a) ierīkot infrastruktūras un inženierkomunikāciju objektus;
- b) mainīt zemes lietošanas veidu un veikt zemes lietošanas mērķa maiņu;
- c) ierīkot kārklu, Sahalīnas sūrenes, lupīnas un lucernas sējumus un stādījumus;
- d) ierīkot iežogotas savvaļas dzīvnieku sugu brīvdabas audzētavas.

Dabas pieminekļu (*dižkoku*, ģeoloģisko un ģeomorfoloģisko dabas pieminekļu) uzturēšanu nosaka likums „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” [15] un MK noteikumi Nr.264 “Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” [29]. Lai nodrošinātu aizsargājamo koku un akmeņu saglabāšanu un to apskates iespēju, aizsargāta tiek arī teritorija 10 metru rādiusā ap akmeņiem un teritorija zem koku vainagiem, kā arī 10 metru rādiusā ap tiem, skaitot no koka vainaga projekcijas.

5. Iespējamās izmaiņas, ja plānošanas dokuments netiktu īstenots

Madonas novada Teritorijas plānojums 2013.-2025.gadam ir pašvaldības ilgtermiņa plānošanas dokuments. TP un tajā iekļautie apbūves noteikumi definē zemes īpašnieku vai lietotāju tiesības attiecībā uz viņu īpašumā vai lietojumā esošā zemesgabala gan esošo, gan plānoto (atļauto) izmantošanu, noteiktas objektu aizsargjoslas un saimnieciskās darbības ierobežojumi tajās.

Saglabājot nepieciešamo pēctecību, teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi ir mantojuši svarīgākās prasības no Madonas novada 14 pagastu un Madonas pilsētas iepriekšējo gadu plānošanas dokumentiem.

Zemes izmantošanas tiesības ir arī būvtiesības. Tās nosaka, kādam mērķim, kurā vietā un kā ir tiesības būvēt. Neizstrādājot Teritorijas plānojumu ievērojami tiktu apgrūtināta novada attīstības plānošana, sabiedrisko un infrastruktūras objektu rekonstrukcijas un jaunu objektu izbūves plānošana visā novada teritorijā. Bez novada Teritorijas plānojuma pašvaldībai būtu grūti organizēt teritorijas mērķtiecīgu un plānveidīgu attīstību nākotnē, tai skaitā:

- a) būvprojektēšanu un būvniecību, kā arī esošo būvju renovāciju, rekonstrukciju, īstenot energoefektivitātes pasākumus,
- b) inženierkomunikāciju un ceļu rekonstrukciju un būvniecību,
- c) teritoriju labiekārtošanu,
- d) piesaistīt un apgūt Eiropas struktūrfondu finanšu līdzekļus,
- e) piesaistīt ilgtermiņa investorus.

Kopumā var secināt, ka gadījumā, ja Madonas novada Teritorijas plānojums netiek īstenots, ir sagaidāma negatīva ietekme uz pašvaldības ekonomisko un sociālo attīstību, kā arī iespējama vides pasliktināšanās, it īpaši attiecībā uz virszemes ūdeņu, atmosfēras gaisa kvalitāti, dabas ilgtspējību.

6. Vides stāvoklis teritorijās, kuras var ietekmēt plānošanas dokuments

Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas

Madonas novada teritorijā atrodas 15 īpaši aizsargājamās dabas teritorijas – 2 dabas rezervāti (Krustkalnu un Teiču), 4 dabas parki, daļa no aizsargājamo ainavu apvidus „Vestiena” teritorijas (ar 2 dabas liegumiem “Ilziņa ezers” un “Kāla ezera salas” un dabas parku „Gaiziņkalns”), kā arī 8 dabas liegumi (skat. 8.tab.). Visas minētās ĪADT ir arī Natura2000 teritorijas, līdz ar to tajās esošo dabas vērtību aizsardzību regulē Latvijas Republikas un Eiropas Kopienas likumdošana, kā arī citas starptautiskās saistības.

8.tabula. Madonas novada teritorijā ietilpstošās ĪADT

ĪADT	Platība, ha	Dibināšanas gads	Dabas aizsardzības plāns	Individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi.
Teiču dabas rezervāts	19 779	1982	ir	Nav. Noteikumus un funkcionālo zonējumu nosaka likums.
Krustkalnu dabas rezervāts	2 978	1977	ir	Nav. Noteikumus un funkcionālo zonējumu nosaka likums.
Aizsargājamo ainavu apvidus “Vestiena”	27 117	1977	Ir	nav
Dabas parks „Gaiziņkalns”	2026	1957	ir	nav
Dabas parks „Aiviekstes paliene”	1155	2004	nav	nav
Dabas parks „Driksnas sils”	676	2004	ir	Ir. Noteikts funkcionālais zonējums.
Dabas parks „Kuja”	10788	2004	ir	nav
Dabas liegums „Ilziņa ezers”	86	1957	ir	nav
Dabas liegums „Kāla ezera salas”	37	1927	ir	nav
Dabas liegums „Barkavas ozolu audze”	62	1957	ir	nav
Dabas liegums „Lielsalas purvs”	204	1999	nav	nav
Dabas liegums „Lubāna mitrājs”	51 632	2009	nav	Ir. Noteikts funkcionālais zonējums.
Dabas liegums „Nesaules kalns”	66	1957	nav	nav
Dabas liegums „Vesetas palienes purvs”	424	1999	ir	nav
Dabas liegums „Eiduku purvs”	588	1999	nav	nav

Saskaņā ar Dabas aizsardzības pārvaldes Dabas datu pārvaldības sistēmā „Ozols” informāciju, Madonas novadā atrodas 28 dižkoki un vairāki kā 30 mikroliegumi [34].

Secinājumi un ieteikumi

- 1) Jāievēro ĪADT - dabas rezervātu (Krustkalnu un Teiču), dabas liegumu, dabas parku un aizsargājamo ainavu apvidus „Vestiena” izstrādātajos dabas aizsardzības plānos noteiktie teritorijas apsaimniekošanas pasākumi un individuālie apsaimniekošanas noteikumi, pēc iespējas tos integrējot Teritorijas plānojumā.
- 2) Saimnieciskā darbība īpaši aizsargājamajās dabas teritorijās ir pieļaujama atbilstoši vietējās pašvaldības teritorijas plānojumam, ievērojot normatīvajos aktos un attiecīgajos dabas aizsardzības plānos noteikto kārtību un ierobežojumus.
- 3) Jāparedz ierobežojumi lauksaimniecības zemju apmežošanai.
- 4) Teritorijas plānojumā attēlot derīgo izrakteņu atradņu izvietojumu.
- 5) Gadījumā, ja tiek ĪADT izstrādāti individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi, to prasības jāintegrē Teritorijas plānojumā.
- 6) Jāveic sabiedrību informējoši pasākumi par antropogēnās darbības ietekmi uz aizsargājamajām dabas teritorijām un objektiem.

7. Ar plānošanas dokumentu saistītās vides problēmas

Madonas novada vidi kopumā var raksturot kā dabisku, daudzveidīgu un ekoloģiski tīru. Novads bagāts ar īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, tai skaitā 2 dabas rezervātiem (Krustkalnu un Teiču) un aizsargājamo ainavu apvidu „Vestiena”, kura sastāvā ietilpst arī Latvijas augstākā virsotne Gaiziņkalns. Novada teritorijā kopumā ir blīvs hidrogrāfiskais tīkls. Lielākie ezeri ir Lubāna ezers (novada teritorijā ietilpst daļa ezera), Kāla ezers, L. Līdēris u.c. Novada teritorijas austrumu daļu šķērso lielākā novada upe Aiviekste.

Teritorijas plānojuma izstrādes procesā nozīmīga loma ir vides un dabas aizsardzības prasību izvērtēšanai. Īstenojot Madonas novada Teritorijas plānojumu, iedzīvotāju un uzņēmumu saimnieciskā darbība lielākoties nenonāks pretrunā ar vides aizsardzības un dabas aizsardzības prasībām.

Nozīmīgākās esošās problēmas, kas saistāmas ar vides jautājumiem novadā, ir sekojošas:

- vāji attīstīta inženierinfrastruktūra (centralizētā ūdensapgādes un kanalizācijas sistēma) atsevišķos ciemos (Vestiena, Prauliena),
- nav komunālās infrastruktūras mazdārziņu teritorijās (ūdensvads, kanalizācijas sistēmas, sadzīves atkritumu savākšanas iespējas),
- slikts autoceļu stāvoklis,
- vāji attīstīta atkritumu šķirošanas sistēma,
- mazattīstīta dabas tūrisma un atpūtas infrastruktūra,
- nepietiekoši attīstīta tūrisma infrastruktūra, atpūtas vietu un peldvietu labiekārtojums,
- ĪADT pārvaldības un apsaimniekošanas pasliktināšanās, informācijas trūkums par dabas vērtībām, dabas rezervātu iepriekšējās prestižās nacionālās un starptautiskās lomas izzušana, infrastruktūras pakāpeniska degradācija un nepieejamība izglītības/tūrisma mērķiem,
- lauksaimniecībā izmantojamo zemju aizaugšana ar krūmiem,
- meliorācijas sistēmu sliktais kopējais stāvoklis,
- grausti, pamests padomju militārais objekts (Mārcienā).

Ekonomiskā situācija nosaka to, ka nepieciešams attīstītas iedzīvotāju dzīvesvidi un uzņēmējdarbības vidi, attīstot jaunu un uzlabojot esošo infrastruktūru, jaunas darījumu, ražošanas, atpūtas un dzīvojamās apbūves teritorijas.

Vides politika ir saistīta ar pašvaldības uzticēto funkciju izpildes nodrošināšanu. Jomas, uz kurām pašreiz jāliek būtiski uzsvāri ir:

- ūdens resursu apsaimniekošana un kvalitātes jautājumi – centralizētās ūdensapgādes ūdensvadu rekonstrukcijas pabeigšana novadā;
- virszemes ūdeņu piesārņojums – notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas infrastruktūras projektu īstenošana;
- gaisa kvalitāte – atjaunojamo energoresursu izmantošanas īpatsvara palielināšana, transporta infrastruktūras uzlabošana;
- graustu likvidēšanas un teritoriju sakopšanas programmas;
- sadzīves atkritumu un bīstamo atkritumu apsaimniekošanas sistēmas pilnveidošana;
- vides ilgtspējīga apsaimniekošana, bioloģiskās daudzveidības saglabāšana;
- novada teritorijas līdzsvarota un ilgtspējīga attīstība, gudri lietojot bagātīgos dabas resursus un labas vides kvalitātes priekšrocības.

Saistībā ar šī plānošanas dokumenta ieviešanu netiks radītas būtiskas vides problēmas, bet esošās tiks risinātas. Plānojuma dokuments nosaka:

- atļauto un aizliegto izmantošanu novada teritorijā,
- prasības jaunizveidojamo zemes vienību minimālajām platībām,
- zemes vienību sadalīšanu, apvienošanu, robežu pārkārtošanu,
- prasības teritoriju plānošanai un izmantošanai (pilsētu ciemu, lauku, vasarnīcu un mazdārziņu teritorijām, transporta infrastruktūras plānošanai,
- vispārīgās prasības apbūvei
- aizsargjoslas un aizliegumus saimnieciskai darbībai objektu un teritoriju aizsargjoslās,
- drošības prasības bīstamajiem un riska objektiem (DUS, GUS),
- prasības inženierkomunikāciju izveidei un apsaimniekošanai,
- prasības ražošanas objektu būvniecībai,
- prasības lopkopības objektu izbūvei,
- nosacījumus meliorācijas sistēmu un dīķu izbūvei un apsaimniekošanai,
- prasības ēku un būvju nojaukšanai, renovācijai,
- nosacījumus zemju transformācijai/atmežošanai,
- nosacījumus mežu, stādījumu veidošanai,
- nosacījumus ainavu saglabāšanai, aizsardzībai un plānošanai, utt.

Kopumā jāsecina, ka teritorijas plānojums neradīs papildus vides problēmas, bet palīdzēs risināt esošās jo tajā ietverti saprātīgas un ilgtspējīgas teritorijas attīstības pamatprincipi, ņemtas vērā vides likumdošanas prasības.

8. Starptautiskie un nacionālie vides aizsardzības un ilgtspējīgas attīstības mērķi

Ilgspējīgas attīstības jēdziens definēts Apvienoto Nāciju Organizācijas (ANO) Pasaules Vides un attīstības komisijas ziņojumā „Mūsu kopējā nākotne” (saukts arī par Bruntlandes komisijas ziņojumu, 1987.). Ilgtspējīga attīstība tiek skaidrota kā „attīstība, kas nodrošina šodienas vajadzību apmierināšanu, neradot draudus nākamo paaudžu vajadzību apmierināšanai”. To raksturo trīs savstarpēji saistītas dimensijas: vides, ekonomiskā, sociālā. Tas nozīmē, ka stingras vides aizsardzības prasības un augsti ekonomiskie rādītāji nav pretrunā viens otram un, ka ekonomiskā attīstība nedrīkst notikt uz vides jautājumu rēķina.

Galvenie starptautiskie vides aizsardzības mērķi un principi ir noteikti ANO Riodežaneiro deklarācijā „Par vidi un attīstību” (1992.) un citos starptautiskos līgumos, kā arī nacionālajā likumdošanā – „Vides aizsardzības likumā” (2006.) [17]. ES Ilgtspējīgas attīstības stratēģija ir viens no būtiskākajiem ES stratēģiskajiem plānošanas dokumentiem, kas nosaka ES virzību uz ilgtspējīgu attīstību.

Starptautiskie mērķi vides aizsardzības jomā ir ietverti starpvalstu konvencijās un Eiropas Kopienas direktīvās. Latvija ir ratificējusi virkni Starptautisku konvenciju, tādējādi apņēmoties dot savu ieguldījumu šajos dokumentos nosprausto mērķu īstenošanai. Uz Madonas novada Teritorijas plānojumu ir attiecināmi sekojošu konvenciju mērķi:

- 1) Konvencija par Baltijas jūras reģiona jūras vides aizsardzību (Helsinki konvencija) - Helsinku konvencijas mērķis ir samazināt, aizkavēt un novērst Baltijas jūras vides piesārņošanu, sekmēt Baltijas jūras vides atveseļošanu un tās ekoloģiskā līdzsvara uzturēšanu [5]. Konvencijas dalībvalstis apņēmušās veikt drošības pasākumus, ja būs pamats domāt, ka tieši vai netieši jūras vidē nokļūstošās vielas vai enerģija var radīt draudus cilvēka veselībai, kaitēt dzīvajiem resursiem un jūras ekosistēmām, mazināt rekreatīvo vērtību vai traucēt citu likumīgu jūras izmantošanu, pat ja nav neapgāzamu pierādījumu cēloņsakarībai starp izmešiem un šīm parādībām. Tādēļ tās sekmēs videi labvēlīgāko pieeju un labāko pieejamo tehnoloģiju, kā arī principa "piesārņotājs maksā" piemērošanu. Konvencijas mērķu īstenošanai nodibināta Baltijas jūras vides aizsardzības komisija - Helsinku Komisija (HELCOM), kuras dalībvalstis ir Dānija, Igaunija, Eiropas Ekonomiskā Kopiena, Somija, Vācija, Latvija, Lietuva, Krievija, Polija un Zviedrija un ir izstrādātas HELCOM rekomendācijas u.c. ieteikuma rakstura dokumenti.
- 2) Konvencijas par Eiropas dzīvās dabas un dabisko dzīvotņu aizsardzību (Bernes konvencija, 1979.) - Šīs konvencijas mērķis ir aizsargāt savvaļas floru un faunu un to dabiskās dzīvotnes, īpaši tās sugas un dzīvotnes, kuru aizsardzībai nepieciešama vairāku valstu sadarbība, un arī veicināt šādu sadarbību [7]. Īpašs uzsvars likts uz apdraudētajām un izzūdošajām sugām, tai skaitā apdraudētajām un izzūdošajām migrējošajām sugām. Katrai dalībvalstij ir jāveic pasākumi, lai uzlabotu nacionālo politiku savvaļas floras, faunas un dabisko dzīvotņu aizsardzībai īpaši pievēršoties apdraudētajām un izzūdošajām sugām, sevišķi endēmiskajām, apdraudētajām dzīvotnēm, saskaņā ar šīs Konvencijas nosacījumiem. Tas nozīmē, ka līdz ar šo katra dalībvalsts uzņemas pievērst uzmanību savvaļas floras un faunas saglabāšanai savas plānošanas un attīstības politikā un pasākumos pret piesārņošanu. Minētās Konvencijas prasību izpildē Latvijā nozīmīga vieta ir arī Madonas novadam, kura teritorijā atrodas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, kas ir bagātas ar retiemi augiem un putniem.
- 3) Konvencijas par starptautiskās nozīmes mitrājiem, īpaši kā ūdensputnu dzīves vidi (Ramsāres konvencija, 1971.) - Konvencijas mērķis ir aizsargāt mitrājus. Tās izpratnē mitrāji ir platības ar purviem, dumbbrājiem vai ūdeņiem, kuri var būt dabiski vai mākslīgi veidojušies, pastāvīgi vai īslaicīgi [9]. Mitrāju aizsardzība ir nepieciešama, lai nodrošinātu piemērotu dzīves vidi ūdensputniem. Madonas novadā atrodas Teiču dabas rezervāts un Lubāna mitrājs, kas ir pasaules nozīmes Ramsāres konvencijas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas.
- 4) Konvencijas par bioloģisko daudzveidību (Riodežaneiro konvencijas, 1992.) - Šīs konvencijas mērķi ir bioloģiskās daudzveidības saglabāšana, dzīvās dabas ilgtspējīga izmantošana un

godīga un līdztiesīga ģenētisko resursu patērēšanā iegūto labumu sadale, ietverot gan pienācīgu pieeju ģenētiskajiem resursiem, gan atbilstošu tehnoloģiju nodošanu, ņemot vērā visas tiesības uz šiem resursiem un tehnoloģijām, gan pienācīgu finansēšanu [6]. Valstīm saskaņā ar Apvienoto Nāciju Hartu un starptautisko tiesību principiem ir suverēnas tiesības izmantot savus resursus savas vides politikas ietvaros un pienākums gādāt par to, lai darbība to jurisdikcijas un kontroles zonā neradītu kaitējumu videi citās valstīs vai teritorijās ārpus to valstiskās jurisdikcijas.

Katrai dalībvalstij iespēju un vajadzību robežās bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas un dzīvās dabas ilgtspējīgas izmantošanas mērķis ir jāiekļauj atbilstošos nozaru un starpnozaru plānos, programmās un politikā. Tas nozīmē, ka šāds uzstādījums ir jāņem vērā arī Madonas novada Teritorijas plānojumā 2013.-2025. gadam.

5) Konvencija par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību (UNESCO konvencija) - Konvencija nosaka, ka katrai tās dalībvalstij ir pienākums nodrošināt kultūras un dabas mantojuma, kas atrodas tās teritorijā, identifikāciju, aizsardzību, konservāciju, popularizāciju un nodošanu nākošajām paaudzēm [8]. Tādēļ tām jādara viss, kas ir to spēkos, gan maksimāli izmantojot esošos resursus, gan arī nepieciešamības gadījumā izmantojot starptautisko, tajā skaitā jebkuru tai pieejamo finansiālo, māksliniecisko, zinātnisko un tehnisko palīdzību un sadarbību.

Lai nodrošinātu pēc iespējas efektīvāku kultūras un dabas mantojuma, kas atrodas to teritorijā, aizsardzību, konservāciju un popularizāciju, šīs Konvencijas dalībvalstīm iespēju robežās un atbilstoši katras valsts apstākļiem jācenšas:

- īstenot atbilstošu politiku, kuras mērķis būtu piešķirt kultūras un dabas mantojumam zināmas funkcijas sabiedrības dzīvē, kā arī iekļaut šī mantojuma aizsardzību aptverošas plānošanas programmās;
- nodibināt, ja tādu vēl nav, savā teritorijā vienu vai vairākus kultūras un dabas mantojuma aizsardzības, konservācijas un popularizācijas dienestus, kam būtu atbilstošs personāls un līdzekļi, kas ļautu izpildīt tiem uzliktos pienākumus;
- attīstīt zinātnes un tehnikas studijas un pētījumus un pilnveidot darba metodes, kas ļauj valstij novērst briesmas, kas draud tās kultūras un dabas mantojumam;
- veikt atbilstošus juridiskus, zinātniskus, tehniskus, administratīvus un finanšu pasākumus, lai atklātu, aizsargātu, konservētu, popularizētu un atjaunotu šo mantojumu;
- atbalstīt tādu nacionālu vai reģionālu centru izveidošanu vai attīstību, kas sagatavo speciālistus kultūras un dabas mantojuma aizsardzībai, konservācijai vai popularizācijai, kā arī lai veicinātu zinātniskos pētījumus šajā jomā.

ES ir izstrādātas Eiropas Padomes Direktīva 92/43/EEC „Par dabisko biotopu, savvaļas faunas un floras aizsardzību” (Biotopu direktīva) un Eiropas Padomes Direktīva 79/409/EEC „Par savvaļas putnu aizsardzību”. 92/43/EEC direktīvas mērķis ir sekmēt bioloģisko daudzveidību, aizsargājot dabiskos biotopus un savvaļas faunu un floru ES esošo dalībvalstu teritorijā. 79/409/EEC direktīvas mērķis ir visu ES dalībvalstu teritoriju apdzīvojošo savvaļas putnu sugu ilgtermiņa aizsardzība un saglabāšana. Abās direktīvās noteiktās prasības putnu un biotopu aizsardzībā Latvijā ir nostiprinātas ar Latvijā pašreiz spēkā esošajiem dabas aizsardzības tiesību aktiem un tajos noteiktajiem ierobežojumiem un aprobežojumiem gan attiecībā uz privāto zemes īpašnieku, gan pašvaldību, gan valsti kā zemes īpašnieku.

Uz Madonas novada Teritorijas plānojumu 2013.-2025.gadam ir attiecināmi vairāki starptautiskie un nacionālie vides aizsardzības mērķi, kas saistīti ar ilgtspējīgu attīstību. Starptautiskie vides aizsardzības mērķi ir noteikti Eiropas 6.Vides aizsardzības rīcības programmā „Vide 2010: mūsu nākotne, mūsu izvēle”. Uz Teritorijas plānojumu ir attiecināmi šādi šīs rīcības programmas mērķi:

1. Klimata izmaiņu jomā – stabilizēt siltumnīcas efekta gāzu koncentrāciju atmosfērā līmenī, kas neizraisa klimata izmaiņas.
2. Dabas un bioloģiskā daudzveidības jomā – aizsargāt un atjaunot dabiskās ekosistēmas un apturēt bioloģiskās daudzveidības samazināšanos Eiropas un globālā mērogā.

3. Vides, veselības un dzīves kvalitātes jomā – sasniegt tādu vides kvalitāti, ka cilvēka radītais piesārņojums, tai skaitā, dažādi starojumi, nepalielina ietekmi vai risku sabiedrības veselībai.

4. Dabas resursu un atkritumu jomā – nodrošināt, ka atjaunojamo un neatjaunojamo dabas resursu patēriņš nerada papildus slodzi videi, un panākt, ka ekonomisko izaugsmi nosaka nevis resursu izmantošanas, bet gan izmantošanas efektivitātes pieaugums.

Valsts vides politikas mērķi ir definēti Vides politikas pamatnostādņēs 2009.-2015.gadiem, kas apstiprinātas ar Ministru kabineta 2009.gada 31.jūlija rīkojumu Nr.517 [6]. Vides politikas virsmērķis ir nodrošināt iedzīvotājiem iespēju dzīvot tūrā un sakārtotā vidē, īstenojot ilgtspējīgu attīstību, saglabājot vides kvalitāti un bioloģisko daudzveidību, nodrošinot dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu, kā arī sabiedrības līdzdalību lēmumu pieņemšanā un informētību par vides stāvokli.

Uz Madonas novada Teritorijas plānojumu ir attiecināmi šādi vides politikas mērķi:

1. Saistībā ar gaisa kvalitāti - nodrošināt gaisa kvalitāti atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajām prasībām, iesaistot pašvaldības, komersantus un sabiedrību.
2. Saistībā ar ūdens kvalitāti - nodrošināt normatīvo aktu prasībām atbilstošu ūdens kvalitāti, samazināt iekšējo ūdeņu eutrofikāciju un nodrošināt ūdenssaimniecības pakalpojumu kvalitāti.
3. Zemes izmantošanas un atkritumu apsaimniekošanas jomā - nodrošināt zemes resursu ilgtspējīgu izmantošanu un aizsardzību, veicinot ilgtspējīga patēriņa un ražošanas principa īstenošanu.
4. Bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai - nodrošināt dabas aizsardzības un saimniecisko interešu līdzsvarotību.
5. Klimata pārmaiņu jomā - nodrošināt Latvijas ieguldījumu globālo klimata pārmaiņu novēršanā, nodrošinot vides aizsardzības un ekonomisko interešu līdzsvarotību.

Tā kā novada Teritorijas plānojums skar svarīgas dabas teritorijas, tad jāņem vērā arī Bioloģiskās daudzveidības nacionālajā programmā (apstiprināta MK 2000.gada 16.maijā, protokols Nr.23, 22§) noteiktos mērķus [1]:

- a) saglabāt un atjaunot ekosistēmu un to dabiskās struktūras daudzveidības,
- b) saglabāt un veicināt vietējo savvaļas sugu daudzveidību,
- c) saglabāt savvaļas sugu, kā arī kultūraugu un mājdzīvnieku šķirņu ģenētisko daudzveidību,
- d) veicināt tradicionālas ainavas struktūras saglabāšanos;
- e) nodrošināt dzīvās dabas resursu līdzsvarotu un ilgtspējīgu izmantošanu.

Madonas novadā ir jārada kompromiss starp teritorijas ekonomisko izaugsmi, sociālā taisnīguma un dabas aizsardzības prasību ievērošanu, ņemot vērā arī ĪADT dabas aizsardzības plānus, kā arī individuālos aizsardzības un izmantošanas noteikumus.

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija „Latvija 2030” nosaka ilgtspējīgas attīstības virzienus, tai skaitā, ūdens aizsardzībai, klimata pārmaiņu un ozona slāņa aizsardzībai, dabas resursu izmantošanai, bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai un atkritumu apsaimniekošanai.

Ilgspējīgas attīstības stratēģija nosaka valsts līmeņa rīcību ilgtspējības nodrošināšanai visās galvenajās nozarēs [2]. Latvijas ilgtspējīgas attīstības mērķi, uz kuriem pamatojas arī Madonas novada Teritorijas plānojums 2013.–2020.gadam, ir šādi:

- 1) Jānodrošina droša un veselību neapdraudoša vide pašreizējai un nākamajām paaudzēm;
- 2) Jānodrošina pietiekami pasākumi bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai un ekosistēmu aizsardzībai;
- 3) Jāattīsta atbildīga attieksme pret dabas resursiem un nepārtraukti jāpaaugstina resursu izmantošanas efektivitāte.
- 4) Ūdeņu aizsardzības jomā:
 - a) jāveicina ilgtspējīga un racionāla ūdens resursu lietošana,
 - b) jāaizsargā ūdens ekosistēmas, no ūdens tieši atkarīgās sauszemes ekosistēmas un mitrājus, jāuzlabo to stāvoklis,
 - c) jānodrošina laba kvalitāte (stāvoklis) visos pazemes un virszemes ūdeņos, jānovērš to tālāka piesārņošana un pakāpeniski jāsamazina esošais piesārņojums u.c.
- 5) Dabas resursu izmantošanas jomā:

- a) jānovērš mežu seguma samazināšana, nosakot ierobežojumus mežainu apvidu transformēšanai,
- b) jānodrošina mežainu apvidu produktivitātes un vērtības saglabāšana un uzlabošana,
- c) jānodrošina zivju resursu saglabāšanos un atjaunošanos, vienlaikus saglabājot nodarbinātību zvejniecības un zivju resursu pārstrādes jomās.
- 6) Bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas jomā:
 - a) jā saglabā un jāatjauno ekosistēmu un to dabiskās struktūras daudzveidība,
 - b) jā saglabā un jāveicina vietējo savvaļas sugu daudzveidība,
 - c) jāveicina tradicionālās ainavas struktūras saglabāšanos,
 - d) jānodrošina dzīvās dabas resursu līdzsvarotu un ilgtspējīgu izmantošanu.
- 7) Tūrisma jomā:
 - a) jāattīsta vietējais tūrisms,
 - b) jāattīsta velotūrisms,
 - c) jāattīsta ūdens tūrisms.

Ilgtspējīgas attīstības principa īstenošanu īsumā var raksturot kā nepārtrauktu pārmaiņu procesu, kurā novada teritorijas esošo fizisko resursu izmantošana, ieguldīto investīciju, cilvēkresursu izmantošana un dažāda veida institucionālas pārmaiņas tiek īstenotas saskaņā ar šodienas nepieciešamībām, vienlaicīgi ievērojot arī nākotnes attīstības vajadzības.

Teritorijas plānojuma izstrāde ir balstīta arī uz tautsaimniecības nozaru (piemēram, rūpniecības, transporta, lauksaimniecības u.c.) stratēģiskiem plāniem, kas saistoši Madonas novadam. Turpmāk uzskaitīti to jomu mērķi, kuras uzskatāmas par prioritārām Madonas novadā.

Ūdeņu kvalitātes politikas mērķi, kas varētu tikt attiecināti uz Madonas novadu, ir sekojoši:

- Uzlabot pazemes un virszemes ūdeņu kvalitāti, novērst to tālāku piesārņošanu un pakāpeniski samazināt esošo piesārņojumu.
- Veicināt ilgtspējīgu un racionālu ūdens lietošanu, īpašu uzmanību pievēršot pazemes ūdens resursu saglabāšanai un eutrofikācijas apdraudētiem ezeriem un ūdenstecēm.
- Aizsargāt ūdens ekosistēmas, kā arī no ūdens atkarīgās sauszemes ekosistēmas un mitrājus.
- Nodrošināt aizsardzību pret plūdiem un sausumu.
- Nodrošināt dzeramā ūdens atbilstību kvalitātes normatīviem.

Madonas novadā ir reģistrētas piesārņotas un potenciāli piesārņotas teritorijas (LR VĢMC datu bāze). **Piesārņoto vietu izpēti un sanācības** politikas mērķi ir sekojoši:

- Novērst vai mazināt iepriekšējās saimnieciskās darbības rezultātā radušos piesārņojumu un tā kaitīgo ietekmi uz cilvēku veselību, īpašumu, vidi un bioloģisko daudzveidību.
- Panākt augsnes, grunts, pazemes un virszemes ūdeņu kvalitātes uzlabošanu piesārņotajās vietās.
- Nepieļaut piesārņoto vietu bīstamo vielu iekļūšanu virszemes un pazemes ūdeņos.
- Atjaunot un uzlabot vides kvalitāti piesārņotajās vietās.
- Teritoriju plānošanā ņemt vērā esošo vides piesārņojumu.
- Noteikt reālo zemes vērtību un atbilstošu nekustamā īpašuma nodokli, ņemot vērā piesārņotības pakāpi.

Madonas novads ir bagāts ar ĪADT, Natura2000 teritorijām. **Bioloģiskās daudzveidības** politikas mērķi ir sekojoši:

- Saglabāt un atjaunot ekosistēmu un to dabisko struktūru daudzveidību.
- Saglabāt un veicināt vietējo savvaļas sugu daudzveidību.
- Pilnveidot dabas aizsardzības sistēmu.

Būvniecības nozare ir viena no dinamiskākām nozarēm Latvijas tautsaimniecībā, un arī Madonas novadā plānota tās attīstība. **Būvniecības** politikas mērķi ir sekojoši:

- 1) Veicināt ilgtspējīgu, dabas un energoresursus taupošu būvniecību un būvmateriālu ražošanu.
- 2) Sekmēt vietējo un videi draudzīgu būvmateriālu ražošanu un pielietošanu.

3) Saglabāt vēsturisko un tradicionālo apbūvi, kā arī pagarināt būvju un konstrukciju kalpošanas laiku, izmantojot zinātniski pamatotas tehnoloģijas.

Madonas novadā meža zemes aizņem lielas platības (>45%). *Mežsaimniecības* politikas mērķi ir sekojoši:

- Saglabāt meža bioloģisko daudzveidību un ekoloģisko funkciju kvalitāti klimata un ūdens režīma regulācijā, kā arī augsnes aizsardzībā.
- Palielināt oglekļa dioksīda piesaisti, atbalstot lauksaimnieciski neizmantojamu zemju apmežošanu un veicināt pārdomātus pasākumus mežaudžu produktivitātes paaugstināšanai.
- Nodrošināt mežu ilgtspējīgu un pareizu apsaimniekošanu un mežu produktivitātes palielināšanu.
- Veicināt koksnes un tās izstrādājumu izmantošanu, lai saglabātu koksnē uzkrāto oglekli saistītā veidā. Paaugstināt meža īpašnieku, apsaimniekotāju un sabiedrības zināšanas par meža bioloģiskās daudzveidības un meža ekoloģisko funkciju nozīmību.

9. Plānošanas dokumenta īstenošanas būtiskās ietekmes uz vidi novērtējums

Madonas novada Teritorijas plānojums ir pašvaldības ilgtermiņa plānošanas dokuments. Plānojums nosaka teritorijas izmantošanas iespējas ar sabalansētām teritorijas attīstības iespējām. Plānošanas dokumentā vides aizsardzības mērķu sasniegšanai ir noteikta atļautā izmantošana, aizliegtā izmantošana un izmantošanas ierobežojumi. Ir paredzētas 2 jaunas dzīvojamās apbūves teritorijas, kā arī noteikti attiecīgu teritoriju atļautās galvenās un papildus izmantošanas veidi un definēti izmantošanas nosacījumi.

Plānošanas dokumenta īstenošanas rezultātā identificētas sekojošas iespējamās būtiskākās ietekmes uz vidi:

- Tiek risināts ūdensapgādes un kanalizācijas jautājums apbūves teritorijās.
- Regulēta vasarnīcu, mazdārziņu, dzīvojamo māju, ražošanas objektu un lopkopības objektu būvniecība.
- Regulēta saimnieciskā darbība ĪADT, aizsargjoslās utt. Noteikta ĪADT aizsardzība.
- Regulēta lauksaimniecībā izmantojamo zemju izmantošana, LIZ apmežošanas aizliegums.
- Noteikts minimālais attālums no piesārņojumu veidojošiem objektiem līdz dzīvojamai apbūvei.
- Regulēta derīgo izrakteņu ieguve un izstrādāto karjeru rekultivācija.
- Noteiktas prasības meliorācijas sistēmu uzturēšanai.
- Regulēta mežsaimniecībā izmantojamās zemes izmantošana.
- Noteikta aizsardzība pret dažādu objektu radītiem trokšņiem un piesārņojumu.
- Regulēta ainavu saglabāšana un aizsardzība.

Tiešās ietekmes

Tiešā veidā ietekmi uz vidi radīs zemes izmantošanas veidu maiņa, radot jaunu apbūvi – dzīvojamo, ražošanas u.c. un infrastruktūru – ceļus, inženierkomunikācijas u.c.

Madonas novada Teritorijas plānojumā ietverti sekojoši nosacījumi, kas var tieši ietekmēt vides stāvokli un kvalitāti, un tie ir sekojoši:

- obligāta pieslēgšanās centralizētajai ūdens apgādes un kanalizācijas sistēmai, ja tas ir iespējams, jaunveidojamās apbūves teritorijās – savrupmāju, mazstāvu, daudzstāvu dzīvojamās apbūves, centra apbūves teritorijās (**būtiska, pozitīva, ilgtermiņa ietekme**);
- pirms rekreācijas un tūrisma objektu izveides jāizvērtē visi potenciālie kopto zaļumvietu (tai skaitā atpūtas vietu) ietekmējošie faktori, lai neradītu paaugstinātu slodzi uz vidi (**būtiska, pozitīva, ilgtermiņa ietekme**);
- īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (ĪADT) atļautā izmantošana - atbilstoši normatīvo aktu un dabas aizsardzības plānu prasībām (**būtiska, pozitīva, ilgtermiņa ietekme**);
- upju ieleju nogāzēs aizliegts veikt darbības, kas, paātrina virszemes ūdeņu noteci - veicina nogāžu erozijas procesu attīstību (**būtiska, pozitīva, ilgtermiņa ietekme**);
- apdzīvotās vietās ar kompaktu apbūvi (ar >30 mājsaimniecībām) jāparedz centralizēta ūdensapgādes un kanalizācijas sistēma, pietiekošas energoapgādes jaudas (**būtiska, pozitīva, ilgtermiņa ietekme**);
- noteikti pasākumi aizsardzībai pret lielu objektu radīto troksni un piesārņojumu (**būtiska, pozitīva, paliekoša ietekme**);

- dīķu izveidošana (virs 0,1 ha) jebkurā teritorijā (**būtiska, pozitīva/negatīva, paliekoša ietekme**). Dīķu ierīkošana nereti tiek saistīta ar derīgo izrakteņu ieguvu, tādējādi degradējot lielas platības (arī veidojot “dīķu” kopumu vienā teritorijā), tādā gadījumā nosacījumam ir negatīva ietekme. Ainavisku un zivsaimniecisko dīķu ierīkošanai sagaidāma drīzāk pozitīva ietekme uz vidi, jo mērķis ir funkcionējošs objekts.
 - derīgo izrakteņu iegūšana meža zemēs, veicot zemes atmežošanu (**būtiska, negatīva, paliekoša ietekme**) – neatgriezeniskas izmaiņas dabā, ilgstoši degradēta teritorija, nepieciešama papildus infrastruktūra, kas pastiprina ietekmi uz vidi; drīzāk pieļaujama mazvērtīgās mežaudzēs. Līdzīgi ar derīgo izrakteņu ieguvu LIZ, ņemot vērā, ka auglīgu lauksaimniecības zemju platību trūkst.
 - atļautā galvenā izmantošana meža zemēs - ar tūrismu un rekreāciju saistītas būves un ēkas, vasarnīcas (**būtiska, negatīva, paliekoša ietekme**) – neatgriezeniski izmainīta dabiskā vide ar tās kvalitatīvajām vērtībām ievērojamā teritorijā (minimālā platība 2 ha), atļautā izmantošana pieprasa papildus infrastruktūras izbūvi, nav izmantošanas nosacījumu šādu teritoriju veidošanai;
 - mežu teritorijās pie ezeriem pieguļošajās teritorijās atļauta iegūtā sapropeļa uzglabāšana, tehnoloģiskajā procesā nepieciešamo iekārtu vai rūpniecības uzņēmuma izvietošana (**būtiska, negatīva, paliekoša ietekme**) – ezera piekrastes ekosistēmu degradēšana, meža zemes atmežošana, papildus infrastruktūras izbūve, papildus ietekmes uz vidi ģeneratoru, transporta troksnis;
 - ūdeņu teritorijās kā atļautā galvenā izmantošana ir iekļauta enerģētika (**būtiska, negatīva, paliekoša ietekme**), jo mākslīgu aizsprostu (piemēram, HES) izveidošana izmaina ūdensteces kvantitatīvos un kvalitatīvos rādītājus, ietekmes skar plašas teritorijas leņpus un augšpus aizsprosta, tādēļ ļoti rūpīgi jāizvērtē katra jauna HES būvniecības rezultātā kopējie sabiedrības ieguvumi un zaudējumi;
 - teritorijas plānojumā norādīti 2 perspektīvie apdzīvojuma centri – Liezēres un Sarkanu pagastos ar inženiertehniskās apgādes, teritorijas pārvaldības, sabiedriskā transporta pieejamību (**būtiska, negatīva/pozitīva, paliekoša ietekme**);
 - derīgo izrakteņu ieguve ĪADT, ja to pieļauj spēkā esošie īpaši aizsargājamo dabas teritoriju normatīvie akti, izņemot AAA “Vestiena”, kā arī atļauta kultūras pieminekļu aizsardzības zonās - ja tiek saskaņots ar Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekciju (**būtiska, negatīva, paliekoša ietekme**), jo derīgo izrakteņu ieguve iznīcina esošo dabas un ainavas kvalitāti un ilgstoši degradē ieguves un tās ietekmēto apkārtējo teritoriju. Pēc izstrādes pabeigšanas ir nepieciešama zemes izmantošanas maiņa uz ūdenstilpni vai meža zemēm, tā rezultātā teritorijai izmainoties no dabas un ainaviskā viedokļa. Tas savukārt var radīt būtiskas izmaiņas aizsargājamās teritorijas vai objekta kvalitatīvajās vērtībās, teritorijas pievilcībā utml.
 - minimālie noteiktie attālumi no fermām līdz dzīvojamai apbūvei 150 m (**būtiska, negatīva, paliekoša ietekme**), jo šāds attālums no fermas kopējās ietekmes (t.sk. kūsmēslu krātuves, pastaigu laukumu, ganu ceļa utml.) zonas nenodrošina kvalitatīvu dzīves vidi un labsajūtu apkārtējiem iedzīvotājiem;
 - noteiktais attālums no vēja elektrostacijas ar maksimālo jaudu 10 kW un vairāk līdz dzīvojamām mājām lauku teritorijā nedrīkst būt mazāks par 500 m (**būtiska, negatīva, paliekoša ietekme**), jo izslēdz iespēju atjaunojamās enerģijas ražošanai individuālam patēriņam mājāsaimniecībās un neveicina alternatīvo energoresursu izmantošanu lauku teritorijās.
- Netiešās ietekmes** veidojas mijiedarbības rezultātā starp vidi un tiešajām ietekmēm.
- Teritorijas plānojums aizliedz jaunas apbūves plānošanu un derīgo izrakteņu ieguvu tuvāk par 100 m no kapsētu teritorijas robežas, kas rada **paliekošu, pozitīvu** ietekmi uz vidi.
 - Rūpniecības apbūves teritorijās ietverts nosacījums, ka jaunizveidojamiem objektiem aizsargjoslas nedrīkst pārsniegt zemes vienības robežas, kas radīs **pozitīvu, ilgtermiņa** ietekmi uz apkārtējās vides kvalitāti.

– Izstrādājot detālplānojumus un tehniskos projektus, ielu un ceļu šķērsprofilos ir jāuzrāda esošās un obligāti jāparedz vieta perspektīvajām inženierkomunikācijām tā, lai nodrošinātu visu nekustamo īpašumu pieslēgšanas iespējas – šis nosacījums nodrošina turpmāku rīcību vides aizsardzības pasākumu īstenošanai un piesārņojuma avotu mazināšanai apbūves teritorijās un vērtējams ar pozitīvu ietekmi uz vidi ilgtermiņā.

– Jaunizveidojamās zemes vienības minimālā platība meža zemēs ir 2 ha, lauksaimniecības zemēs 3 ha (**būtiska, pozitīva, ilgtermiņa ietekme uz vidi**).

Apkopojot visu iepriekšminēto var uzskatīt, ka kopumā Teritorijas plānojuma īstenošana uzlabos vides kvalitāti novadā mērķtiecīgas uz ilgtspējīgu attīstību vērstas saimniekošanas rezultātā.

Madonas novada Teritorijas plānojuma ieviešanas rezultātā nav saskatāma negatīva būtiska iespējamā ietekme uz novada teritorijā esošajiem mikroliegumiem.

Summārās ietekmes

Plānošanas dokumentā ir ievēroti galvenie normatīvie akti attiecībā uz vides aizsardzību, tomēr ir atsevišķi punkti (skatīt 10.nodaļu), kas ir pārskatāmi un precizējami, ņemot vērā LR likumdošanu. Var uzskatīt, ka kopumā teritorijas plānojuma īstenošana nepasliktinās esošo vides kvalitāti novadā, bet tā tiks uzlabota, ja tiks Teritorijas plānojumā ievēroti un risināti norādītie jautājumi.

10. Risinājumi būtiskāko ietekmju novēršanai un samazināšanai

Kopumā Madonas novada Teritorijas plānojums nav pretrunā ar dabas un vides aizsardzības normatīviem, un tā mērķi sasaucas ar nacionālajiem un starptautiskajiem dabas aizsardzības un vides aizsardzības mērķiem. Plānošanas dokumentā ietvertie risinājumi tieši neskar Natura2000 teritorijas un mikroliegumus, un tie neradīs būtiskas negatīvas ietekmes uz īpaši aizsargājamām dabas teritorijām. Izņēmums ir Gaiziņkalna torņa nojaukšana un virsotnes sakārtošana. Šajā gadījumā paredzētai rīcībai būs pozitīva ietekme kopumā uz Gaiziņkalna dabas parku, jo tiks likvidēts bīstams objekts un sakārtota tūrisma infrastruktūra.

Risinājumi iespējamo būtisko negatīvo ietekmju mazināšanai: īpaši risinājumi nav nepieciešami ietekmju mazināšanai.

Kopumā īstenojot plānošanas dokumentu, jāņem vērā objektu aizsargjoslas, kas ir viens no instrumentiem ietekmes uz vidi un potenciālā riska minimizēšanai.

Aizsargjoslu uzdevums ir aizsargāt dažāda veida objektus no nevēlamas ārējas iedarbības, nodrošinot ekspluatāciju un drošību, vai pasargāt vidi un cilvēkus no kāda objekta kaitīgas ietekmes. Aizsargjoslu likumā ir noteikti 5 aizsargjoslu veidi, un tie ir šādi:

1. vides un dabas resursu aizsardzības aizsargjoslas;
2. ekspluatācijas aizsargjoslas;
3. sanitārās aizsargjoslas;
4. drošības aizsargjoslas;
5. citas aizsargjoslas, ja tādas paredz likums.

Novada teritorijā ar teritorijas plānojumu tiek noteiktas visu veidu aizsargjoslas un ir ņemtas vērā Aizsargjoslu likumā noteiktās prasības. Vides un dabas resursu aizsardzības aizsargjoslas tiek noteiktas ap objektiem un teritorijām, kas ir nozīmīgas no vides un dabas resursu aizsardzības un racionālas izmantošanas viedokļa, un to galvenais uzdevums ir samazināt vai novērst antropogēnās negatīvās iedarbības ietekmi.

Virszemes ūdensojektu aizsargjoslas nosaka ūdenstilpēm, ūdenstecēm un mākslīgiem ūdensojkiem, lai samazinātu piesārņojuma negatīvo ietekmi uz ūdens ekosistēmām, novērstu erozijas procesu attīstību, ierobežotu saimniecisko darbību applūdināmajās zonās, kā arī saglabātu apvidum raksturīgo ainavu.

Aizsargjoslas ap kultūras pieminekļiem tiek noteiktas, lai nodrošinātu kultūras pieminekļu aizsardzību un saglabāšanu, kā arī samazinātu dažāda veida negatīvu ietekmi uz nekustamiem kultūras pieminekļiem. Tiesību un normatīvie akti nosaka, ka, ja nav aizsardzības zonas projekta un aizsargjosla ap kultūras pieminekli nav noteikta īpaši, tās minimālais platums lauku apvidos ir 500 m. Teritorijas plānojums pieļauj jaunu zemes vienību veidošanu šajā aizsargjoslā, ja tas neapdraud kultūras pieminekļu saglabāšanu vai pieejamību, kā arī ja ir saņemts Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas saskaņojums.

Ekspluatācijas aizsargjoslas tiek noteiktas gar transporta, telekomunikāciju un citu komunikāciju līnijām, kā arī ap objektiem, kas nodrošina dažādu valsts dienestu darbību. To galvenais uzdevums ir nodrošināt minēto komunikāciju un objektu efektīvu un drošu ekspluatāciju un attīstības iespējas. Teritorijas plānojumā jānosaka applūstošās teritorijas un zemes atļautās izmantošanas nosacījumi tajās.

Teritorijas plānojumā Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos (TIAN) ir identificēti problēmjautājumi attiecībā uz to ietekmi uz vidi. SIVN ietvaros tiek rekomendēts papildus izvērtēt, precizēt vai papildināt vairākus Madonas novada teritorijas plānojuma 1.redakcijas TIAN iekļautos nosacījumus:

- 1) Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumus rekomendējams papildināt ar noteikumu, ka pirms jaunu objektu būvniecības vai esošo objektu izmantošanas maiņas nepieciešams veikt esošā vides stāvokļa novērtējumu (īpaši grunts un pazemes ūdens kvalitātei) – TIAN 2.2.nodaļa.
- 2) obligāta pieslēgšanās esošajiem centralizētās ūdensapgādes, kanalizācijas un siltumapgādes tīkliem, ja to citādi nenosaka normatīvie dokumenti, nosakāma arī jaunu objektu vai esošo rekonstrukcijas gadījumā publiskās apbūves un rūpnieciskās apbūves teritorijās, kā arī esošajā dzīvojamā un publiskā apbūvē. Paredzēt esošo māsaimniecību pieslēgšanās iespējas centralizētai ūdenssaimniecības sistēmai sākot ar 5māsaimniecībām vienkopus ciemu un pilsētas teritorijā.
- 3) Meža zemju atmežošana uz lauksaimniecības zemēm rekomendējama tikai atsevišķos gadījumos – mazproduktīva mežaudze vai aizaugusi agrāk izmantotā lauksaimniecības zeme vai tml. gadījumos. Minimālā jaunizveidojamās zemes vienības platība ir noteikta 2 ha.
- 4) Lauku zemēs kā galvenā atļautā izmantošana ir minēta derīgo izrakteņu ieguve. Bet tālāk minēta derīgo izrakteņu iegūšana, veicot zemes lietošanas veidu maiņu, urbānās vietās veicot publisko apspriešanu ar pozitīvu rezultātu. Rekomendējams precizēt šo abu izmantošanas veidu statusu – vai tas nav viens un tas pats, kā arī jaunu derīgo izrakteņu ieguves vietu veidošanas gadījumā paredzēt publisko apspriešanu, neatkarīgi no plānotā karjera platības. Tas pats attiecībā uz meža zemēs jaunizveidojamiem derīgo izrakteņu ieguves karjeriem, jo derīgo izrakteņu ieguve var radīt tiešu ietekmi uz apkārtējām zemēm - TIAN 3.12., 3.11.nodaļa.
- 5) Rekomendējams precizēt sapropeļa uzglabāšanas, rūpniecības uzņēmuma izvietojanas nosacījumus uz meža zemēm – TIAN 3.11.nodaļa.
- 6) Pārskatīt meža zemēs jaunu zemes gabalu veidošanu apbūves vajadzībām (vasarnīcas), kas neatbilst meža zemju izmantošanas mērķim.
- 7) Precizēt ūdeņu teritorijās atļauto galveno izmantošanu – enerģētiku, nosakot upes un to posmus, kur drīkstētu veikt jaunu mazo HES būvniecību. Paredzēt jaunu, atjaunojamo HES un aizsprostu ietekmes uz vidi novērtējumu. Noteikt ūdensobjektu izmantošanas mērķi – zivsaimniecību. – TIAN 3.13.nodaļa.
- 8) Rekomendējams precizēt terminu “trokšņa un piesārņojumu veidojošu objektu tuvumā”, nosakot orientējošo maksimālo attālumu līdz esošajām apbūves teritorijām gadījumos, kad jāparedz ietekmju mazinošie pasākumi no minētajiem objektiem vai norādīt, ka šiem ietekmi veidojošiem objektiem jāveic ietekmes uz vidi un cilvēku veselību novērtējums un, balstoties uz to, ir jāveic ietekmi mazinošie pasākumi apbūves teritorijās – TIAN 4.1.nodaļa.
- 9) Noteikt vasarnīcu un mazdārziņu teritorijās vides aizsardzības pasākumus – ūdensapgādes, kanalizācijas sistēmas izveidošanu, nodrošinot sadzīves notekūdeņu attīrīšanu, un sadzīves atkritumu savākšanas sistēmas ieviešanu. Paredzēt pasākumus ūdenstilpju un ūdensteču eutrofikācijas novēršanai mazdārziņu un vasarnīcu apbūves teritorijās vai to tieši ietekmētās teritorijās, piemēram, Salu ezera krastā pie Madonas pilsētas vai mazdārziņu teritorijās pilsētas Z daļā – TIAN 4.2.nodaļa.
- 10) Noteikt ražošanas, lopkopības un citu saimniecisko objektu, kas var radīt attiecīgi negatīvu ietekmi, minimālo attālumu līdz ekoloģiskām (piemēram, bišu dravām) un bioloģiskām saimniecībām, un tūrisma objektiem.
- 11) Lai saglabātu jau izveidojušos mežaudzi, izskatīt iespēju, ka lauksaimniecības zemju apmežošana ir atļaujama gadījumos, ja ir izveidojusies kokaudze, kuras augstums pārsniedz 6 m un vismaz 70 % no kokaudzes veido pamatsugas – bērzs, priede, egle, melnalksnis, kļava, apse, ozols, osis.-TIAN 4.3.3.nodaļa.
- 12) Precizēt, ka derīgo izrakteņu ieguve atļauta ĪADT tikai tādā gadījumā, ja to pieļauj normatīvie akti, ĪADT apsaimniekošanas plāni un individuālie izmantošanas un apsaimniekošanas noteikumi. Teritorijas plānojumā nepieciešams norādīt konkrētas ĪADT teritorijas, kurās būtu potenciāli pieļaujama šāda saimnieciskā darbība. Tomēr tiek rekomendēts ĪADT neparedzēt šādu saimniecisko

darbību, jo derīgo izrakteņu ieguves rezultātā tiek radītas neatgriezeniskas izmaiņas vidē, t.sk. negatīvas – TIAN 4.3.4. nodaļa.

13) Rekomendēts pārskatīt minimālo noteikto attālumu no fermām līdz dzīvojamai apbūvei, to palielinot vai nosakot šo attālumu arī no kūsmēsļu krātuves, dzīvnieku pastaigu aploka un “ganu ceļa” - TIAN 6.7.nodaļa.

14) Paredzēt veikt nozīmīgu un lielu inženiertehnisko būvju un objektu sākotnējo ietekmes uz vidi novērtējumu, lai novērtētu esošo vides stāvokli, prognozētu to iespējamās ietekmes uz vidi un cilvēku veselību un rastu konkrētus risinājumus ietekmju novēršanai, tai skaitā, piemēram, lai noteiktu vietas, kur nepieciešamas prettrokšņu sienas. Esošā vides stāvokļa novērtējums nepieciešams arī gadījumos, kad ražošanas vai potenciāli piesārņotā/piesārņotā teritorijā mainās saimnieciskās darbības veids. Šādiem objektiem, kuriem ir iespējama vai ir konstatēta negatīva būtiska ietekme uz vidi vai cilvēku veselību, jāparedz par pienākumu īpašniekiem vai apsaimniekotājiem veikt vides kvalitātes monitoringu un ietekmi novērsošus pasākumus – TIAN 6.9.nodaļa.

15) Pārskatīt minimālo noteikto attālumu līdz dzīvojamām mājām lauku teritorijā no vēja elektrostacijas ar jaudu līdz 20 kW (individuālās lietošanas vajadzībām) – 500 m, piemērojot samērīgu attālumu salīdzinājumā ar piesārņojumu veidojošu objektu, piemēram, fermu noteikto minimālo attālumu (150 m). Rekomendētais attālums – aizsargjoslas platumā. Pretējā gadījumā šādi nosacījumi neveicina alternatīvas enerģijas ieguves tehnoloģiju ieviešanu lauku reģionos. - TIAN 7.5.nodaļa.

16) Paredzēt nosacījumu, ka dabas taku izveidošana, autostāvvietu, veloceliņu izveidošana ĪADT ir jāaskaņo ar Dabas aizsardzības pārvaldi, kultūrvēstures objektu aizsargjoslās – ar Valsts kultūras pieminekļu inspekciju.

17) Ieteicams integrēt teritorijas plānojumā ĪADT dabas aizsardzības plānos un individuālajos apsaimniekošanas noteikumos noteiktos atļautās izmantošanas veidus un apsaimniekošanas un nosacījumus.

18) Paredzēt aizliegumu vēja un saules elektrostaciju izvietošanai īpaši vērtīgajās ainavu telpās un pie ainaviskajiem ceļiem vai to posmiem.

19) Paredzēt aizliegumu meža ieaudzēšanu Īpašas nozīmes ainavu telpās.

20) Paredzēt aizliegumu jaunu derīgo izrakteņu ieguves vietu izveidei īpašas nozīmes ainavu telpās, ko nosaka teritorijas plānojums. Pārskatīt nosacījumus derīgo izrakteņu ieguves aizliegumam AAA „Vestiena”, atļaujot ieguvi veikt ārpus īpašas nozīmes ainavu telpām.

21) Paredzēt pasākumu veikšanu ezeru krastu aizsardzībai no erozijas, nogrūvumiem un citiem ģeoloģiskiem procesiem, kā arī ūdensobjektu krastu kopšanu, ievērojot LR likumdošanu.

22) Rekomendējam paredzēt platības ierobežojumu vienlaidus laukiem aramzemēs, lai neiznīcinātu lauku apdzīvotu un novērstu augsnes eroziju un citas negatīvas ietekmes uz vidi.

11. Alternatīvās izvēles pamatojums un izvērtējums

Madonas novada teritorijas plānojumā 2013.-2025.gadam nav paredzētas alternatīvas rīcības vai attīstības scenāriji. Veicot teritorijas plānojuma stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu un izstrādājot Vides pārskatu, ir izvēlēta un novērtēta tā saucamā nulles alternatīva, t.i., teritorijas plānojums netiek īstenots un tiek saglabāta esošā situācija novadā. Šī alternatīva nav uzskatāma par optimālu, jo:

- Tiks kavēta saimnieciskās darbības un infrastruktūras attīstība novadā.
- Tas var novest pie nepārdomātas un haotiskas būvniecības, kas ne tikai var apdraudēt dabas teritorijas un vērtīgos biotopus, bet arī būtiski kavēt ūdensapgādes un kanalizācijas tīklu attīstību, kas savukārt var novest pie nekontrolētas notekūdeņu novadīšanas virszemes vai gruntsūdeņos.
- Tiks kavēta novada ekonomiskā attīstība un sociālo problēmu risināšana.

Teritorijas plānojums ir izstrādāts, ievērojot gan normatīvo aktu prasības, gan starptautiskos un nacionālos vides aizsardzības mērķus. Līdz ar to tajā paredzēto darbību realizācija ir uzskatāma par piemērotāko alternatīvu pie nosacījuma, ka tiek realizēti 10. nodaļā aprakstītie risinājumi ietekmju samazināšanai.

12. Iespējamie kompensēšanas mehānismi

Saskaņā ar LR 1993.gada 3.marta likumu „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām”, ja paredzēto darbību rezultātā tieši tiek ietekmētas ES prioritārās sugas un biotopi, tad nepieciešams izstrādāt kompensēšanas pasākumus, kurus jāaskaņo ar Eiropas Komisiju. Ja paredzētā darbība vai plānošanas dokumenta īstenošana negatīvi ietekmē Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju, tad iespējami šādi kompensējošie pasākumi:

- Biotopa izveidošana no jauna kādā jaunā vai paplašinātā teritorijā, ko paredzēts iekļaut Natura2000 tīklā;
- Biotopa stāvokļa uzlabošana attiecīgās teritorijas daļā vai citā Natura2000 teritorijā, proporcionāli projekta radītajiem zaudējumiem;
- Jaunas teritorijas ierosināšana saskaņā ar Sugu un biotopu direktīvu (92/43/EEK).

Kopumā vērtējot, Madonas novada Teritorijas plānojums 2013.-2025.gadam neparedz darbības, kuru rezultātā var rasties tieša negatīva ietekme uz aizsargājamiem biotopiem un īpaši aizsargājamām dabas teritorijām. Teritorijas plānojums ir izstrādāts, ņemot vērā vides aizsardzības normatīvo aktu, starptautiskos, nacionālos un reģionālos vides aizsardzības mērķus, kā arī prasības, ko nosaka atbildīgās vides institūcijas. Līdz ar to dabai nodarīto kaitējumu kompensēšanas pasākumi nav nepieciešami.

Par dabai vai dabas objektiem nodarīto kaitējumu, par piesārņojošo darbību nosacījumu neievērošanu un normatīvu pārsniegšanu, kā arī par piesārņojošo vielu, produktu izplūdi avārijas gadījumos fiziskās un juridiskās personas nes atbildību saskaņā ar Latvijas Republikas likumdošanu.

13. Iespējamās būtiskās pārrobežu ietekmes novērtējums

Pārrobežu ietekmes iespējamība ir nosakāma teorētiski, ja tiek noteikta valsts vai reģiona kopējā ietekme uz vidi, piemēram, kopējais slāpekļa un fosfora piesārņojums, atmosfērā nonākušo sēra savienojumu daudzums utt. Ņemot vērā Madonas novada novietojumu un plānotās attīstības tendences, uzskatāms, ka pārrobežu ietekme no Madonas novada teritorijas uz kaimiņu valstīm nav sagaidāma.

Madonas novada teritorijas plānojumā 2013.-2025.gadam paredzētie nosacījumi neradīs pārrobežu ietekmi.

14. Pasākumi monitoringa nodrošināšanai

Monitoringa nepieciešams, lai konstatētu teritorijas plānojuma īstenošanas tiešu, netiešu vai neparedzētu ietekmi uz vidi. Teritorijas plānojuma īstenošanas monitoringa nepieciešamību nosaka Ministru kabineta noteikumi Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” [25]. Kā nosaka šie MK noteikumi, “vides monitoringa ir sistemātisks vides stāvokļa novērojumi (mērījumi, aprēķini), kas nepieciešami vides stāvokļa novērtējumam, vides aizsardzības pasākumu plānošanai un to efektivitātes kontrolei. Saskaņā ar LR 2006.gada 15.novembra likumu „Vides aizsardzības likums” vides monitoringa organizē un veic valsts un pašvaldību iestādes un komersanti saskaņā ar vides normatīvo aktu prasībām [17]. LR MK 17.02.2009. MK noteikumi Nr.158 "Noteikumi par prasībām attiecībā uz vides monitoringa un tā veikšanas kārtību, piesārņojošo vielu reģistra izveidi un informācijas pieejamību sabiedrībai" attiecībā uz pašvaldībām noteikts, ka pašvaldību institūcijas vides monitoringa organizē vai veic par pašvaldību budžeta līdzekļiem, ja nepieciešams novērtēt vides kvalitātes izmaiņas, lai īstenotu pašvaldību saistošos noteikumus normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos [26].

Pievēršot īpašu uzmanību vides pārskatā norādītajām iespējamajām ietekmēm, ja tiks norādīts - līdz Vides pārraudzības valsts biroja noteiktajam termiņam tiks sagatavots ziņojums par novērotajām tiešajām un netiešajām Teritorijas plānojuma īstenošanas ietekmēm uz vidi. Ziņojuma sagatavošanu nepieciešams balstīt uz savākto vides informāciju un vides monitoringa. Monitoringa veic, izmantojot valsts statistikas datu bāzes, salīdzinot vēsturiskos un aktuālos datus par pārskata teritoriju - Madonas novada teritoriju.

Lai izvērtētu valsts vides monitoringa datus un iegūtos rezultātus, kā arī noteiktu nepieciešamos monitoringa novērojumus, pašvaldībai ieteicams sadarboties arī ar Valsts vides dienesta Madonas reģionālo vides pārvaldi. Monitoringa uzdevums ir konstatēt plānošanas dokumenta – Teritorijas plānojuma īstenošanas rezultātā radušās tiešās un netiešās ietekmes uz vidi un nepieciešamības gadījumā TIAN nosacījumus.

Kopsavilkums

Madonas novada teritorijas plānojuma 2013.-2025.gadam 1.redakcijas stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma Vides pārskata projekts veidots atbilstoši Latvijas likumdošanā noteiktajiem principiem un prasībām šādu pārskatu izstrādei.

Teritorijas plānojuma galvenais mērķis ir nodrošināt ilgtspējīgu Madonas novada sociālās un tehniskās infrastruktūras, vides un ekonomikas attīstību, izmantojot novadā pieejamos resursus, un pozicionēt Madonu kā Vidzemes reģionālās nozīmes attīstības centru, kas nodrošinātu iespējami augstāku dzīves kvalitāti un izaugsmes iespējas novada iedzīvotājiem, gan reģionam kopumā. Plānojuma dokuments sastāv no 3 galvenajām daļām: apbūves noteikumiem, paskaidrojuma raksta un grafiskās daļas. Saskaņā ar LR likumu "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" 4.panta 3.punktu stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra piemērojama Madonas novada teritorijas plānojumam 2013.-2025.gadam. Vides pārskata sagatavošanas procedūra ietver arī sabiedrības viedokļa noskaidrošanu un tā iekļaušanu pārskatā.

Īstenojot Teritorijas plānojumu, sagaidāmas gan pozitīvas, gan negatīvas ietekmes. Paredzams, ka ar komunālo pakalpojumu infrastruktūras sakārtošanu, apbūves un zemes izmantošanas noteikumiem novada teritorijā, tiks samazināta slodze uz vidi. Negatīvu ietekmi uz vidi var atstāt derīgo izrakteņu ieguve vērtīgās meža, LIZ teritorijās un ĪADT, kā arī vasarnīcu apbūve meža zemēs.

Vides pārskatā vispirms aprakstīts pašreizējais vides stāvoklis novadā. Novadā kopumā ir augstas kvalitātes ekoloģiskais fons, nepiesārņota vide, liela bioloģiskā daudzveidība un ievērojams ĪADT blīvums. Lielu daļu novada teritorijas aizņem meži (~45,7%). Novadā ir samērā blīvs hidrogrāfiskais tīkls, ko veido gan dabiskās, gan mākslīgās ūdensteces, ezeri, dīķi, upes. Lielākā upe ir Aiviekste, lielākais ezers - Lubāns. Madonas novadā centralizētai ūdensapgādei izmanto artēziskos pazemes ūdeņus no 75-210 m dziļiem pazemes ūdens horizontiem. Tie ir dabiski aizsargāti no virszemes piesārņojuma, jo tos pārklājošo mālaino nogulumu slāņu biezums ir ap 10 m. Savukārt gruntsūdeņi no virszemes piesārņojuma ir neaizsargāti vai vāji aizsargāti, tos pārsvarā izmanto viensētu ūdensapgādei. Novada teritorijā ir reģistrētas 40 potenciāli piesārņotas vietas, kuras var apdraudēt gruntsūdens kvalitāti, un 1 vieta reģistrēta kā piesārņota (Kalsnavas pagastā bijuši atkritumu izgāztuve "Siliņi").

Madonas novada teritorijā ir noteiktas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, kas ir arī Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas Natura2000, t.sk. 2 dabas rezervāti, 4 dabas parki, 1 ainavu apvidus un 8 dabas liegumi. Novads ir bagāts ar valsts nozīmes un vietējas nozīmes kultūras un vēstures objektiem.

Galvenās ar plānošanas dokumentu saistītās vides problēmas koncentrējas pie jaunu objektu būvniecības un jaunu teritoriju apsaimniekošanas. Apkopojums saīsinātā veidā par iespējamām ietekmēm uz vidi, īstenojot Teritorijas plānojumu, parādīts 9. tabulā, kā arī norādīti pasākumi, lai šādu ietekmi mazinātu.

9. tabula. Iespējamās ietekmes uz vidi, īstenojot Madonas novada Teritorijas plānojumu 2013.-2025.gadiem

Teritorijas atļautā/ plānotā izmantošana	Iespējamās ietekmes	Ietekmes raksturs	Pozitīva "+"/negatīva "- " ietekme	Ieteikumi ietekmju mazināšanai
jaunveidojamās apbūves teritorijās paredzēta obligāta pieslēgšanās komunālajiem inženiertīkliem	Samazina jaunu potenciālu punktveida piesārņojuma objektu veidošanās iespēju	tieša	+	

pirms rekreācijas un tūrisma objektu izveides veicama iespējamo ietekmju novērtēšana	Mazināta negatīvā ietekme un slodze uz vidi	tieša	+	
ĪADT atļautā izmantošana atbilstoši normatīvo aktu un dabas aizsardzības plānu prasībām	ĪADT vērtību saglabāšana un aizsardzība	tieša	+	
Eroziju veicinošu darbību aizliegums upju ieleju nogāzēs	Upju krastu aizsargāšana	tieša	+	
pasākumi aizsardzībai pret lielu objektu radīto troksni un piesārņojumu	Cilvēku dzīves vides uzlabošana	tieša	+	
visās teritorijās atļauta dīķu ierīkošana (virs 0,1 ha)	Vērtīgu dabas teritoriju iznīcināšana	tieša	-/+	Noteikt ierobežojumus dīķu ierīkošanai attiecībā uz vērtīgām teritorijām (meža, lauksaimniecības zemēm, ĪADT u.c.)
LIZ teritorijas: zemju transformācija zemes dziļi izmantošanai	Iespējamās izmaiņas pazemes ūdeņu kvantitatē, ūdensapgādes nodrošinājuma nepietiekamības risks apkārtējiem iedzīvotājiem, ainavas pārveidošana, biotopu pārveidošana un iznīcināšana, intensīvas izstrādes apstākļos - troksnis, cieto daļiņu emisijas gaisā.	tieša	-	Pirms darbu uzsākšanas īpaši aizsargājamo dabas teritoriju tuvumā vai to robežās jāveic ietekmes novērtējums uz NATURA 2000 teritoriju (saskaņā ar 2006. gada 6. jūnija MK noteikumiem Nr. 455 „Kārtība, kādā novērtējama ietekme uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (NATURA2000)”).
Minimālā jaunveidojamā zemes gabala platība LIZ 3 ha un meža zemēs 2 ha	Izlīdzināta slodze uz vidi, nav liels apbūves blīvums, samazinās kopējā izmainīto teritoriju platība	netieša	+	
atļautā galvenā izmantošana meža zemēs - ar tūrisma un rekreāciju saistītas būves un ēkas, vasarnīcas	Zemes izmantošanas maiņa, risks pārveidot dabiskus biotopus un ekosistēmas, piesārņojuma (emisijas gaisā, troksnis, notekūdeņi) slodze	tieša	-	Izskatīt katru konkrētu gadījumu atsevišķi, lielāku objektu ierīkošanai ar pastāvīgām būvēm (viesu mājām, servisa ēkām, vasarnīcām) veikt sākotnējo IVN. Nav atbalstāma vasarnīcu un tūrisma/atpūtas kompleksu veidošana labas augstvērtīgās meža zemēs. Noteikt pieļaujamo vasarnīcu apbūves teritoriju platību, blīvumu un atpūtas, sporta un tūrisma kompleksu apbūves platību, blīvumu. ĪADT šāda zemes izmantošana nosakāma tikai, ja to paredz dabas

				apsaimniekošanas plāni vai likumdošana.
mežu zemju atmežošana zemes dziļi izmantošanai	Izmaiņas pazemes ūdeņu kvantitātē un kvalitātē, ūdensapgādes nodrošinājuma nepietiekamības risks apkārtējiem iedzīvotājiem, ainavas pārveidošana, biotopu pārveidošana un iznīcināšana, dzīvnieku un augu sugu sastāva izmaiņas.	tieša netieša	- -	Pirms darbu uzsākšanas īpaši aizsargājamo dabas teritoriju tuvumā vai to robežās jāveic ietekmes novērtējums uz NATURA2000 teritoriju (saskaņā ar 2006. gada 6.jūnija MK noteikumiem Nr. 455 „Kārtība, kādā novērtējama ietekme uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (NATURA2000”).
derīgo izrakteņu ieguve ĪADT	Teritorijas degradācija, neatgriezeniskas izmaiņas ainavā, ekosistēmās, risks samazināt ĪADT unikalitāti	tieša	-	Darbības ideja pieņemama izvērtēšanai tikai tad, ja tā pieļaujama atbilstoši konkrētās ĪADT dabas aizsardzības plānam un individuālajiem apsaimniekošanas noteikumiem. Veikt stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu.
sapropeļa uzglabāšana, ražošanas objekti pie ezeriem meža zemēs	Meža biotopu izmaiņas/ iznīcināšana, piesārņojuma risks	tieša	-	Sapropeļa ieguvi īstenot ar vidi saudzējošām metodēm, nav atbalstāma pārstrādes iekārtu, ražotņu veidošana meža zemēs pie ezeriem.
ūdeņu teritorijās atļautā galvenā izmantošana - enerģētika	Ietekmētas apkārtējās teritorijas sakarā ar hidroloģ.režīma izmaiņām, izmainīta ūdensteces gultne, hidroloģ.režīms utml.	tieša	-	rūpīgi jāizvērtē katra jauna HES būvniecības rezultātā kopējie sabiedrības ieguvumi un zaudējumi
minimālie noteiktie attālumi no fermām līdz dzīvojamai apbūvei 150 m	Smakas, troksnis, diskomforts, izmaiņas ainavā, iespējamās izmaiņas ekosistēmās, ūdeņu, grunts piesārņojuma risks	tieša	-	Palielināt attālumu no fermām līdz dzīvojamām mājām lauku teritorijās vismaz 300 m.
noteiktais attālums no vēja elektrostacijas ar maksimālo jaudu 10 kW un vairāk līdz dzīvojamām mājām lauku teritorijā nedrīkst būt mazāks par 500 m	Atjaunojamo energoresursu ražošanas un izmantošanas individuālam patēriņam kavēšana lauku teritorijās	tieša	-	Noteikt adekvātu attālumu līdz dzīvojamai mājai, kas izmantos saražoto enerģiju, – aizsargjoslas apmērā.
Paredzētas 2 jaunas perspektīvās ciemu teritorijas	Jaunu teritoriju apbūve, pieaug slodze videi, papildus infrastruktūra un serviss	tieša	-/+	Jaunu ciemu veidošanas pamatnosacījums - nodrošināt pilnu komunālās infrastruktūras servisu; videi draudzīgāko tehnoloģiju un risinājumu ieviešana, līdz minimumam samazinot negatīvo ietekmi uz vidi.

aizliegta jaunas apbūves plānošana, derīgo izrakteņu ieguve tuvāk par 100 m no kapsētu teritorijas robežas	Netiek radīta slodze uz vidi, saglabāta raksturīgā tradīciju un estētiskā vide	netieša	+	
jaunizveidojamiem objektiem aizsargjoslas nedrīkst pārsniegt zemes vienības robežas	Preventīvi tiek aizsargāta vides un dzīves telpas kvalitāte objektam piegulošos īpašumos, samazināta summārā potenciālā piesārņojuma iespējamība	netieša	+	
Detālpāņojumos un tehniskos projektos ielu un ceļu šķērsprofilos ir jāuzrāda esošās un obligāti jāparedz vieta perspektīvajām inženierkomunikācijām	Preventīvs pasākums punktveida vai izklīdētā piesārņojumu avotu veidošanas ierobežošanai, samazinās summārā slodze uz vidi	netieša	+	

- + pozitīva ietekme
- negatīva ietekme

Kopumā Madonas novada Teritorijas plānojums nav pretrunā ar dabas un vides aizsardzības normatīviem, un tā mērķi sasaucas ar nacionālajiem un starptautiskajiem dabas aizsardzības un vides aizsardzības mērķiem. Plānošanas dokumentā ietvertie risinājumi tieši neskar apkārtņē esošās Natura2000 teritorijas, un tie neradīs būtiskas negatīvas ietekmes uz īpaši aizsargājamām dabas teritorijām. Teritorijas plānojums ievērojami uzlabos esošo vides un sociālekonomiskos apstākļus Madonas novada teritorijā.

Visbeidzot, pēc Teritorijas plānojuma apstiprināšanas un laika perioda, ko noteiks Vides pārraudzības valsts birojs, paredzēts atkārtoti novērtēt kādā veidā ir mainījies vides stāvoklis un vai tāpēc būtu izdarāmas kādas izmaiņas teritorijas plānojumā.

Izmantotie informācijas un literatūras avoti

Plānošanas dokumenti

1. Bioloģiskās daudzveidības nacionālā programma, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, Rīga, 1999.
2. Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija "Latvija 2030", Rīga, 2008.
3. Madonas novada Teritorijas plānojums 2013.-2025. (1.redakcija)
4. Madonas novada Attīstības programma 2013.-2020. (1.redakcija)
5. Madonas rajona teritorijas plānojums. Madona, 2003.
6. Vides politikas pamatnostādnes 2009. – 2015. Rīga, 2009.
7. Vides politikas pamatnostādnes 2009. – 2015. Vides pārskats, Rīga, 2009.

Konvencijas un tiesību akti

5. Konvencija par Baltijas jūras reģiona jūras vides aizsardzību, Helsinku konvencija. Helsinki, 1974.
6. Konvencija par bioloģisko daudzveidību, Riodežaneiro konvencija. Riodežaneiro, 1992.
7. Konvencija par Eiropas dzīvās dabas un dabisko dzīvotņu aizsardzību, Bernes konvencija. Berne, 1979.
8. Konvencija par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību, UNESCO konvencija. Parīze, 1972.
9. Konvencijas par starptautiskās nozīmes mitrājiem, īpaši kā ūdensputnu dzīves vidi, Ramsāres konvencija, 1971.
10. LR likums "Aizsargjoslu likums", 05.02.1997., ar grozījumiem līdz 01.12.2011.
11. LR likuma „Atkritumu apsaimniekošanas likums”, 28.10.2010., ar grozījumiem līdz 29.03.2012.
12. LR likums "Krustkalnu dabas rezervāta likums", 30.04.2009.
13. LR likums "Meža likums", 16.03.2000.
14. LR likums "Par ietekmes uz vidi novērtējumu", 13.11.1998., ar grozījumiem līdz 28.12.2011.
15. LR likums "Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām", 02.03.1993, ar grozījumiem līdz 01.06.2011.
16. LR likums „Teiču dabas rezervāta likums”, 15.05.2008., ar grozījumiem līdz 01.01.2011.
17. LR likums „Vides aizsardzības likums”, 15.11.2006., ar grozījumiem līdz 21.06.2012.
18. MK 03.01.2002. noteikumi Nr.15 "Noteikumi par prasībām atkritumu poligonu ierīkošanai, kā arī atkritumu poligonu un izgāztuvju apsaimniekošanai, slēgšanai un rekultivācijai"
19. MK 20.01.2004. noteikumi Nr.43 "Aizsargjoslu ap ūdens ņemšanas vietām noteikšanas metodika", ar grozījumiem līdz 21.10.2009.
20. MK 23.02.1999. noteikumi Nr.69 "Noteikumi par aizsargājamo ainavu apvidiem", ar grozījumiem līdz 04.02.2011.
21. MK 09.03.1999. noteikumi Nr.83 "Noteikumi par dabas parkiem", ar grozījumiem līdz 20.09.2011.
22. MK 12.03.2002. noteikumi Nr.118 "Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti", ar grozījumiem līdz 30.12.2009.
23. MK 20.03.2001. noteikumi Nr.131 „Noteikumi par aizsargājamiem dendroloģiskajiem stādījumiem”, ar grozījumiem līdz 25.06.2009.

24. MK 10.02.2009. noteikumi Nr.135 "Dabas lieguma "Lubāna mitrājs" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi", ar grozījumiem līdz 30.05.2010.
25. MK 23.03.2004. noteikumi Nr. 157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”, ar grozījumiem līdz 18.11.2009.
26. MK 17.02.2009. MK noteikumi Nr.158 "Noteikumi par prasībām attiecībā uz vides monitoringu un tā veikšanas kārtību, piesārņojošo vielu reģistra izveidi un informācijas pieejamību sabiedrībai", ar grozījumiem līdz 09.01.2010.
27. MK 17.04.2001. noteikumi Nr. 175 „Noteikumi par aizsargājamiem ģeoloģiskajiem un ģeomorfoloģiskajiem dabas pieminekļiem”, ar grozījumiem līdz 01.07.2009.
28. MK 15.06.1999. noteikumi Nr.212 "Noteikumi par dabas liegumiem", ar grozījumiem līdz 12.05.2012.
29. MK 16.03.2010. noteikumi Nr.264 “Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”.
30. MK 15.07.2003. noteikumi Nr.392 "Kultūras pieminekļu aizsargjoslas (aizsardzības zonas) noteikšanas metodika".
31. MK noteikumi Nr.532 “Noteikumi par rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtību un riska samazināšanas pasākumiem”, 19.07.2005., ar grozījumiem līdz 30.09.2011.
32. MK 01.2007. noteikumi Nr.687 "Dabas parka "Driksnas sils" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi" ar grozījumiem līdz 01.09.2012.
33. MK 16.10.2012. noteikumi Nr.711 „Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem”.
34. MK 22.11.2005. noteikumi Nr.888 “Noteikumi par aizsargājamām alejām, ar grozījumiem līdz 25.06.2009.
35. MK 18.12.2012. noteikumi Nr.935 „Noteikumi par koku ciršanu mežā”.
36. MK 25.08.2009. noteikumi Nr.970 „Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā”

Literatūra

37. Šķiņķis C., Hidromeliorācijas ietekme uz dabu. Zinātne, Rīga, 1992., 169.-170.lpp.

Elektroniskie uzziņas avoti

34. Dabas aizsardzības pārvaldes mājaslapa – www.daba.gov.lv.
35. Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra mājaslapa – www.lvgmc.gov.lv
36. Radiācijas līmenis Latvijā. Tekošie mērījumu dati - <http://www.vvd.gov.lv/lv/strukturvienibas/radiācijas-drosības-centrs/radiācijas-līmenis-latvija>
37. Statistiskā atskaite par avāriju situācijām, kas saistītas ar vides piesārņošanu. <http://www.vvd.gov.lv/lv/publikācijas-un-statistika/statistikas-dati>
38. Statistiskais pārskats par pārkāpumiem vides un dabas aizsardzībā <http://www.vvd.gov.lv/lv/publikācijas-un-statistika/statistikas-dati>
39. Vides pārraudzības valsts biroja datu bāze par izsniegtajām piesārņojošas darbības atļaujām - www.vpvb.gov.lv/lv/piesarnojums.

Kartes:

40. Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas 1: 1750000, 2004. Latvijas vides aģentūra.
41. Dabas aizsardzības karte. 1:1 200 000, 2004. Latvijas Ģeogrāfijas atlants. 3. izd. SIA “Jāņa Sēta”.

Sabiedrības līdzdalība un institūciju atzinumi

Pamatojoties uz Madonas novada pašvaldības domes 2012.gada 28.decembra lēmumu "Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma Madonas novada teritorijas plānojuma 2013-2025.gadam Vides pārskata pirmās redakcijas nodošanu sabiedriskai apspriešanai" (prot. Nr.27., p.32.) notika Madonas novada teritorijas plānojuma 2013-2025.gadam stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma Vides pārskata projekta sabiedriskā apspriešana, kas ilga no 03.01.2013. līdz 20.02.2013. Vides pārskata projekta sabiedriskā apspriešana notika vienlaikus ar Madonas novada teritorijas plānojuma 1.redakcijas sabiedrisko (publisko) apspriešanu, bet pats sabiedriskās apspriešanas process notika kā atsevišķa procedūra. Paziņojums par Teritorijas plānojuma stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma Vides pārskata projekta sabiedrisko apspriešanu, t.sk. sabiedriskās apspriešanas sanāksmēm Madonas novadā tika publicēts vietējā laikrakstā "Stars", Madonas novada domes laikrakstā "Madonas Novada Vēstnesis" un ievietots Madonas novada mājas lapā www.madona.lv, kā arī VPVB mājas lapā www.vpvb.gov.lv (2. un 3.pielikums).

Vides pārskata projekts tika nosūtīts Madonas reģionālajai vides pārvaldei, Veselības inspekcijai, Dabas aizsardzības pārvaldei un Vidzemes plānošanas reģiona administrācijai, un no šīm minētām iestādēm tika saņemti atzinumi.

Ar izstrādāto Teritorijas plānojuma 1.redakciju un Vides pārskata projektu sabiedriskās apspriešanas laikā bija iespējams iepazīties Madonas novada mājas lapā www.madona.lv, Madonas novada domē (Madonas novada pašvaldības administratīvajā nodaļā – 101.kab., Saieta laukums 1, Madona) un visās novada pagastu pārvaldēs. Rakstiskus komentārus un priekšlikumus par 1.redakciju iespējams iesniegt līdz 2013.gada 20.februārim:

- 1) Madonas novada pašvaldībā - Saieta laukumā 1, Madonā, Madonas novadā.
- 2) Madonas novada pašvaldības pagastu pārvaldēs.
- 3) Sūtot pa pastu uz adresi: Saieta laukums 1, Madona, Madonas novads, LV-4801
- 4) Elektroniski - uz e-pasta adresi: dome@madona.lv

Tikšanās ar iedzīvotājiem (sabiedriskās apspriešanas sanāksmes) tika organizētas katrā novada pagastā un Madonas pilsētā laika posmā no 2013.gada 21.janvāra līdz 7.februārim:

- a) Dzelzavas pagastā 21.01.2013. plkst. 11.00 Dzelzavas pagasta Kultūras namā, „Cīrulīšos”, Dzelzavā,
- b) Ošupes pagastā 21.01.2013. plkst. 14.00 pagasta pārvaldes telpās, Degumniekos,
- c) Barkavas pagastā 21.01.2013. plkst.17.00 pagasta pārvaldes telpās, Brīvības ielā 9, Barkavā,
- d) Liezēres pagastā 22.01.2013. plkst.13.00 Liezēres pagasta pārvaldes ēkā, „Ozolkalns”, Liezērē,
- e) Aronas pagastā 22.01.2013. plkst.15.00 PII „Sprīdītis” zālē, Melioratoru ielā 3, Kusā
- f) Sarkaņu pagastā 22.01.2013. plkst. 17.00 SIA Madonas CB telpās, J.Ramaņa iela 1a, Bikšērē,
- g) Mētrienas pagastā 23.01.2013. plkst. 13.00 Mētrienas pagasta kultūras namā, Tautas iela 1, Mētrienā,
- h) Ļaudonas pagastā 23.01.2013. plkst. 15.00 Andreja Eglīša Ļaudonas vidusskolas muzejā, Skolas ielā 2, Ļaudonā;
- i) Mārcienas pagastā 23.01.2013. plkst.17.00 pagasta pārvaldes telpās, Jaunā iela 1, Mārcienā,
- j) Vestienas pagastā 24.01.2013. plkst.13.00 Vestienas pagasta kultūras namā, „Dainās”, Vestienā,
- k) Kalsnavas pagastā 24.01.2013. plkst.15.00 Pagasta pārvaldes telpās, Pārupes ielā 2, Jaunkalsnavā

- l) Bērzaunes pagastā 24.01.2013. plkst.17.00 pagasta pārvaldes telpās, Aronas ielā 1, Sauleskalnā,
- m) Lazdonas pagastā 25.01.2013. plkst.13.00 pagasta pārvaldes telpās, Meža ielā 2, Lazdonā,
- n) Praulienas pagastā 25.01.2013. plkst.15.00 Praulienas pagasta pārvaldes telpās, Kalna iela 2, Praulienā.
- o) Madonas pilsētā 25.01.2013. plkst. 17.00 Madonas novada pašvaldības ēkā Saieta laukums 1, 3.stāva zālē, Madonā.
- p) Papildus sanāksme Madonas pilsētā 07.02.2013. plkst.17.00 Madonas novada pašvaldības ēkā Saieta laukums 1, 3.stāva zālē, Madonā.

Uz sabiedriskās apspriešanas sanāksmēm bija kopumā ieradušies 82 cilvēki (tai skaitā, sanāksmju organizētāji). Lielākais sabiedriskās apspriešanas sanāksmju apmeklējums bija Madonā, Vestienā, Sarkaņos un Ļaudonā. Papildus organizētajā sabiedriskajā apspriešanā uz sanāksmes 1.jautājuma (par mazdārziņu iekļaušanu pilsētas vai Aronas pagasta teritorijā – TP jautājums) izskatīšanu ieradās vairāk nekā 50 iedzīvotāji, bet uz VP projekta apspriešanu faktiski palika tikai 13 iedzīvotāji.

VP projekta sabiedriskās apspriešanas sanāksmēs saņemtie komentāri un priekšlikumi ir apkopoti 9.tabulā. Sabiedriskās apspriešanas laikā tika saņemts 1 rakstisks priekšlikums par Teritorijas plānojuma 1.redakcijas Vides pārskata projektu, kas tika izvērtēts un ņemts vērā Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma Vides pārskata gala redakcijas izstrādē (4.pielikums).

Atzinumu pieprasījumi par Vides pārskata projektu tika nosūtīti šādām valsts institūcijām: VVD Madonas RVP, Dabas aizsardzības pārvaldei, Veselības inspekcijai, Vidzemes plānošanas reģionam. No valsts institūcijām saņemto komentāru un priekšlikumu apkopojums sniegts 8.tabulā (skat. 5.pielikumā saņemtos atzinumus).

Vides pārskata projekta sabiedriskās apspriešanas laikā tika saņemti ieteikumi par pārskata redakcionāliem uzlabojumiem (ūdenstilpņu, vietu nosaukumu precizējumi), nepieciešamajiem precizējumiem attiecībā uz ĪADT un ūdenstilpnēm.

Sabiedriskās apspriešanas laikā saņemtie komentāri, kā arī priekšlikumi un/vai iebildumi (10.tab.) tika izvērtēti un ņemti vērā izstrādājot Vides pārskata gala redakciju, kas iesniegta VPVB atzinuma saņemšanai. Pēc Teritorijas plānojuma apstiprināšanas, 14 dienu laikā tiks sagatavots un publicēts informatīvs ziņojums par to, kā plānošanas dokumentā ņemti vērā Vides pārskatā iestrādātie ieteikumi. Minētais ziņojums tiks publicēts pašvaldības mājas lapā www.madona.lv.

10.tabula. Sabiedrības un valsts iestāžu komentāri par Teritorijas plānojuma 2013.-2025.gadam 1.redakcijas Vides pārskata projektu

Nr. p.k.	Iebilduma/priekšlikuma iesniedzējs (*SA – sabiedriskajā apspriešanas sanāksmē saņemtais komentārs)	Iesniegtā iebilduma/priekšlikuma būtība	Ņemts vērā/ nav ņemts vērā Vides pārskata gala redakcijā
1	SA Dzelzavas pag. 21.01.2013.	Teritorijas plānojumā paredzēt dīķu, kas <0,1 ha, ierīkošanu sasaistīt ar meliorācijas sistēmām.	Nav iestrādāts VP, jo attiecas uz Teritorijas plānojumu. Priekšlikums atbalstāms no vides viedokļa.
2		Nerekomendēt rakstisku kaimiņu piekrišanas	Ņemot vērā sabiedrības

		nepieciešamību jaunu derīgo izrakteņu ieguves saskaņošanai.	viedokli un līdzšinējās dokumentu saskaņošanas ar kaimiņiem tradīcijas, VP izstrādātājs piekrīt šim viedoklim un rekomendē sabiedrisko apspriešanu jaunu derīgo izrakteņu ieguves vietu ierīkošanai. Veikts labojums 10.nodaļā.
3	SA Ošupes pagastā 21.01.2013.	Jāprecizē DL "Lubāna mitrājs" dibināšanas gads.	Veikts precizējums atbilstoši komentāram 3.8.nodaļā
4		3.11.3.nodaļā jāmin Malienas sadzīves atkritumu poligons.	Veikti papildinājumi atbilstoši komentāram 3.11.3.nodaļā.
5		6.nodaļā minēts DL "Lubāna mitrājs" un "Lubāna ieplakas".	Veikti labojumi atbilstoši komentāram 6.nodaļā.
6	SA Liezēres pag. 22.01.2013.	TIAN nosaka dzīvojamai apbūvei virs 30 mājsaimniecībām paredzēt centralizēto ūdensapgādi un kanalizāciju. Vai tas reāli iespējams? Liezēres un Ozolu ciemi ir pēdējie ūdenssaimniecības projektu ieviešanas rindā.	Nav veikti papildinājumi VP, jo attiecas uz TP. Novada attīstības programma 2013.-2020.gadam paredz abos ciemos īstenot ūdenssaimniecības projektus.
7		TIAN paredz minimālo jaunizveidojamo zemesgabalu platību lauksaimniecības zemēs 3 ha. Tas ir par daudz, jāparedz kaut vai izņēmuma gadījumi.	Nav iestrādāti labojumi VP, jo no vides aizsardzības viedokļa mazāks dalījums rada lielāku skodzi uz vidi.
8	SA Sarkanu pag. 22.01.2013.	VP projektā nekas nav minēts par mobilo sakaru torņiem.	Nav ņemts vērā VP, jo TIAN neveicina to būtisku ietekmi uz vidi.
9		Meliorācijas sistēmu stāvoklis ir slikts. Kujas dabas parkā meliorētās zemes izslīkst milzīgās platībās. Jāparedz grāvju tīrīšana, bebru medīšana, jāpiesaista projektu naudas.	Vides pārskatā meliorācijas sistēmu sliktais stāvoklis akcentēts 7.nodaļā. Dabas parkā"apsaimniekošanas pasākumus regulē individuālie apsaimniekošanas noteikumi. VP labojumi nav veikti. Attiecībā uz minēto dabas parku.
10	SA Mētrienas pag. 23.01.2013.	TIAN paredz sapropeļa ieguvei ezeros uz meža zemēm atļaut ražošanas teritoriju izveidi (rūpnīcas, iekārtas). Tādas ražotnes vajadzētu pie visiem ezeriem.	VP komentārs nav ņemts vērā, jo jaunas ražotnes meža teritorijās radīs būtisku negatīvu ietekmi uz vidi.
11		Derīgo izrakteņu ieguve jāatļauj visās teritorijās.	VP komentārs nav ņemts vērā, jo derīgo izrakteņu ieguvei regulē LR likumdošana.
12	SA Vestienas pag. 24.01.2013.	TIAN jānosaka mazāks mājsaimniecību skaits, kad jāparedz centralizētā ūdensapgāde un kanalizācija. Pretējā gadījumā plānotā līvānu tipa māju Vestienā pieslēgšana centralizētajai	VP komentārs ir ņemts vērā un iestrādāts 10.nodaļā.

		ūdenssaimniecības sistēmai nevarēs īstenoties.	
13		Arī ezeriem vajadzētu noteikt aizliegumu eroziju veicinošiem pasākumiem krastu nogāzēs.	Iestrādāts papildinājums atbilstoši komentāram 10.nodaļā.
14		TIAN noteikta HES būvniecība, bet vajadzētu paredzēt zivsaimniecības attīstīšanu, ūdensobjektu krastu kopšanu.	Iestrādāts papildinājums atbilstoši komentāram 10.nodaļā.
15	SA Vestienas pag. 24.01.2013.	TIAN jāprecizē vasarnīcu apbūves nosacījumi meža zemēs, kāda infrastruktūra nepieciešama, ko drīkst darīt, mājas lielums utt.	Rekomendācija ir iekļauta 10.nodaļā.
16		TIAN jāiekļauj nosacījums fermu attālumam līdz tūrisma objektiem.	Iestrādāts papildinājums atbilstoši komentāram 10.nodaļā.
17		TIAN noteikt, ka ir AAA "Vestiena" ir atļauta derīgo izrakteņu ieguve.	VP ir veikts papildinājums 10.nodaļā.
18		VP projektā noteikts, ka 10 m aizsargjoslā nedrīkst art zemi. Vai tas ir pareizi?	Veikts labojums 4.1. nodaļā.
19		Uz šo brīdi sanāk, ka AAA "Vestiena" ir aizliegts praktiski viss – apbūve, derīgo izrakteņu ieguve, lauksaimnieciskā darbība utt. Vajag atvieglot nosacījumus, protams, ar saprātīgiem noteikumiem.	Daļēji ņemts vērā, 10.nodaļa.
20		Bioloģiski vērtīgo zālāju apsaimniekošana – vēlā plauja degradē plavas, tieši samazina bioloģisko daudzveidību.	Nav ņemts vērā, jo to nenosaka vietējā līmeņa plānošanas dokuments. Bet priekšlikums ir atbalstāms nacionālā līmenī.
21	SA Kalsnavas pag. 24.01.2013.	Ieteikums ierobežot vienlaidus lauksaimniecībā izmantojamo zemju teritorijas, lai ierobežotu vienlaidus aramzemju veidošanu, nosakot maksimālo lauka platību 20 ha.	Veikts papildinājums 10.nodaļā.
22	SA Praulienas pag. 25.01.2013.	Ieteikums kritēriju centralizētai ūdensapgādei un kanalizācijai samazināt uz 10 mājsaimniecībām.	Veikti papildinājumi 10.nodaļā – vismaz 5 mājsaimniecības ciemu un pilsētu teritorijās.
23	SA Madonas pilsētā, 25.01.2013.	Teritorijas plānojumā - Aronas pagastā esošo mazdārziņu teritorijas nevajag pievienot Madonas pilsētas teritorijai.	Neattiecas uz stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu. Nav ņemts vērā Vides pārskatā.
24	Anonīms rakstisks komentārs	Neiztur kritiku projekta 2.sadaļas daļa: <i>Alternatīvu izvērtēšanas princips</i> - nepieciešams izvērtēt, kā Teritorijas plānojumā ietvertie nosacījumi, to iespējamās alternatīvas, kā arī teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi ietekmēs vidi, vides resursus un to kvalitāti novadā;.....	Nav ņemts vērā – VP projekta 2.daļa izsaka VP sagatavošanas pamatprincipus un nav attiecināms uz konkrētu problēmu juridisku risināšanu saistībā ar TP.
25	Anonīms rakstisks komentārs	Uzskatu, ka mazdārziņu iegāde primāri bija un ir domāta zemes apsaimniekošanai, kas nekādi	Nav ņemts vērā – mazdārziņu ietekmes uz vidi mazināšanai

		negatīvi neietekmē un neapgrūtina apkārtējo vidi, drīzāk to ietekmēs papildus darbi, kas paredzēti a-e nosacījumos	rekomendēti pasākumi 10.nodaļā.
26	Madonas reģionālā Vides pārvalde, 20.03.2013, vēstule Nr.6.5-27/228.	Pārvalde uzskata, ka nodaļā 3.1 Esošais vides stāvoklis novadā iekļautā informācija ir nepietiekoša, it īpaši tamdēļ, ka šī informācija vairs netiek iekļauta Teritorijas plānojuma Paskaidrojuma rakstā. Informācija būtiski jāpapildina. Nav saprotama autoru pieeja informācijas detalizācijas pakāpes atspoguļošanā. Piem.-nodaļā par derīgajiem izrakteņiem tiek minēts, ka novadā ir lieli smilts un smilts-grants materiāla krājumi, bet tiek pieminēta tikai viena atradne Barkavas pagastā, visā nodaļā pieminēti tikai četri pagasti utt. Tas pats attiecībā uz virszemes ūdeņiem- vai tiešām novadā ir tikai 2 upes un 4 ezeri? Nav saprotams, kāpēc, informācija par mazajām HES ir ievietota nodaļā par ezeriem. Jāpapildina informācija par pazemes ūdeņiem.	Veikti atbilstoši 3.1.nodaļā. papildinājumi komentāram
27		25.lpp. nodaļā 3.8. Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas nekorekti nosaukumi dažām ĪADT, piemēram, Gaiziņkalns dabas parks.	Veikti labojumi atbilstoši komentāram 3.8., 6.nodaļā un citur tekstā.
28		29.lpp. nodaļā 3.11.1. Gaisa kvalitāte vajadzētu iekļaut trešo koģenerācijas staciju-SIA „Betula Premium” Kārļa ielā 1, Sauleskalnā, Bērzaunes pagastā. Jāsniedz informācija par lielākajām katlu mājām. Sakarā ar to, ka lielāko katlu māju apsaimniekotāji ir pašvaldības uzņēmumi un līdz ar to pašvaldībai ir jābūt pieejamiem datiem, tad vajadzētu minēt arī to, kādas un cik piesārņojošās vielas tiek emitētas gaisā. Nekas nav minēts par smakām. Piem. spirta rūpnīca, putnu ferma, lielās liellopu novietnes	Datu pieejamības iespēju robežās veikti papildinājumi atbilstoši komentāram 3.11.1.nodaļā.
29		30.lpp. nodaļā 3.11.2 Ūdens kvalitāte jālabo nepareizā un būtiski jāpapildina informācija. Sakarā ar to, ka lielāko notekūdeņu attīrīšanas iekārtu apsaimniekotāji ir pašvaldības uzņēmumi un līdz ar to pašvaldībai ir jābūt pieejamiem datiem, tad vajadzētu minēt arī to, kādas un cik piesārņojošās vielas tiek emitētas vidē.	Datu pieejamības iespēju robežās veikti labojumi un papildinājumi atbilstoši komentāram 3.11.2.nodaļā.
30		31.lpp. nodaļā 3.11.3. Atkritumu apsaimniekošana jāpiemin, ka Madonas	Datu pieejamības iespēju robežās veikti papildinājumi

		novada Dzelzavas un Sarkaņu pagasta teritorijas ir iekļautas Malienas sadzīves atkritumu apsaimniekošanas reģionā. Jāprecizē un jāpapildina informācija par sadzīves atkritumu izgāztuvēm, par piesārņotām vietām. Novadā ir viens organisko atkritumu kompostēšanas laukums. Jāsniedz informācija, cik daudz un kādi atkritumi tiek radīti novadā.	atbilstoši komentāram 3.11.3.nodaļā.
31		47.lpp. nodaļā 9. Plānošanas dokumenta īstenošanas būtiskās ietekmes uz vidi novērtējums tekstā par tiešajām ietekmēm nav akcentēta problēma, ka obligāta ir pieslēgšanās centralizētajai ūdens apgādes un kanalizācijas sistēmai arī esošā apbūvē, ne tikai jaunveidojamās apbūves teritorijās, jo tieši no esošās apbūves piesārņojums tiek novadīts vidē jau šodien.	TIAN neparedz obligātu esošo objektu pieslēgšanos, jo likumdošana šādu normu nenosaka. VP 9.nodaļā komentārs nav ņemts vērā, bet 10.nodaļā ir iestrādāta rekomendācija atbilstoši komentāram.
32		48.lpp. nodaļā 9. Plānošanas dokumenta īstenošanas būtiskās ietekmes uz vidi novērtējums tekstā par netiešajām ietekmēm- „Teritorijas plānojums aizliedz jaunas apbūves plānošanu un derīgo izrakteņu ieguvi tuvāk par 100 m no kapsētu teritorijas robežas, kas rada paliekošu, pozitīvu ietekmi uz vidi, samazinot siltuma zudumus, emisiju daudzumu atmosfērā un samazinot kurināmā patēriņu.”???	Veikta teksta korekcija 9.nodaļā, ņemot vērā komentāru.
33		50.lpp nodaļā 10. Risinājumi būtiskāko ietekmju novēršanai un samazināšanai nav saprotama autoru pieeja pašu sastādīto Madonas novada teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu rediģēšanā. Rodas iespaids, ka šajos noteikumos ar nodomu ir iestrādāti nosacījumi, kuri pēc tam tiek rediģēti šajā Vides pārskata nodaļā. Tad ir jārediģē arī Madonas novada teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi, lai tajos netiktu iestrādātas normas, kas iniciē būtiskas +/- ietekmes.	Komentārs nav ņemts vērā, jo SIVN un teritorijas plānojuma izstrādi veica dažādi speciālisti (t.sk. uzņēmumi). Abu dokumentu izstrāde noritēja ar pēctecību – tika sagatavota TP 1.redakcija, kam veica SIVN.
34	Dabas aizsardzības pārvalde, 05.03.2013., vēstule Nr.4.8/35/2013-N-E.	3.5.2.apakšnodaļas 17.lpp. (arī 26.lpp. teritorijas aprakstā) Kāla ezeram atšķirībā no pārējiem ezeriem platība tiek atspoguļota kvadrātkilometros (km ²). Iespēju robežās lūdzam lietot vienotus apzīmējumus.	Veikti labojumi atbilstoši komentāram 3.5.2. un 3.8.nodaļā.
35		3.8.apakšnodaļas 19.-28.lpp. īpaši aizsargājamo dabas teritoriju nosaukumus	Veikti labojumi atbilstoši komentāram 3.8. un 6.nodaļā.

		sadaļu virsrakstos, izņemot dabas rezervātu nosaukumus, lietot nominatīva locījumā, piem., <u>Dabas parks „Kuja”</u> , <u>Dabas parks „Ilziņa ezers”</u> utt.	
36	Dabas aizsardzības pārvalde, 05.03.2013., vēstule Nr.4.8/35/2013-N-E.	3.8.apakšnodaļas 26.lpp. sadaļas <u>Aizsargājamā ainavu apvidus Vestiena</u> virsrakstu aizstāt ar šādu virsrakstu: <u>Aizsargājamo ainavu apvidus „Vestiena”</u> . Tālāk pirmā teikuma tekstu <u>Teritorija dibināta 1997.gadā</u> aizstāt ar šādu tekstu: <u>Teritorija dibināta 1977.gadā</u> . Tālāk pirmā teikuma tekstu <u>ĪADT aizņem 27 150 ha</u> aizstāt ar šādu tekstu: <u>ĪADT aizņem 27 117 ha</u> [www.daba.gov.lv].	Veikti labojumi atbilstoši komentāram 3.8. un 6.nodaļā.
37		3.8.apakšnodaļas 26.lpp. sadaļas Dabas parks Gaiziņkalns pirmā teikuma tekstu aizstāt ar šāda satura tekstu: <u>Aizsargājamā teritorija Gaiziņkalna apkārtnē dibināta 1957.gadā. Sākotnēji, lai aizsargātu Gaiziņkalna virsotni no saimnieciskās darbības. 1977.gadā Gaiziņkalns 53ha platībā tika apstiprināts par aizsargājamo teritoriju, kas ietilpa aizsargājamo ainavu apvidus „Vestiena” teritorijā. 1987.gadā dabas parku „Gaiziņkalns” paplašināja līdz 1500ha. 1999.gadā dabas parka teritorija tiek paplašināta līdz 2026ha.</u>	Veikti labojumi atbilstoši komentāram 3.8.nodaļā.
38		3.8.apakšnodaļas 26.lpp. sadaļas Dabas liegums „Nesaules kalns” pirmā teikuma saturu papildināt ar šāda satura informāciju: <u>dibināts 1957.gadā.</u>	Veikti papildinājumi atbilstoši komentāram 3.8.nodaļā.
39		3.8.apakšnodaļu papildināt ar informāciju par Madonas novadā esošiem mikroliegumiem, kā arī sniegt vērtējumu par plānošanas dokumenta īstenošanas iespējamo ietekmi uz mikroliegumiem.	Veikti papildinājumi atbilstoši komentāram 3.8., 6., 9. un 10.nodaļā.
40		3.10.apakšnodaļas 28.lpp. pēdējās rindkopas pirmā teikuma tekstu <u>nebūtu iederīgas</u> aizstāt ar šādu tekstu: <u>nav iederīgas</u> vai arī <u>ainavu degradējošas</u> . Teikumu beigās papildināt ar šādu tekstu: <u>kā arī Teritorijas plānojumā noteiktajās Madonas novada īpašas nozīmes ainavu telpās.</u>	Veikti labojumi un papildinājumi atbilstoši komentāram 3.8.nodaļā.
41		4.6.apakšnodaļas 36.lpp. sadaļā dabas pieminekļi tekstu <u>Ministru kabineta noteikumi Nr.415...</u> aizstāt ar šāda satura tekstu: <u>Ministru kabineta 2010.gada</u>	Veikti labojumi atbilstoši komentāram 4.6.nodaļā.

		<u>16.marta noteikumi Nr.264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”.</u>	
42	Dabas aizsardzības pārvalde, 05.03.2013., vēstule Nr.4.8/35/2013-N-E.	6.nodaļas 38.lpp. 6.tabulas trešajā rindā apzīmējumu <i>aizsargājamais ainavu apvidus</i> aizstāt ar šādu apzīmējumu <u>aizsargājamo ainavu apvidus.</u>	Veikti labojumi atbilstoši komentāram 6.nodaļā.
43	E.	6.nodaļas 39.lpp. pēdējā teikumā kā datu ieguves avots par dižkokiem ir norādīta Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra informācijas sistēma. Informējam, ka šī datu bāze vairs netiek uzturēta un tajā esošie dati, t.sk. informācija par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām (aizsargājamie koki, dendroloģiskie stādījumi un alejas, ģeoloģiskie veidojumi), īpaši aizsargājamiem biotopiem un mikroliegumiem ir pieejama Dabas aizsardzības pārvaldes interneta vietnē Dabas datu pārvaldības sistēmā „Ozols” viesā statusā.	Veikti labojumi atbilstoši komentāram 6.nodaļā.
44		9.nodaļas 48.lpp. otrajā rindkopā (arī citur tekstā) derīgo izrakteņu iegūšana meža zemēs terminu <i>zemes transformācija</i> aizstāt ar šādu terminu: <u>atmežošana.</u>	Veikti labojumi atbilstoši komentāram visā tekstā.
45		10.nodaļas 50.-52.lpp.papildināt ar šāda satura apakšpunktiem (attiecināms uz visu Madonas novada teritoriju): <u>1) Teritorijas plānojumā paredzēt aizliegumu vēja un saules elektrostaciju izvietošanai īpaši vērtīgajās ainavu telpās un pie ainaviskajiem ceļiem vai to posmiem.</u> <u>2) Teritorijas plānojumā paredzēt aizliegumu meža ieaudzēšanu Īpašas nozīmes ainavu telpās.</u> <u>3) Teritorijas plānojumā paredzēt aizliegumu jaunu derīgo izrakteņu ieguves vietu izveidei īpašas nozīmes ainavu telpās.</u>	Veikti papildinājumi atbilstoši komentāram 10.nodaļā.
46	Cesvaines virsmežniecība	3.1.2.nodaļā <i>Zemes izmantošana</i> apakšnodaļā <i>Mežsaimniecība</i> norādīt informācijas avotu – kura gada skaitļi izmantoti, ņemot datus VMD.	Veikti papildinājumi atbilstoši komentāram 3.1.2.nodaļā.
47		Iesakām norādīt 3.9.nodaļā <i>Kultūrvēsturiskie objekti</i> , ka valsts un vietējas nozīmes aizsargājamo kultūras pieminekļu saraksts publicēts laikrakstā "Latvijas Vēstnesis"	Veikti papildinājumi atbilstoši komentāram 3.9.nodaļā.
48		Visā tekstā minēt pareizu aizsargājamo ainavu	Veikti labojumi atbilstoši komentāram visā tekstā.

		apvidus „Vestiena” nosaukumu	
49	Cesvaines virsmežniecība	<p>4.1.nodaļā <i>Virszemes ūdens objektiem</i> precizēt ūdenstecēm garumus:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ 50m plata josla katrā krastā: Padauklis-11km, Ārupīte-10km, Lāčupīte-15km, Abaine-10km, Āriņa-10km, Urdava (Līcīte)-15km, Melīne-13km, Dirīte-14km, Vaibiņa -12km; ✓ 100 m plata josla katrā krastā: Liede -60km, Meirānu kanāls-25km, Tirza -80km, Pērse -50km, Isliena -25km, Teicija -25km, Odze-29km; Pērse-50km; ✓ 300m plata josla katrā krastā: Pededze -159km; ✓ Precizēt ūdensteču garumu: Teicija -25km, Īdeņa kanāls -20km, Alūksnīte -7km, Viešupe-9km. 	Veikti labojumi un papildinājumi atbilstoši komentāram 4.1.nodaļā.
50		4.2.nodaļā <i>Purviem</i> zaudējuši spēku MK noteikumi nr.189, tā vietā ir MK noteikumi nr. 936 „Dabas aizsardzības noteikumi meža apsaimniekošanā”. Precizējam, ka aprobežojumus aizsargjoslā ap purviem nosaka MK noteikumi nr.935 „Noteikumi par koku ciršanu mežā”, kur noteikts, ka aizliegta kailcirte, aizliegta jauna meliorācija un noteikts sezonāls koku ciršanas aizliegums 01.04.-30.06.	Veikti labojumi atbilstoši komentāram 4.2.nodaļā un literatūras sarakstā.
51		4.6.nodaļā <i>Aizsargājamām dabas teritorijām un objektiem</i> MK noteikumi nr.415 zaudējuši spēku, tā vietā stājušies spēkā MK noteikumi Nr.264 "Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"	Veikti labojumi atbilstoši komentāram 4.6.nodaļā un literatūras sarakstā.
52		8.nodaļā <i>Starptautiskie un nacionālie vides aizsardzības un ilgtspējīgas attīstības mērķi</i> pie Mežsaimniecības politikas mērķu uzskaitījuma minēts, ka jāpalielina oglekļa dioksīda piesaiste, atbalstot lauksaimnieciski neizmantoto zemju apmežošanu, savukārt <i>Teritorijas apbūves un izmantošanas noteikumi</i> to ierobežo vai pat aizliedz. Lūdzam precizēt šo punktu atbilstoši apbūves noteikumiem	Veikts precizējums atbilstoši komentāram 8.nodaļā, aizstājot „lauksaimniecībā neizmantoto zemju” ar „neizmantojamu zemju”.
53		Saskaņā ar Meža likuma 1.pantu visā tekstā aizstāt vārdus - „meža zemes transformāciju” lietojot jēdzienu - „atmežošana”.	Veikti labojumi atbilstoši komentāram 9.nodaļā un citur tekstā.

PIELIKUMI

1. VPVB 22.05.2012. vēstule Nr.7-02/680 un lēmums Nr.41 par stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu.
2. Paziņojums par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma Vides pārskata projekta sabiedrisko apspriešanu.
3. Vides pārskata projekta sabiedriskās apspriešanas sanāksmju protokoli
4. Sabiedriskās apspriešanas laikā saņemtie rakstiski iedzīvotāju komentāri
5. Sabiedriskās apspriešanas laikā saņemto institūciju atzinumi

J. Glazdi
Ričāni

Latvijas Republikas Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija

VIDES PĀRRAUDZĪBAS VALSTS BIROJS

Reģ.Nr. 90000628077, Rūpniecības ielā 23, Rīgā, LV- 1045
Tālrunis: 67321173 ♦ fakss: 67321049 ♦ e-pasts: vpvb@vpvb.gov.lv

Rīgā, 22. MAIJS 2012 Nr. 7-02/ 680

uz 14.05.2012. Nr. Nr. MNP/2.1.3.1./12/1316,
Nr. MNP/2.1.3.1./12/1317

Madonas novada pašvaldība
Saieta laukums 1, Madona,
Madonas novads, LV-4801

Par stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu

Vides pārraudzības valsts birojs (turpmāk – Birojs) izskatīja Jūsu 2012.gada 14.maija vēstules Nr. MNP/2.1.3.1./12/1316, Nr. MNP/2.1.3.1./12/1317 un tām pievienoto dokumentāciju par plānošanas dokumentu izstrādes uzsākšanu. Izvērtējot Biroja rīcībā esošo informāciju saskaņā ar normatīvajos aktos noteiktajiem kritērijiem, Birojs ir pieņēmis lēmumu piemērot stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu Madonas novada teritorijas plānojumam 2013.–2025.gadam un Madonas novada attīstības programmai 2013.–2020.gadam.

Birojs saskaņā ar Ministru kabineta 2004.gada 23.marta noteikumu Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” (turpmāk – MK noteikumi) 9.1. un 14.punktā noteikto nosaka, ka Madonas novada teritorijas plānojuma 2013.-2025.gadam un Madonas novada attīstības programmas 2013.-2020.gadam Vides pārskata projekts nosūtāms šādām institūcijām:

- Valsts vides dienesta Madonas reģionālajai vides pārvaldei;
- Dabas aizsardzības pārvaldei;
- Veselības inspekcijas atbilstošai struktūrvienībai;
- Vidzemes plānošanas reģiona administrācijai.

Plānošanas dokumentu izstrādātājam jānodrošina Madonas novada teritorijas plānojuma 2013.-2025.gadam, Madonas novada attīstības programmas 2013.-2020.gadam un Vides pārskatu projektu sabiedriskā apspriešana un sabiedriskās apspriešanas sanāksmes organizācija atbilstoši MK noteikumu V nodaļā noteiktajam. Paziņojums par sabiedrisko apspriešanu nosūtāms arī Vides pārraudzības valsts birojam ievietošanai Biroja mājas lapā.

Pielikumā:

1. Vides pārraudzības valsts biroja 2012.gada 22.maija lēmums Nr.40 par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu – 4 lpp.
2. Vides pārraudzības valsts biroja 2012.gada 22.maija lēmums Nr.41 par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu – 4 lpp.

Direktors

A.Lukševics

Zilbere 67770808

SANEMTS

Madonas novada pašvaldībā

2012. g. 24. maijs

Reģ. Nr. MNP/2.1.3.1./12/1476

Latvijas Republikas Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija

VIDES PĀRRAUDZĪBAS VALSTS BIROJS

Reģ.Nr. 90000628077, Rūpniecības ielā 23, Rīgā, LV- 1045
Tālrunis: 67321173 ♦ fakss: 67321049 ♦ e-pasts: vpvb@vpvb.gov.lv

Rīgā,
2012.gada 22.maijā

Lēmums Nr.41

Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu

Adresāts:

Madonas novada pašvaldība, adrese: Saieta laukums 1, Madona, Madonas novads, LV-4801.

Plānošanas dokumenta nosaukums:

Madonas novada attīstības programma 2013.-2020.gadam.

Izvērtētā dokumentācija:

Madonas novada pašvaldības 2012.gada 14.maija vēstule Nr. MNP/2.1.3.1./12/1316 un tai pievienotais iesniegums par Madonas novada attīstības programmas 2013.-2020.gadam (turpmāk arī Attīstības programma) izstrādes uzsākšanu, Madonas novada pašvaldības domes 2010.gada 28.decembra sēdes protokols Nr.25 un Darba uzdevums Madonas novada attīstības programmas 2013.-2020.gadam izstrādei, Madonas novada pašvaldībai adresētā Valsts vides dienesta Madonas reģionālās vides pārvaldes 2011.gada 5.decembra vēstule Nr.6.5.-27/1214, Dabas aizsardzības pārvaldes 2011.gada 21.decembra vēstule Nr. D 3.20/68, Veselības inspekcijas 2012.gada 19.janvāra vēstule Nr.5.8-34/677.

Madonas novada pašvaldības viedoklis:

Madonas novada pašvaldība uzskata, ka Madonas novada attīstības programmai 2013.–2020.gadam nepieciešams veikt stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu, jo novada teritorijā atrodas Eiropas nozīmes aizsargājamās (Natura 2000) teritorijas un plānošanas dokumenta realizācija iespējams saistīta ar būtisku ietekmi uz šīm teritorijām.

Faktu konstatācija un izvērtējums:

1. Madonas novada attīstības programmas 2013.-2020.gadam izstrāde uzsākta saskaņā ar Madonas novada domes 2010.gada 28.decembra lēmumu (protokols

- Nr.25, p.4.) „Par Madonas novada attīstības programmas 2013.-2020.gadam izstrādes uzsākšanu”.
2. Teritoriālās reformas rezultātā Madonas novada administratīvajā teritorijā ietilpst Madonas pilsēta, Aronas, Barkavas, Bērzaunes, Dzelzavas, Kalsnavas, Lazdonas, Liezēres, Ļaudonas, Mārcienas, Mētrienas, Ošupes, Praulienas, Sarkanu un Vestienas pagasti.
 3. Iesniegumā norādīts, ka Madonas novada attīstības programma 2013.–2020.gadam tiks izstrādāta saistībā ar Nacionālo attīstības plānu 2007.-2013.gadam, Latvijas Stratēģiskās attīstības plānu 2010.-2013.gadam, Vidzemes plānošanas reģiona attīstības programmu 2007.-2013.gadam un teritorijas plānojumu 2007.-2013.gadam, kā arī ņemot vērā Madonas pilsētas sociāli ekonomiskās attīstības programmu 2008.-2014.gadam.
 4. Pašvaldības iesniegumā norādīts, ka Attīstības programmā pamatuzsvars tiks likts uz uzņēmējdarbības attīstīšanu, īpaši ražošanas attīstību. Novadā ,t.sk. arī īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, plānota tūrisma infrastruktūras un pakalpojumu attīstīšana dažādām klientu grupām, alternatīvās enerģijas ražotņu attīstīšana (vēja parki, koģenerācijas stacijas, degvielas ražošana), kokrūpniecības un lauksaimniecības intensitātes palielināšana, cieto derīgo izrakteņu (kūdra, sapropelis, dolomīts, smilts-grants) ieguves un pārstrādes rūpniecības attīstība, mazo lidlauku attīstība, kravas pārvadājumu un loģistikas attīstīšana. Attīstības programmas realizācija potenciāli saistīta ar likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 2.pielikumā minēto darbību realizāciju.
 5. Saskaņā ar Dabas aizsardzības pārvaldes datu bāzi Madonas novadā noteiktas trīspadsmit Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas (Natura 2000) teritorijas – aizsargājamo ainavu apvidus „Vestiena” (izstrādāts Dabas aizsardzības plāns (turpmāk arī DAP)), dabas parki „Aiviekstes paliene”, „Driksnas sils” (DAP, MK 09.10.2007. noteikumi Nr.687), „Gaiziņkalns” (DAP), „Kuja” (DAP), dabas liegumi „Barkavas ozolu audze” (DAP), „Ilziņa ezers” (DAP), „Kāla ezera salas” (DAP), „Lielasalas purvs”, „Lubānas mitrājs” (10.02.2009. Nr.135) un „Lubānas ieplakas” (31.10.2000. Nr.379), kā arī Krustkalnu dabas rezervāts (Krustkalnu dabas rezervāta likums, DAP) un Teiču dabas rezervāts (Teiču dabas rezervāta likums, DAP). Natura 2000 teritoriju, kurām nav izstrādāti individuālie aizsardzības noteikumi, aizsardzības un izmantošanas kārtību nosaka likums „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” un Ministru kabineta 2010.gada 16.marta noteikumi Nr.264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”. Saskaņā ar pašvaldības iesniegumā norādīto, Attīstības programmā plānotas vairākas darbības Natura 2000 teritorijās. Tūrisma infrastruktūras attīstība plānota dabas parkā „Gaiziņš”, dabas parkā „Lubānas mitrājs”, dabas parkā „Aiviekstes paliene”, kā arī aizsargājamā ainavu apvidū „Vestiena”, kur plānota arī vēja parku izvietošana un mazo lidlauku attīstīšana.
 6. Saskaņā ar Ministru kabineta 2004.gada 23.marta noteikumu Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” 5.punktā noteikto, pašvaldība konsultējusies par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma nepieciešamību. Valsts vides dienesta Madonas reģionālo vides pārvalde un Veselības inspekcija izteikušas viedokli, ka Madonas novada attīstības programmai 2013.-2020.gadam nav nepieciešams veikt stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu. Dabas aizsardzības pārvalde norādījusi, ja Attīstības programmā paredzētas darbības, kas var ietekmēt īpaši aizsargājamo dabas teritoriju ekosistēmu integritāti, īpaši aizsargājamās sugas un biotopus, vērtīgās ainavas,

plānošanas dokumentam jāveic stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums, lai izvērtētu plānoto darbību iespējamās ietekmes uz bioloģisko daudzveidību un noteiktu šo ietekmju būtiskumu.

7. Ņemot vērā augstāk minēto, Madonas novada attīstības programma 2013.–2020.gadam attiecas uz likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 4.panta trešajā daļā minētajiem plānošanas dokumentiem, kuriem jāveic stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums. Attīstības programmā paredzētās darbības jāizvērtē atbilstoši likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 23.⁵ pantā noteiktajam. Vides pārraudzības valsts birojs vērš Madonas novada pašvaldības uzmanību uz to, ka stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums iepriekš veikts Aronas, Barkavas, Ļaudonas, Mētrienas, Ošupes, Praulienas, Sarkaņu, Vestienas pagastu un Madonas pilsētas teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem. Birojs savos atzinumos noteicis plānošanas dokumentu monitoringa ziņojumu iesniegšanas termiņus. Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums piemērots arī Madonas novada teritorijas plānojumam 2013.-2025.gadam. Sagatavojot Madonas novada attīstības programmas 2013.-2020.gadam Vides pārskatu, lūdzam ņemt vērā iepriekš minēto, kā arī likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 23.⁵ panta pirmajā daļā noteikto, ka vides pārskatā, lai izvairītos no informācijas dublēšanās, iekļauj tikai tādu informāciju, kas nepieciešama attiecīgajā plānošanas stadijā, kā arī izmanto informāciju, kas iegūta iepriekšējās plānošanas stadijās, iekļaujot nepieciešamo informāciju atbilstošā detalizācijas pakāpē, kas ļauj novērtēt plānošanas dokumentā konkrētās paredzētās darbības. Ņemot vērā Madonas novada Teritorijas plānojumā un Attīstības programmā paredzētās darbības, kas lielā mērā ir dublējošas, Birojs rekomendē pašvaldībai izskatīt iespēju sagatavot abu minēto plānošanas dokumentu vienotu Vides pārskatu.

Piemērotās tiesību normas:

- Likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 4.pants, 23.² pants, 23.⁵ pants;
- Ministru kabineta 2004.gada 23.marta noteikumu Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” 5.,6.,7. punkts;
- Likums „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām”;
- Ministru kabineta 2010.gada 16.marta noteikumi Nr.264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”;
- Ministru kabineta 2007.gada 9.oktobra noteikumi Nr.687 „Dabas parka „Driksnas sils” individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”;
- Ministru kabineta 2009.gada 10.februāra noteikumi Nr.135 „Dabas lieguma „Lubānas mitrājs” individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”;
- Ministru kabineta 2000.gada 31.oktobra noteikumi Nr.379 „Dabas lieguma „Lubānas ieplakas” individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”;
- Teiču dabas rezervāta likums;
- Krustkalnu dabas rezervāta likums;
- Teritorijas attīstības plānošanas likums;
- Attīstības plānošanas sistēmas likums.

Lēmuma pieņemšanas pamatojums:

Vides pārraudzības valsts birojs, saskaņā ar likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 23.³ pantā noteikto, izvērtēja Madonas novada pašvaldības 2012.gada

14.maija vēstuli Nr. MNP/2.1.3.1/12/1316 un tai pievienoto dokumentāciju par Madonas novada attīstības programmas 2013.-2020.gadam izstrādes uzsākšanu. Ņemot vērā likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 23.² pantā noteiktos stratēģiskā novērtējuma nepieciešamības kritērijus un piemērojot citas iepriekš minētās tiesību normas, Vides pārraudzības valsts birojs secināja, ka Madonas novada attīstības programma 2013.-2020.gadam attiecas uz likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 4.panta trešajā daļā minētajiem plānošanas dokumentiem, kuriem jāveic stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums.

Lēmums:

- Piemērot stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru Madonas novada attīstības programmai 2013.-2020.gadam.

Direktors

A.Lukševics

Šī lapa ir izdrukāta no Madona.lv

Interneta adrese:

http://www.madona.lv/lat/?ct=teritorijas_planojuma_aktualitates&fu=read&id=3136

Paziņojums par Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma Madonas novada teritorijas plānojuma 2013-2025.gadiem vides pārskata pirmās redakcijas nodošanu publiskai apspriešanai

Saskaņā ar Madonas novada pašvaldības domes 2012.gada 28.decembra lēmumu "Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma Madonas novada teritorijas plānojuma 2013-2025.gadiem vides pārskata pirmās redakcijas nodošanu sabiedriskai apspriešanai" (prot. Nr.27., p.32.) tiek organizēta stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma Madonas novada teritorijas plānojuma 2013-2025.gadiem vides pārskata 1.redakcijas publiskā apspriešana.

Madonas novada teritorijas plānojums un tā vides pārskats tiek izstrādāts Eiropas Sociālā fonda finansētā projekta Nr.1DP/1.5.3.2.0/10/APIA/VRAA/038 „Madonas novada pašvaldības attīstības plānošanas kapacitātes paaugstināšana” ietvaros.

Publiskā apspriešana stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma Madonas novada teritorijas plānojuma 2013-2025.gadiem vides pārskata 1.redakcijai tiek noteikta no 2013.gada 03.janvāra līdz 20.februārim

Ar 1.redakcijas materiāliem publiskās apspriešanas laikā var iepazīties:

- 1) Madonas novada pašvaldības administratīvajā nodaļā – 101.kab., Saieta laukums 1, Madona, Madonas novads - darba dienās no 8.00-12.00 un 13.00-17.00.
- 2) Pagastu pārvaldēs to darba laikā.
- 3) Madonas novada pašvaldības mājas lapā www.madona.lv. (skatīt zemāk)

Rakstiskus komentārus un priekšlikumus par 1.redakciju iespējams iesniegt līdz 2013.gada 20.februārim:

- 1) Madonas novada pašvaldībā - Saieta laukumā 1, Madonā, Madonas novadā.
- 2) Madonas novada pašvaldības pagastu pārvaldēs.
- 3) Sūtot pa pastu uz adresi: Saieta laukums 1, Madona, Madonas novads, LV-4801.
- 4) Elektroniski - uz e-pasta adresi: dome@madona.lv

Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma Madonas novada teritorijas plānojuma 2013-2025.gadiem vides pārskata 1.redakcijas publiskās apspriešanas sapulces notiks tālākminētajās Madonas novada administratīvajās vienībās:

- 1) DZELZAVAS pagastā 2013.gada 21. janvārī, plkst. 11.00 Dzelzavas pagasta Kultūras namā, „Cīrulīšos”, Dzelzavā;
- 2) OŠUPES pagastā 2013.gada 21. janvārī, plkst. 14.00 Degumnieku tautas namā, Skolas ielā 4, Degumniekos;
- 3) BARKAVAS pagastā 2013.gada 21. janvārī, plkst. 17.00 Pagasta pārvaldes telpās, Brīvības ielā 9, Barkavā;
- 4) LIEZĒRES pagastā 2013.gada 22. janvārī, plkst. 13.00 Liezēres pagasta pārvaldes ēkā, „Ozolkalns”, Liezērē;
- 5) ARONAS pagastā 2013.gada 22. janvārī, plkst. 15.00 PII „Sprīdītis” zālē, Meliaratoru ielā 3, Kusā;
- 6) SARKAŅU pagastā 2013.gada 22. janvārī, plkst. 17.00 SIA Madonas CB telpās, J.Ramaņa iela 1a, Bikšērē;
- 7) MĒTRIENAS pagastā 2013.gada 23. janvārī, plkst. 13.00 Mētrienas pagasta kultūras namā,

Tautas iela 1, Mētrienā;

8) ĻAUDONAS pagastā 2013.gada 23. janvārī, plkst. 15.00 Andreja Eglīša Ļaudonas vidusskolas muzejā, Skolas ielā 2, Ļaudonā;

9) MĀRCIENAS pagastā 2013.gada 23. janvārī, plkst. 17.00 Mārcienas pagasta pārvaldes telpās, Jaunā iela 1, Mārcienā;

10) VESTIENAS pagastā 2013.gada 24. janvārī, plkst. 13.00 Vestienas pagasta kultūras namā, „Dainās”, Vestienā;

11) KALSNAVAS pagastā 2013.gada 24. janvārī, plkst. 15.00 Pagasta pārvaldes telpās, Pārupes ielā 2, Jaunkalsnavā;

12) BĒRZAUNES pagastā 2013.gada 24. janvārī, plkst. 17.00 Pagasta pārvaldes telpās, Aronas ielā 1, Sauleskalnā;

13) LAZDONAS pagastā 2013.gada 25. janvārī, plkst.13.00 Pagasta pārvaldes telpās, Meža ielā 2, Lazdonā;

14) PRAULIENAS pagastā 2013.gada 25. janvārī, plkst. 15.00 Praulienas pagasta pārvaldes, Kalna iela 2, Praulienā;

15) MADONAS pilsētā 2013.gada 25. janvārī, plkst. 17.00 Madonas novada pašvaldības ēkā Saieta laukums 1, 3.stāva zālē, Madonā.

Apmeklētājus pieņems Madonas novada pašvaldības teritorijas plānotāja Ilona Gleizde publiskās apspriešanas laikā trešdienās no 8.00 līdz 12.00, un ceturtdienās laikā no plkst.13.00 līdz 17.00, tel. 25615880, e-pasts ilona.gleizde@madona.lv. Saieta laukumā 1, Madonā, Madonas novadā, 204. kab.

Sabiedriskās apspriešanas sanāksmju protokoli

Labdien!

Atsaucoties uz aicinājumu uz publisko apspriešanu stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma Madonas novada teritorijas plānojuma 2013-2025.gadiem vides pārskata 1.redakcijai tika noteikta no 2013.gada 03.janvāra līdz 20.februārim, taču, kuram nebija publiska izskaidrojuma 'plānojuma izmaiņu tiešai ietekmei uz iedzīvotāju īpašumiem, piegulošiem Madonas pilsētai, kuri iegādāti un reģistrēti Aronas pagastā un par kuru pārdali nav minēts arī Aronas pagasta teritorijas plānojumā līdz 2019.gadam, ar ko, manuprāt, bija jāsāk šis pasākums, vēlos izteikt sekojošu viedokli:

- 1.Izstrādājot šādus plānojumus, vispirms jāveic to iedzīvotāju aptauja, kurus tieši skar ar īpašuma statusa maiņu saistītie jautājumi un jābalstās uz viņu vēlmēm (3 mazdārziņu sabiedrību īpašnieki)-Jūsu terminalogijā tas ir objekta apgrūtinājums;
- 2.Novada dome domāta, lai rūpētos par savu iedzīvotāju (vēlētāju) normāla materiālā stāvokļa saglabāšanu, ne pasliktināšanu (papildus izdevumi īpašumu pārreģistrēšanai, uzturēšanai);
- 3.Eiropas fondu nauda domāta pārdomātu ieguldījumu līdzfinansēšanai, nevis nelietderīgai izsaimniekošanai (komunikāciju, kuras nelietderīgi rūsē, izveidošana , izmantojot EF līdzfinansējumu, kā arī pašvaldības līdzekļus, pie Salu ezera, izpostot mazdārziņus un nepavisam nerūpējoties par tā stratēģisko ietekmi uz vidi-paveras postaža, bezpajumtnieku dzīves un apgaitas objekts, kalstoši, kaitēkļu apsēsti augļu koki u.t.t. ar visām izrietošajām sekām, nemaz nerunājot par netīkamo skatu, iebrucot Madonas pilsētā).Saskatu analogiju ar sekām, kādas radītu jaunā plānojuma apstiprināšana.
- 4.Pēc vakardienas mazdārziņu īpašnieku kopsapulces, kurā piedalījās Madonas pašvaldības pārstāvji, radās iespaids, ka neviens no viņiem nav iedziļinājies Madonas pilsētas un novada iedzīvotāju statistikas datus- ja 80% dzīvo uz iztikas minimuma robežas, tad attiecīgi tik pat procentiem iedzīvotāju viņi piedāvā atbalstīt šī plānojuma projektu ar aicinājumu būvēt mājas uz savas mazdārziņu zemes, bet ja nepietiek-to piepirkt klāt!!! Par kādu naudu?
- 5.ESF nauda, "jeb ieguldījums tavā nākotnē", kura ietvaros tapis šis projekts"Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma Madonas novada teritorijas plānojuma 2013-2025.gadiem vides pārskata pirmā redakcija" būs pieejama tikai tad, ja šis projekts tiks īstenots un nebūs pretrunā ar izsludinātās programmas mērķiem-vides un iedzīvotāju labklājības uzlabošana, tādēļ pilnībā neatbalstu šajā plānojumā izvirzīto pamatmērķi- Aronas pagasta zemes daļu ar mazdārziņiem pievienot Madonas pilsētai.
6. Uzskatu, ka savs izskaidrojums par projekta realizācijas nepilnībām jāsaņem arī ministrijai, kuras uzraudzībā tiek realizēti šie projekti-Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai :

neiztur kritiku projekta 2.dalas sadaļa:

Alternatīvu izvērtēšanas princips – nepieciešams izvērtēt, kā Teritorijas plānojumā ietvertie nosacījumi, to iespējamās alternatīvas, kā arī teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi ietekmēs vidi, vides resursus un to kvalitāti novadā;

Atklātības princips – SIVN ir atklāts process, kas paredz interešu grupu un institūciju iesaisti, iedzīvotāju informēšanu, organizējot sabiedrisko apspriešanu un publicējot iegūtos rezultātus, secinājumus, kā arī izvērtējot un iekļaujot iedzīvotāju un citu interesentu priekšlikumus Vides pārskata dokumentā vai rekomendējot Teritorijas plānojuma izstrādātājiem kvalitatīvākas izmaiņas vai precizējumus Teritorijas plānojumā.

Ilgspējības princips – esošajām un nākamajām paaudzēm nodrošina kvalitatīvu vidi, līdzsvarotu ekonomisko attīstību, racionālu dabas, cilvēku un materiālo resursu izmantošanu, kā arī dabas kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu, kas jāņem vērā plānojot novada teritorijas turpmāko attīstību un realizējot attīstības projektus.

Integrācijas princips – SIVN procedūra tika uzsākta paralēli ar Teritorijas plānojuma 1.redakcijas izstrādi. Šis princips nodrošina vides prioritāšu integrēšanu plānošanas dokumentā un ļauj izvairīties no

konceptuālām kļūdām. Šādā gadījumā SIVN palīdz veikt piedāvāto rīcības virzienu analīzi un identificēt tās rīcības, kurām no vides viedokļa nepieciešama papildus izpēte par to ietekmi.

Piesardzības princips – ir pieļaujams ierobežot vai aizliegt darbību vai pasākumu, kas var ietekmēt vidi vai cilvēku veselību, bet kura ietekme nav pietiekami izvērtēta vai zinātniski pierādīta, ja aizliegums ir samērīgs līdzeklis, lai nodrošinātu vides vai cilvēku veselības aizsardzību.

Starppaaudžu taisnīgums – pašreizējai paaudzei ir jāsauglabā vai jāvairo sociālais, dabas un cilvēku radītais kapitāls un jādod nākamajām paaudzēm iespējas attīstīties

***Uzskatu, ka šis process nav veikts, vai veikts formāli.

5.daļā:

Saglabājot nepieciešamo pēctecību, teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi ir mantojuši svarīgākās prasības no Madonas novada 14 pagastu un Madonas pilsētas iepriekšējo gadu plānošanas dokumentiem. Zemes izmantošanas tiesības ir arī būvtiesības. Tās nosaka, kādam mērķim, kurā vietā un kā ir tiesības būvēt. Neizstrādājot Teritorijas plānojumu ievērojami tiktu apgrūtināta novada attīstības plānošana, sabiedrisko un infrastruktūras objektu rekonstrukcijas un jaunu objektu izbūves plānošana visā novada teritorijā. Bez novada Teritorijas plānojuma pašvaldībai būtu grūti organizēt teritorijas mērķtiecīgu un plānveidīgu attīstību nākotnē, tai skaitā:

- a) būvprojektēšanu un būvniecību, kā arī esošo būvju renovāciju, rekonstrukciju, īstenojot energoefektivitātes pasākumus,
- b) inženierkomunikāciju un ceļu rekonstrukciju un būvniecību,
- c) teritoriju labiekārtošanu,
- d) piesaistīt un apgūt Eiropas struktūrfondu finanšu līdzekļus,
- e) piesaistīt ilgtermiņa investorus

***Uzskatu, ka mazdārziņu iegāde primāri bija un ir domāta zemes apsaimniekošanai, kas nekādi negatīvi neietekmē un neapgrūtinā apkārtējo vidi, drīzāk to ietekmēs papildus darbi, kas paredzēti a-e nosacījumos.

/Anonīms, bez paraksta/

LATVIJAS REPUBLIKAS
VIDES AIZSARDZĪBAS UN REĢIONĀLĀS ATTĪSTĪBAS MINISTRIJA

DABAS AIZSARDZĪBAS PĀRVALDE

Reģ. Nr. 90009099027, Baznīcas iela 7, Sigulda, Siguldas nov., LV-2150
tālrunis 67509545, fakss 67509544, e-pasts: daba@daba.gov.lv, www.daba.gov.lv

Siguldā

05.03.2013. Nr.4.8/35/2013-N-E
Uz 08.02.2013. Nr. MNP/2.1.3.1./13/387

Madonas novada pašvaldībai
dome@madona.lv

**Par Madonas novada teritorijas plānojuma
2013.-2025.gadam 1.redakciju un stratēģiskā ietekmes
uz vidi novērtējuma vides pārskata projektu**

Dabas aizsardzības pārvalde (turpmāk-Pārvalde) ir saņēmusi Jūsu iesniegumu ar lūgumu sniegt atzinumu par Madonas novada teritorijas plānojuma 2013.-2025.gadam 1.redakciju (turpmāk - Teritorijas plānojums) un Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma vides pārskata projektu (turpmāk – Vides pārskats).

Pamatojoties uz Ministru kabineta 2012.gada 16.oktobra noteikumu Nr.711 „Vietējās pašvaldības teritorijas plānošanas noteikumi” 56. un 57.punktu un Ministru kabineta 2009.gada 6.februāra noteikumu Nr.507 „Dabas aizsardzības pārvaldes nolikums” 3.15.apakšpunktu, Pārvalde sniedz šādu atzinumu:

Lūdzam precizēt teritorijas plānojuma paskaidrojuma raksta 1.sējumu:

1. Lūdzam norādīt īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, kas atrodas Aronas, Dzelzavas, Kalsnavas, Ļaudonas, Mārcienas, Mētrienas un Praulienas pagastos atbilstoši Dabas aizsardzības pārvaldes Teiču dabas rezervāta administrācijas 2011.gada 4.februārī izsniegtajiem nosacījumiem.
2. **Sadaļā Barkavas pagasts 8.lpp.** trešās rindkopas tekstu *Pagasta teritorijā esošās dabas aizsargājamās teritorijas* aizstāt ar šādu tekstu: Pagasta teritorijā esošās īpaši aizsargājamās dabas teritorijas. Tālāk teikuma tekstu *Lubānas ieplakas liegums* aizstāt ar šādu tekstu: dabas liegums „Lubāna mitrājs”. Arī pārējām šajā teikumā minētajām teritorijām norādīt aizsargājamās teritorijas statusu dabas liegums, tas pats attiecas arī uz **8.lpp.** priekšpēdējās rindkopas tekstu.
3. **Sadaļā Ošupes pagasts 27.lpp.** trešās rindkopas pirmā teikuma tekstu *ezers Lubāns, dabas aizsargājamā teritorija Natura 2000 ap to – Lubānas mitrājs* aizstāt ar šādu

SAŅEMTS

Madonas novada pašvaldībā

2013. g. 6. martā

Reģ. Nr. MNP/2.1.3.1./13/695

tekstu: ezers Lubāns un Latvijas lielākā iekšzemes mitrāju kompleksa vienotai aizsardzībai izveidotais dabas liegums „Lubāna mitrājs” (Natura 2000 teritorija). Otrā teikuma tekstu *Lubānas mitrājs* aizstāt ar šādu tekstu: Lubāna mitrājs.

4. **Sadaļā Praulienas pagasts 29.lpp.** pēdējās rindkopas trešo teikuma tekstu *atrodas Kujas dabas parka teritorijā* aizstāt ar šādu tekstu: atrodas dabas parka „Kuja” teritorijā, attiecas arī uz sadaļas **Sarkanu pagasts 31.lpp.** trešās rindkopas otro teikumu.

Lūdzam precizēt Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumus:

1. **1.2.apakšodaļu Apbūves noteikumus lietotie termini 7.-19.lpp.** papildināt ar šāda termina skaidrojumu: Natura 2000 teritorijas – Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamās dabas teritorijas.
2. **1.2.apakšodaļas 13.lpp.** 50.apakšpunktā terminu īpaši aizsargājamās dabas teritorijas (ĪADT) lūdzu skaidrot šādi: ģeogrāfiski noteiktas platības, kas atrodas īpašā valsts aizsardzībā, lai aizsargātu un saglabātu dabas daudzveidību.
3. **2.1.apakšodaļu Visās teritorijās atļautā izmantošana 20.lpp.** 1.5.apakšpunktu aiz teksta beigās papildināt ar šāda satura tekstu: vai īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzību un izmantošanu regulējošo normatīvo aktu prasībām.
4. **2.5.apakšodaļu 22.-23.lpp.** papildināt ar šāda satura punktu: Jaunveidojamo zemes vienību minimālā platība dabas liegumā „Lubāna mitrājs” ir noteiktas Ministru kabineta 2009.gada 10.februāra noteikumos Nr.135 „Dabas lieguma Lubāna mitrājs individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”, dabas parkā „Driksnas sils” Ministru kabineta 2007.gada 9.oktobra noteikumos Nr.687 „Dabas parka „Driksnas sils” individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”, pārējās īpaši aizsargājamās dabas teritorijās Ministru kabineta 2010.gada 16.marta noteikumos Nr.264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”.
5. **3.11.apakšodaļa Mežu teritorijas (M) 42.lpp.** no 3.punkta Mežu teritoriju (M) atļautā galvenā izmantošana izslēgt 7. un 8.apakšpunktu, kas lauksaimniecisko izmantošanu un derīgo izrakteņu iegūšanu nosaka kā mežu teritoriju galvenos izmantošanas veidus. 7. un 8.apakšpunktu saturu var iekļaut ceturtajā punktā Mežu teritoriju (M) atļautā palīgizmantošana.
6. **3.12.apakšodaļa Lauku zemes (L) 43.-44.lpp.** no 3.punkta Lauku zemes (L) atļautā galvenā izmantošana izslēgt 21.apakšpunktu, kas nosaka mežsaimniecisko izmantošanu, tai skaitā plantāciju mežu ierīkošanu kā vienu no Lauku zemju atļauto galvenās izmantošanas veidu. 21.apakšpunkta saturu var iekļaut ceturtajā punktā Lauku zemes (L) atļautā palīgizmantošana.
7. **3.12.apakšodaļa Ūdeņu teritorija (Ū) 46.-47.lpp.** 4.punktu papildināt ar šāda satura apakšpunktu: aizliegts pārvietoties ar mehāniskajiem transporta līdzekļiem, tai skaitā automašīnām, traktortehniku, motocikliem, tricikliem, kvadricikliem un mopēdiem, pa aizsalušām ūdenstecēm un ūdenstilpēm.

8. **4.3.3.apakšnodaļas 49.-50.lpp.** 4.punktu papildināt ar šāda satura punktu: Lauksaimniecībā izmantojamās zemes lietošanas mērķa maiņu un meža zemes atmežošanu īpaši aizsargājamās dabas teritorijās var veikt ievērojot īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzību un izmantošanu regulējošos normatīvos aktus.
9. **6.5.apakšnodaļu 61.lpp.** papildināt ar šāda satura punktu: ēkas un būves nedrīkst būt tuvāk kā vainaga attālumā no zemesgabalā vai tam blakus augošiem kokiem par standartu pieņemot tās pašas sugas pieauguša koka vainaga vidējos izmērus. Piezīme: katru gadījumu var izvērtēt individuāli, dažādās situācijās var būt atšķirīgi risinājumi!
10. **7.5.apakšnodaļas 67.lpp.** 1.punkta pirmā teikuma tekstu *Vēja un saules elektrostacijas (izņemot vēja enerģijas tornus) virs 20kW nav atļauts izvietot īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, ja to nosaka spēkā esošie normatīvie akti* aizstāt ar šāda satura tekstu: Īpaši aizsargājamās dabas teritorijās aizliegts uzstādīt vēja elektrostacijas, kuru darba rata diametrs ir lielāks par pieciem metriem vai augstākais punkts pārsniedz 30 metru augstumu. Pamatojums Ministru kabineta 2010.gada 16.marta noteikumu Nr.264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” 16.7; 24.7; 32.5.3.apakšpunkts. Tā paša teikuma tekstu *īpaši vērtīgajās ainavu telpās un pie ainaviskajiem ceļiem vai to posmiem, izņemot, ja ir saskaņots ar pašvaldību* aizstāt ar šāda satura tekstu: Vēja un saules elektrostacijas nav atļauts izvietot īpaši vērtīgajās ainavu telpās un pie ainaviskajiem ceļiem vai to posmiem.
11. **7.5.apakšnodaļu 70.-71.lpp.** papildināt ar šāda satura punktu: Tūrisma infrastruktūras, t.sk. dabas taku ierīkošana īpaši aizsargājamās dabas teritorijās ir atļauta ievērojot īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzību un izmantošanu regulējošos normatīvos aktos un dabas aizsardzības plānos noteikto. Ieteikums: pirms dabas taku izveidošanas vai atļaujas vai saskaņojuma izsniegšanas visā novada teritorijā (ja šādi dokumenti tiek paredzēti) jānosaka dabas takas apsaimniekotājs, apsaimniekošanas režīms atkarībā no sezonas, kā arī institūcija, kas kontrolēs minēto nosacījumu izpildi.
12. **11.1.apakšnodaļa 78.lpp.** dzēst šādu trešā punkta tekstu: *vai meža ieaudzēšanas plānu lauksaimniecības zemju lietošanas mērķa maiņai meža zemēs.*
13. **11.2.apakšnodaļu 78.lpp.** papildināt ar šāda satura apakšpunktu: Īpašas nozīmes ainavu telpās aizliegts ieaudzēt mežu.
14. **11.2.apakšnodaļas 79.lpp.** 5.2.apakšpunkta trešo teikumu papildināt ar šāda satura tekstu: kā arī vēsturiskie koku stādījumi ap viensētām.
15. **11.2.apakšnodaļas 79.lpp.** 5.11.apakšpunkta tekstu aizstāt ar šādu satura tekstu: īpašas nozīmes ainavu telpās ir aizliegta jaunu derīgo izrakteņu ieguves vietu izveide.
16. **11.2.apakšnodaļas 79.lpp.** 6.4.apakšpunkta trešo teikumu papildināt ar šāda satura tekstu: kā arī vēsturiskie koku stādījumi ap viensētām.
17. **13.nodaļas 82.lpp.** 2.2.apakšpunkta sadaļas **Krustkalnu dabas rezervāts** 2.apakšpunkts svītrot no teksta vārdu *Praulienas* (attiecas arī uz **85.lpp.** pirmās kartoshēmas aprakstu).
18. **13.nodaļas 82.lpp.** 2.3.apakšpunkta sadaļas **DP Driksnas sils** tekstu iekavās aizstāt ar šādu tekstu: Ministru kabineta 2007.gada 9.oktobra noteikumi Nr.687 „Dabas parka „Driksnas sils” individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”.

19. **13.nodaļas 83.lpp.** 2.4.apakšpunktā sadaļas *DL Lubānas mitrājs* nosaukumu aizstāt ar nosaukumu DL Lubāna mitrājs (attiecas arī uz 87.lpp. kartoshēmas aprakstu). Tālāk otrā teikuma tekstu iekavās aizstāt ar šādu tekstu: Ministru kabineta 2009.gada 10.februāra noteikumi Nr.135 „Dabas lieguma „Lubāna mitrājs” individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”.
20. **13.nodaļas 83.lpp.** 2.5.apakšpunkta sadaļas **ģeoloģiskie un ģeomorfoloģiskie dabas pieminekļi** saturu izteikt šādā redakcijā:
- dižakmens „Velna skroderis” (Praulienas pagasts);
 - citi dižakmeņi (laukakmeņi ar virszemes tilpumu 10 m³ un vairāk);
 - Bolēnu Acu avots (Bērzaunes pagasts) robežas noteiktas Ministru kabineta 2001.gada 17.aprīļa noteikumu Nr.175 „Noteikumi par aizsargājamiem ģeoloģiskajiem un ģeomorfoloģiskajiem dabas pieminekļiem” 124.pielikumā (2,5ha);
 - Krākas (Svētes Dreimaņu) avoti (iekļauti Krustkalnu dabas rezervāta teritorijā).
21. **13.nodaļas 84.lpp.** 2.5.apakšpunkta sadaļas **dižkoki** teikuma tekstu papildināt ar šāda satura tekstu: par aizsargājamo uzskatāms jebkurš koks, kas sasniedzis Ministru kabineta 2010.gada 16.marta noteikumu Nr.264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” 2.pielikumā noteiktos parametrus. Informācija par dižkokiem pastāvīgi tiek reģistrēta Pārvaldes Dabas datu pārvaldības sistēmā „Ozols”. Informāciju jebkurš interesents var aplūkot Pārvaldes interneta vietnē http://www.daba.gov.lv/public/lat/dati1/dabas_datu_parvaldibas_sistema_ozols/ → viesa statusā. Lūdzam ņemt vērā, ka Pārvaldes rīcībā nav pieejama informācija par visiem Latvijā esošajiem aizsargājamiem kokiem, tāpēc aicinām iesniegt jūsu rīcībā esošos datus Dabas datu pārvaldības sistēmas papildināšanai.
22. **13.nodaļas 84.lpp.** 3.punkta tekstu *MK 16.03.2010. noteikumi Nr.264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie noteikumi”* aizstāt ar šādu tekstu: Ministru kabineta 2010.gada 16.marta noteikumi Nr.264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”, vai individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi (ja tādi ir izstrādāti).
23. **13.nodaļas 84.lpp.** 4.1.apakšpunkta sadaļas *Aizsargājamais ainavu apvidus Vestiena* nosaukumu aizstāt ar šādu nosaukumu: Aizsargājamo ainavu apvidus „Vestiena”. Trešajā teikumā teritorijas apzīmēšanai nelietot abreviatūru *VAAA*. Iesakām lietot abreviatūru *AAA „Vestiena”*, vai arī aizsargājamās teritorijas pilnu nosaukumu. Trešā teikuma tekstu *nodibināta 1978. gadā* aizstāt ar šādu tekstu: nodibināta 1977. gadā. Ceturtnā teikuma tekstu aizstāt ar šādu tekstu: Kopējā platība 27 117ha.
24. **13.nodaļas 84.lpp.** 4.punkta tekstu saturu izteikt šādā redakcijā:
- 2) Krustkalnu dabas rezervāta (Mārcienas un Ļaudonas pagastu teritorijā) teritorijas izmantošana veicama saskaņā ar Krustkalnu dabas rezervāta likumu;
 - 3) Teiču dabas rezervāta (Mētrienas un Barkavas pagastu teritorijā) teritorijas izmantošana veicama saskaņā ar Teiču dabas rezervāta likumu

- 4) Dabas parka „Driksnas sils” teritorija kopš 2004.gada ir arī Natura 2000 teritorija. Teritorijas izmantošana veicama saskaņā ar Ministru kabineta 2007.gada 9.oktobra noteikumiem Nr.687 "Dabas parka "Driksnas sils" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi" un dabas aizsardzības plānu 2005.-2014.gadam.
25. **86.lpp.** kartoshēmas aprakstā tekstu *dabas aizsardzības plānam* aizstāt ar šādu tekstu: dabas aizsardzības plānam.
 26. **13.nodaļa 88.lpp.** 6.punktā minēto normatīvo aktu aizstāt ar šādu normatīvo aktu: Ministru kabineta 2012.gada 18.decembra noteikumi Nr.940 „Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu”.
 27. **13.nodaļas 88.lpp.** 9.punkta saturu aizstāt ar šādu satura tekstu: Lauksaimniecībā izmantojamās zemes lietošanas kategorijas maiņa vai meža zemju atmežošana var tikt veikta dabas aizsardzību regulējošos normatīvos aktos noteiktajā kārtībā.
 28. **13.nodaļas 88.lpp.** 10.punkta tekstu aiz vārdiem *kas atbilst* aizstāt ar šādu satura tekstu: Ministru kabineta 2010.gada 16.marta noteikumu Nr.264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” 8.nodaļā noteiktajiem parametriem.
 29. **17.9. 125.lpp.** Pielikums **Dižkoki** 31., 32. un 33.ailē lūdzam norādīt dižkoku sugas nosaukums.

Lūdzam precizēt teritorijas plānojuma kartogrāfiskos materiālus:

1. Vestienas pagasta plānotās (atļautās) izmantošanas kartē norādīt dabas lieguma „Ilziņa ezers” robežas un dabas lieguma „Kāla ezera salas robežas”. Šo informāciju atspoguļot arī kartogrāfiskā materiāla apzīmējumos.
2. Kartogrāfiskā materiāla apzīmējumos terminu *regulējamā zona* aizstāt ar šādu terminu regulējamā režīma zona.

Lūdzam precizēt Vides pārskatu

1. **3.5.2.apakšnodaļas 17.lpp.** (arī **26.lpp.** teritorijas aprakstā) Kāla ezeram atšķirībā no pārējiem ezeriem platība tiek atspoguļota kvadrātkilometros (km²). Iespēju robežās lūdzam lietot vienotus apzīmējumus.
2. **3.8.apakšnodaļas 19.-28.lpp.** īpaši aizsargājamo dabas teritoriju nosaukumus sadaļu virsrakstos, izņemot dabas rezervātu nosaukumus, lietot nominatīva locījumā, piem., Dabas parks „Kuja”, Dabas parks „Ilziņa ezers” utt.
3. **3.8.apakšnodaļas 26.lpp.** sadaļas *Aizsargājamā ainavu apvidus Vestiena* virsrakstu aizstāt ar šādu virsrakstu: Aizsargājamo ainavu apvidus „Vestiena”. Tālāk pirmā teikuma tekstu *Teritorija dibināta 1997.gadā* aizstāt ar šādu tekstu: Teritorija dibināta 1977.gadā. Tālāk

pirmā teikuma tekstu ĪADT aizņem 27 150 ha aizstāt ar šādu tekstu: ĪADT aizņem 27 117 ha [www.daba.gov.lv].

4. **3.8.apakšnodaļas 26.lpp.** sadaļas **Dabas parks Gaiziņkalns** pirmā teikuma tekstu aizstāt ar šāda satura tekstu: Aizsargājamā teritorija Gaiziņkalna apkārtnē dibināta 1957.gadā. Sākotnēji, lai aizsargātu Gaiziņkalna virsotni no saimnieciskās darbības. 1977.gadā Gaiziņkalns 53ha platībā tika apstiprināts par aizsargājamo teritoriju, kas ietilpa aizsargājamo ainavu apvidus „Vestiena” teritorijā. 1987.gadā dabas parku „Gaiziņkalns” paplašināja līdz 1500ha. 1999.gadā dabas parka teritorija tiek paplašināta līdz 2026ha.
5. **3.8.apakšnodaļas 26.lpp.** sadaļas **Dabas liegums „Nesaules kalns”** pirmā teikuma saturu papildināt ar šāda satura informāciju: dibināts 1957.gadā.
6. **3.8.apakšnodaļu** papildināt ar informāciju par Madonas novadā esošiem mikroliegumiem, kā arī sniegt vērtējumu par plānošanas dokumenta īstenošanas iespējamo ietekmi uz mikroliegumiem.
7. **3.10.apakšnodaļas 28.lpp.** pēdējās rindkopas pirmā teikuma tekstu nebūtu iederīgas aizstāt ar šādu tekstu: nav iederīgas vai arī ainavu degradējošas. Teikumu beigās papildināt ar šādu tekstu: kā arī Teritorijas plānojumā noteiktajās Madonas novada īpašas nozīmes ainavu telpās.
8. **4.6.apakšnodaļas 36.lpp.** sadaļā **dabas pieminekļi** tekstu *Ministru kabineta noteikumi Nr.415...* aizstāt ar šāda satura tekstu: Ministru kabineta 2010.gada 16.marta noteikumi Nr.264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”.
9. **6.nodaļas 38.lpp. 6.tabulas** trešajā rindā apzīmējumu aizsargājamais ainavu apvidus aizstāt ar šādu apzīmējumu aizsargājamo ainavu apvidus.
10. **6.nodaļas 39.lpp.** pēdējā teikumā kā datu ieguves avots par dižkokiem ir norādīta Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra informācijas sistēma. Informējam, ka šī datu bāze vairs netiek uzturēta un tajā esošie dati, t.sk. informācija par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām (aizsargājamie koki, dendroloģiskie stādījumi un alejas, ģeoloģiskie veidojumi), īpaši aizsargājamiem biotopiem un mikroliegumiem ir pieejama Dabas aizsardzības pārvaldes interneta vietnē Dabas datu pārvaldības sistēmā „Ozols” http://www.daba.gov.lv/public/lat/dati1/dabas_datu_parvaldibas_sistema_ozols/ → viesu statusā.
11. **9.nodaļas 48.lpp.** otrajā rindkopā (arī citur tekstā) derīgo izrakteņu iegūšana meža zemēs terminu zemes transformācija aizstāt ar šādu terminu: atmežošana.
12. **10.nodaļas 50.-52lpp.** papildināt ar šāda satura apakšpunktiem (attiecināms uz visu Madonas novada teritoriju):
 - Teritorijas plānojumā paredzēt aizliegumu vēja un saules elektrostaciju izvietojšanai īpaši vērtīgajās ainavu telpās un pie ainaviskajiem ceļiem vai to posmiem.
 - Teritorijas plānojumā paredzēt aizliegumu meža ieaudzēšanu Īpašas nozīmes ainavu telpās.
 - Teritorijas plānojumā paredzēt aizliegumu jaunu derīgo izrakteņu ieguves vietu izveidei īpašas nozīmes ainavu telpās.

Madonas novada teritorijas plānojuma 2013.–2025.gadam 1.redakcija ir izstrādāta atbilstoši spēkā esošo normatīvo aktu prasībām un Dabas aizsardzības pārvaldes izsniegtajiem nosacījumiem, tomēr lūdzam pilnveidot teritorijas plānojuma 1.redakciju atbilstoši iepriekš minētajiem labojumiem un papildinājumiem.

Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma Vides pārskata 1.redakcijas ietvaros vispusīgi ir izvērtēta Teritorijas plānojuma risinājumu ietekme uz Madonas novada īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, tas ir izstrādāts atbilstoši normatīvo aktu prasībām, tomēr lūdzam papildināt Vides pārskata 1.redakciju atbilstoši iepriekš minētajiem labojumiem un papildinājumiem, kā arī Vides pārskatā iekļaut informāciju par mikroliegumiem.

Ar cieņu,
Dabas datu un plānojumu departamenta direktore

K. Vilciņa

Šis dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisku parakstu un satur laika zīmogu.

Jānis Krūmiņš, 29181840
janis.krumins@daba.gov.lv
Mārtiņš Blaus, 26532835
martins.blaus@daba.gov.lv
Ilze Pētersone, 29181843
ilze.petersone@daba.gov.lv
Dace Vikšere 26121853
dace.viksere@daba.gov.lv
Dagnis Vasilevskis 26112686
dagnis.vasilevskis@daba.gov.lv
Guntis Akmentiņš 26473408
guntis.akmentins@daba.gov.lv
Dainis Tučs 26528739
dainis.tucs@daba.gov.lv

J. Glēzde

Rīcības

Veidlapa Nr.204/u

14.03.2013.

LATVIJAS REPUBLIKAS VESELĪBAS MINISTRIJA
VESELĪBAS INSPEKCIJA

Juridiskā adrese: Klijānu iela 7, Rīga, LV-1012, faktiskā adrese: Leona Paegles iela 9, Valmiera, LV-4201,
tālrunis: 64281130, tālrunis/fakss: 64281752, e-pasts: vidzeme@vi.gov.lv, http://www.vi.gov.lv

ATZINUMS PAR BŪVPROJEKTU/TERRITORIJAS PLĀNOJUMU

Atzinuma izdošanas vieta	Valmiera
2013.g. 08. marta	Nr. 12-15/354
1. Projekta nosaukums	Madonas novada teritorijas plānojuma 2013.-2025. gadam 1. redakcija un stratēģiskā ietekme uz vidi novērtējuma Madonas novada teritorijas plānojuma 2013.- 2025. gadiem vides pārskata 1. redakcija
2. Atzinuma pieprasījuma mērķis	pirmās redakcijas higiēniskā novērtēšana
3. Objekta adrese	Madonas novads
4. Projekta pasūtītājs	Madonas novada dome, reģ. Nr. 90000054572, Saieta laukums 1, Madona, Madonas novads
5. Projekta autors	Madonas novada dome, reģ. Nr. 90000054572, Saieta laukums 1, Madona, Madonas novads
6. Iesniegtie dokumenti	19.02.2013., pieteikums Nr. 4164.

7. Izskatot projektu, konstatēts
Madonas novada attīstības programma ir ilgtermiņa plānošanas dokuments 2013.-2025.gadam, kas nosaka novada attīstības prioritātes, rīcības virzienus un uzdevumus, kā arī to īstenotājus un finanšu resursus ilgtermiņā mērķu sasniegšanai.
Vides pārskatā iekļauta informācija par novada raksturojumu, esošā vides stāvokļa un dabas resursu stāvokli, raksturota antropogēna slodze, ir uzskaitītas 40 potenciāli piesārņotās teritorijas Madonas novadā, A un B kategorijas piesārņojošas darbības objekti, noteiktas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, informācija par pazemes un virszemes ūdeņiem. Izstrādāti ieteikumi iespējamās negatīvās ietekmes novēršanai vai samazināšanai.

SLĒDZIENS Izvērtējot higiēnas prasības, neiebilstam projektam risinājumiem

REKOMENDĀCIJAS

Veselības inspekcijas Vidzemes kontroles nodaļa uzskata, ka Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējums, atbilstoši Latvijas Republikas „Teritorijas plānošanas likuma” 6.panta 4.daļai un Latvijas Republikas likuma “Par ietekmi uz vidi novērtējumu” 4.panta 3.daļai, Madonas novada attīstības programmai 2013.-2025. gadiem ir nepieciešams.

Izpildītājs Vides veselības analītiķe Evita Kupča

(ieņemamais amats, vārds, uzvārds)

(paraksts)

Vidzemes kontroles nodaļas vadītājs

(paraksts)

Kalvis Latsons

(vārds, uzvārds)

SANEMTS

Madonas novada pašvaldība

2013. g. 13. marta

Reģ. Nr. HNP/2.1.3.1./13/457

Latvijas Republikas Vides ministrija

VALSTS VIDES DIENESTA

MADONAS REĢIONĀLĀ VIDES PĀRVALDE

Reģistrācijas Nr. 90000017078, Blaumaņa iela 7, Madona, LV-4801
tālrunis 64807451, mobilais tālrunis 29417895, fakss 64807452, e-pasts: vide@madona.vvd.gov.lv

Datums: 20.03.2013. Nr. 6.5-27/228

Uz Nr.MNP/2.1.3.2./13/467 no 12.02.2013.

Madonas novada pašvaldībai,

Reģ. Nr. 90000054572;

Saieta laukums 1, Madona,
Madonas novads, LV-4801

**Atzinums par Madonas novada
teritorijas plānojuma 2013.-2025.
gadam un Vides pārskata 1. redakciju**

SANĒMTS

Madonas novada pašvaldībā

20.03.2013. g. 20. marta

Reģ. Nr. MNP/2.1.3.2./13/467

Valsts vides dienesta Madonas reģionālā vides pārvalde (*turpmāk tekstā – Pārvalde*) ir izskatījusi Jūsu iesniegumu ar lūgumu sniegt atzinumu par izstrādāto Madonas novada Teritorijas plānojuma 2013.-2025. gadiem un Vides pārskata 2013.-2025. gadiem 1. redakciju.

Iesniegtie un izvērtētie Madonas novada Teritorijas plānojuma dokumenti:

1. “*Paskaidrojuma raksts*” ietver Madonas novada sastāvā esošo pilsētu un pagastu spēkā esošo teritorijas plānojumu, lokālplānojumu un detālplānojumu izvērtējumu, pamatojumu pilsētas un ciemu robežu maiņai, novada teritorijas plānojuma projekta risinājumu aprakstu un tā atbilstību ilgtspējīgas attīstības stratēģijai.
2. “*Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi*” satur prasības un aprobežojumus Madonas novada teritorijas plānotajai (atļautajai) izmantošanai un apbūvei.
3. „*Grafiskā daļa*”, kas sastāv no topogrāfiskām kartēm, kurās attēlota Madonas pilsētas un ciemu teritorijas pašreizējā izmantošana un plānotā (atļautā) izmantošana.
4. Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma „*Vides pārskats*”, kurā atspoguļoti plānošanas dokumenta galvenie mērķi un īss satura izklāsts, saistība ar citiem plānošanas dokumentiem, esošā vides stāvokļa apraksts un iespējamās izmaiņas, ar plānošanas dokumentu saistītās vides problēmas, īpaši tās, kuras attiecas uz jebkurām vides aizsardzībai būtiskām teritorijām, arī uz īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, starptautiskie un nacionālie vides aizsardzības mērķi, plānošanas dokumenta un tā iespējamo alternatīvu īstenošanas būtiskās ietekmes uz vidi novērtējums, arī ietekme uz cilvēkiem, viņu veselību, materiālajām vērtībām, kultūras, arhitektūras un arheoloģisko mantojumu, dabas un ainavu daudzveidību, augsnes kvalitāti, ūdens kvalitāti, gaisa kvalitāti, klimatiskajiem faktoriem, paredzētie pasākumi plānošanas dokumenta īstenošanas monitoringa nodrošināšanai.

Pārvaldei ir šādi priekšlikumi par izskatītajiem dokumentiem:

1. **Madonas novada teritorijas plānojums (Paskaidrojuma raksts)**- priekšlikumu un iebildumu nav;
2. **“Madonas novada teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi”**:

- 2.1 12.lpp punktā 40. ir uzskaitīti kritēriji, pēc kuriem tiek definēta ferma. Vajadzētu samazināt minimālo liellopu skaitu no 20 līdz 15, jo tas ir skaitlis, uz kuru pamatojoties saimniecībai ir jāsaņem C kategorijas piesārņojošas darbības apliecinājums. Ja ferma tiek klasificēta tikai no 20 liellopiem, tad var iznākt situācija, ka šī saimniecība netiek klasificēta kā ferma, bet tai ir izsniegta Valsts vides dienesta atļauja;
- 2.2 14.lpp. punktā 64. ir definēta meliorācijas sistēma, kurai savukārt definēti trīs apakšpunkti. Šie apakšpunkti ir jāizdala atsevišķos punktos, jo, piem. hidrotehniska būve ir arī hidroelektrostacija, bet tā nekādā gadījumā nav meliorācijas sistēmas sastāvdaļa, tas pats attiecas arī uz dambjiem;
- 2.3 67.lpp. nodaļas 7.5. Alternatīvie elektroapgādes objekti 3. apakšpunktā nav pareizi definēts nosacījums, kad jāveic sākotnējā ietekmes uz vidi izvērtējuma procedūra vēja elektrostaciju būvniecībai. Kritērijs ir nevis jauda, bet gan būves augstums 20 m;
- 2.4 68.lpp. nodaļas 7.5. Alternatīvie elektroapgādes objekti 7. apakšpunktā, izbūvējot vertikālo siltumsūkni, nav jāsaņem VVD Madonas reģionālās vides pārvaldes atļauja, bet gan Valsts vides dienesta izsniegta licence;
- 2.5 69.lpp. nodaļā 7.7. Lietus ūdens novadīšanas sistēmas ir jāmaina teikuma redakcija- „Vietās, kur nav iespējams lietus ūdens kanalizācijas sistēmu pieslēgt pie esošajiem **centralizētajiem tīkliem**”, jo normatīvie akti nepieļauj lietus ūdeņus novadīt centralizētajā kanalizācijas tīklā;
- 2.6 75. lpp. nodaļas 8.8. Prasībās grāvjiem, ūdensnotekām un mākslīgām ūdenskrātuvēm 10. punktā jāpiezīmē, ka veidojot mākslīgi uzpludinātas ūdenskrātuves ir jāveic būvniecības procesam atbilstošas darbības, t.sk. jāsaņem arī VVD Madonas RVP tehniskie noteikumi, jo šādas būves tiek pieskaitītas pie hidrotehniskām būvēm;
- 2.7 77.lpp. nodaļā Potenciāli piesārņotās teritorijas nav saprotama tikai bijušās atkritumu izgāztuves „Siliņi” pieminēšana un, kā var saprast, arī attēlošana novada kartē. Ja šeit tiek pieminēta šī izgāztuve, tad ir jāuzskaita arī visas citas Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistrā atrodamās vietas un objekti;
- 2.8 97.lpp. nodaļas Vides un dabas resursu aizsardzības aizsargjoslas 4.tabulā „Aizsargjoslas ap ūdens ņemšanas vietām” nav atrodamas aizsargjoslas metros, bet minētā aile tabulā ir neaizpildīta un līdz ar to tabulā nav tās informācijas, kas ir dota tabulas nosaukumā. Nodaļa jāpapildina ar informāciju par to, ka visām plānotajām darbībām, kas skar pazemes ūdens ņemšanas vietu bakterioloģiskās un ķīmiskās aizsargjoslās ir jāveic sākotnējā ietekmes uz vidi izvērtējuma procedūra kā to nosaka Aizsargjoslu likuma 39. pants. Tāpat būtu jāuzskaita tās darbības, kas nav atļautas aizsargjoslās;
- 2.9 98.lpp. nodaļas Vides un dabas resursu aizsardzības aizsargjoslas teikumam „ir pienākums iesniegt informāciju Madonas novada pašvaldības būvvaldē informāciju par urbumu un to aprēķinātām aizsargjoslām jeb esošiem ūdens ņemšanas vietas urbuma pasi” nepieciešama redakcijas precizēšana;
- 2.10 104.lpp. nodaļā Sanitārās aizsargjoslas jāredzīgē termins „poligoni”, jo Madonas novadā nav reaktivētu atkritumu apglabāšanas poligonu, bet ir izgāztuves. 7. tabulā nav iekļautas Sarkaņu un Dzelzavas pagastu izgāztuves. 8. tabulā atspoguļotā informācija par 50% neatbilst patiesajai situācijai, tāpēc ir jāprecizē (neesošas NAI, neiekļautas NAI, neesoši uzņēmumi utt.). Piem. Lauteres ciemā ir uzstādītas bioloģiskās notekūdeņu attīrīšanas iekārtas. Sanitārās aizsargjoslas platums tiek noteikts atkarībā no iekārtas tipa, kā tas noteikts *Aizsargjoslu likuma* 28. pantā;
- 2.11 129.lpp. nodaļā 17.11. – vai SIA „LIDO” 2007. gadā izstrādātie detālplānojumi īpašumiem „Kalna Dzīšļi”, Lejas Dzīšļi”, „Riekstu kalns” nav spēkā?

3. Grafiskā daļa:

- 3.1 Kartēs pilsētā un ciemos nav iezīmēti ūdensapgādes un kanalizācijas tīkli, kas ir publiskās infrastruktūras elementi un ir jāiekļauj grafiskajā daļā.

4. Vides pārskats:

- 4.1 Pārvalde uzskata, ka nodaļā 3.1 Esošais vides stāvoklis novadā iekļautā informācija ir nepietiekoša, it īpaši tamdēļ, ka šī informācija vairs netiek iekļauta Teritorijas plānojuma Paskaidrojuma rakstā. Informācija būtiski jāpapildina. Nav saprotama autoru pieeja informācijas detalizācijas pakāpes atspoguļošanā. Piem.- nodaļā par derīgajiem izrakteņiem tiek minēts, ka novadā ir lieli smilts un smilts- grants materiāla krājumi, bet tiek pieminēta tikai viena atradne Barkavas pagastā, visā nodaļā pieminēti tikai četri pagasti utt. Tas pats attiecībā uz virszemes ūdeņiem- vai tiešām novadā ir tikai 2 upes un 4 ezeri? Nav saprotams, kāpēc, informācija par mazajām HES ir ievietota nodaļā par ezeriem. Jāpapildina informācija par pazemes ūdeņiem.
- 4.2 25.lpp. nodaļā 3.8. Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas nekorekti nosaukumi dažām ĪADT, piem. Gaiziņkalns dabas parks.
- 4.3 29.lpp. nodaļā 3.11.1. Gaisa kvalitāte vajadzētu iekļaut trešo koģenerācijas staciju- SIA „Betula Premium” Kārļa ielā 1, Sauleskalnā, Bērzaunes pagastā. Jāsniedz informācija par lielākajām katlu mājām. Sakarā ar to, ka lielāko katlu māju apsaimniekotāji ir pašvaldības uzņēmumi un līdz ar to pašvaldībai ir jābūt pieejamiem datiem, tad vajadzētu minēt arī to, kādas un cik piesārņojošās vielas tiek emitētas gaisā. Nekas nav minēts par smakām. Piem. spirta rūpnīca, putnu ferma, lielās liellopu novietnes.
- 4.4 30.lpp. nodaļā 3.11.2 Ūdens kvalitāte jālabo nepareizā un būtiski jāpapildina informācija. Sakarā ar to, ka lielāko notekūdeņu attīrīšanas iekārtu apsaimniekotāji ir pašvaldības uzņēmumi un līdz ar to pašvaldībai ir jābūt pieejamiem datiem, tad vajadzētu minēt arī to, kādas un cik piesārņojošās vielas tiek emitētas vidē.
- 4.5 31.lpp. nodaļā 3.11.3. Atkritumu apsaimniekošana jāpiemin, ka Madonas novada Dzelzavas un Sarkaņu pagasta teritorijas ir iekļautas Malienas sadzīves atkritumu apsaimniekošanas reģionā. Jāprecizē un jāpapildina informācija par sadzīves atkritumu izgāztuvēm, par piesārņotām vietām. Novadā ir viens organisko atkritumu kompostēšanas laukums. Jāsniedz informācija, cik daudz un kādi atkritumi tiek radīti novadā.
- 4.6 47.lpp. nodaļā 9. Plānošanas dokumenta īstenošanas būtiskās ietekmes uz vidi novērtējums tekstā par tiešajām ietekmēm nav akcentēta problēma, ka obligāta ir pieslēgšanās centralizētajai ūdens apgādes un kanalizācijas sistēmai arī esošā apbūvē, ne tikai jaunveidojamās apbūves teritorijās, jo tieši no esošās apbūves piesārņojums tiek novadīts vidē jau šodien.
- 4.7 48.lpp. nodaļā 9. Plānošanas dokumenta īstenošanas būtiskās ietekmes uz vidi novērtējums tekstā par netiešajām ietekmēm- „Teritorijas plānojums aizliedz jaunas apbūves plānošanu un derīgo izrakteņu ieguvi tuvāk par 100 m no kapsētu teritorijas robežas, kas rada paliekošu, pozitīvu ietekmi uz vidi, samazinot siltuma zudumus, emisiju daudzumu atmosfērā un samazinot kurināmā patēriņu.”???
- 4.8 50.lpp nodaļā 10. Risinājumi būtiskāko ietekmju novēršanai un samazināšanai nav saprotama autoru pieeja pašu sastādīto *Madonas novada teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu* rediģēšanā. Rodas iespaids, ka šajos noteikumos ar nodomu ir iestrādāti nosacījumi, kuri pēc tam tiek rediģēti šajā Vides pārskata nodaļā. Tad ir jārediģē arī *Madonas novada teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi*, lai tajos netiktu iestrādātas normas, kas iniciē būtiskas +/- ietekmes.

Direktors

J.Sobko

Šis dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu

D.Rudusa, 64807475

J. Glēzdiņi

Reģistrācija

06.03.2013.

GULBENES NOVADA DOME

Reģ. Nr. 90009116327

Ābeļu iela 2, Gulbene, Gulbenes nov., LV-4401

Tālrunis 64497710, fakss 64497730, e-pasts: dome@gulbene.lv, www.gulbene.lv

Gulbene

<u>05.03.2013.</u>	Nr.	<u>GND/4-5/13/598</u>
<u>14.02.2013.</u>	Nr.	<u>MNP/213.1/13/501</u>

Madonas novada pašvaldībai
dome@madona.lv

Par atzinuma sniegšanu Madonas novada teritorijas plānojuma 2013.-2025.gadam 1.redakciju

Gulbenes novada dome ir saņēmusi jūsu izstrādāto Madonas novada teritorijas plānojuma 2013.-2025.gadam 1.redakciju un Vides pārskata projektu.

Esam iepazinušies ar izstrādāto dokumentu projektu un neiebilstam tā tālākai virzībai. Iebildumu un papildinājumu nav.

Novada domes priekšsēdētāja

S.Daudziņa

M.Mikolaja
26345267

DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU
UN SATUR LAIKA ZĪMOGU

SAŅEMTS

Madonas novada pašvaldībā

20 *13* g. *5* *martā*

Reģ. Nr. *MNP/2.1.3.1/13/687*

J. Glāzdi

Rīcība

24.03.2013

LUBĀNAS NOVADA PAŠVALDĪBA

Nodokļu maksātāja reģistrācijas Nr. 90000054159, Tilta iela 11, Lubāna, Lubānas novads, LV - 4830
Tālrunis: 64894434, fakss: 64894171; e-pasts: pasts@lubana.lv

Lubānā

28.02.2013. Nr. 1-12/62
Uz 14.02.2013. MNP/2.1.3.1./13/497

Madonas novada pašvaldībai

Par atzinuma sniegšanu

Lubānas novada pašvaldība ir iepazinusies ar Madonas novada teritorijas plānojuma pirmās redakcijas un vides pārskata projekta materiāliem.

Lubānas novada pašvaldībai nav iebildumu pret izstrādāto Madonas novada teritorijas plānojuma 1. redakciju un vides pārskata projektu.

Izpilddirektors

Ivars Bodžs

Rēvelis 64894941

SANEMTS

Madonas novada pašvaldībā

2013. g. 4. martā

Reģ. Nr. MNP/2.1.3.1./13/674

